

Ale kommun Årsredovisning 2019

Foto förstasidan: Ale kommun föreställande Svenstorps förskola i Älvängen

Tryck: Ale kommun kontorsservice

Innehållsförteckning

Kommunchefens sammanfattning	4
Ales vision	6
Ale kommuns organisation.....	7
Valresultat, mandatfördelning	8
Befolkning i Ale 31 december.....	9
Sammandrag 5 år, kommunen	11
Strategiska målsättningar.....	12
Hållbarhetsanalys.....	42
Förvaltningsberättelse	43
Ekonomisk sammanställning	56
Driftredovisning, kommunen	70
Investeringsredovisning, kommunen	71
Exploateringsredovisning, kommunen.....	73
Pensionsredovisning enligt fullfondsmodell.....	74
Personalanalys	76
Verksamhetsmått per nämnd	79
Kommunstyrelsen	83
Service nämnden.....	89
Utbildningsnämnden.....	94
Kultur- och fritidsnämnden.....	98
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden	102
Samhällsbyggnadsnämnden	107
Överförmyndarnämnden.....	112
Jävsnämnden	115
Valnämnden.....	116
Ord och begrepp	118
Revisionsberättelse.....	120
Protokoll från kommunfullmäktige.....	122

Kommunchefens sammanfattning

Social hållbarhet och jämlika livsvillkor

Social hållbarhet och jämlika livsvillkor är strategiska målsättningar där analysen är komplex och åtgärder behöver ha långsiktigt perspektiv med deluppföljning för att vid behov göra omprioriteringar och ständiga förbättringar.

Under 2019 har andel behöriga till yrkesprogram på gymnasiet ökat. Ales elever ligger nu högre än genomsnittet för riket (84,3 procent). Skillnaden mellan flickor och pojkar har minskat såväl i Ale som i riket. Andelen elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i alla ämnen ligger på en något lägre nivå än årskurs 9 föregående år. I nationell jämförelse ligger Ales elever cirka en procentenhet under genomsnittet för rikets samtliga skolor.

Nyföretagandet i Ale är relativt lågt vilket på sikt kan påverka den lokala arbetsmarknaden. Det finns intresse för att etablera sig i kommunen men det saknas detaljplanerad verksamhetsmark vilket är en förutsättning för att skapa tillväxt i kommunens företag.

Ungdomars delaktighet och inflytande ett stort fokus och har genomsyrat flera uppdrag under 2019. Genom att bygga relationer med ungdomar, inspirera genom samtal och aktiviteter och skapa trygghet har den öppna ungdomsverksamheten arbetat med området.

Utvecklingsarbete med Ale i 360 grader har haft fokus under 2019 och fortsätter 2020. Arbetet har varit både utåtriktat till invånare, med dialog i fokus, samt riktat inåt i organisationen där verksamheters behov, lärande och gemensamma utveckling varit viktiga.

Under året har detaljplaner som förtätar framförallt Nödinge och Älvängen samt bidrar till fler flerbo-stadshus prioriterats. Denna prioritering bidrar till att uppnå sociala målen i bostadsförsörjningsprogrammet. Prioriteringen bidrar även till att de nya bostäderna har förutsättningar till hållbara transporter, gång, cykel och kollektivtrafik.

Majoriteten av alla barn och unga i Ale uppger att de mår bra. Allt fler barn och unga i Ale som i riket uppger dock att de mår psykiskt dåligt. Uppdraget med att öka fokus på barns psykiska hälsa har under 2019 handlat om att samla kunskap och information och de bakomliggande orsakerna till psykisk ohälsa. Rapporten i sin helhet presenteras under 2020.

Ekologisk hållbarhet

För att nå målet om ett fossilfritt samhälle 2045 kommer alla fossildrivna bilar behöva bytas ut. Alternativa transportsätt som cykel och kollektivtrafik behöver premieras och nya lösningar för minskade och mer effektiva transporter. I ett försök att påverka beteenden har ett antal cykelaktiviteter genomförts och ett nytt cykelråd har upprättats med tjänstemän och engagerade cyklister från Ale.

Kostverksamheten deltar i ett projekt för klimatsmarta offentliga måltider där de har gjort en lyckad insats med att minska både klimatpåverkan och matsvinn. I förskolorna och äldreboendena pågår arbetet med Giftfri förskola och Resurssmart äldreboende. Återbrukade möbler har köpts in vid ett flertal tillfällen och inom lokalplaneringen så försöker man arbeta cirkulärt och återanvända det som finns. Fritidsbanken är ett väldigt positivt cirkulärt projekt där man återbrukar idrottsmaterial och samtidigt ger fler barn- och ungdomar chansen till en aktiv fritid.

Ekonomisk hållbarhet

Sveriges samtliga kommuner och regioner har långsiktiga utmaningar avseende ekonomisk stabilitet. Den demografiska utvecklingen har stor påverkan på kostnadsutvecklingen inom vård, omsorg och utbildning. Skatteintäkterna beräknas öka i lägre takt än kostnaderna för de yngsta och äldsta som i högre omfattning har behov av kommuners verksamheter.

Ekonomi för Ale kommun är stabil även om det finns verksamheter som har ekonomiska utmaningar. Det syns främst inom funktionshinder, grundskolan samt delar av Internservice. Arbetet fortgår kontinuerligt för att hitta åtgärder som ger effekt både på kort och lång sikt. I de fall där kommunen avviker med t ex en högre kostnadsnivå behöver analyseras för att komma åtminstone till nivå med jämförelsekommuner eller riket.

Trots kommunens goda resultat 2019 så ser 2020 samt 2021 ut att bli ansträngda år främst beroende på vikande ökning av skatteintäkter och statsbidrag. Befolkningsstillväxt 2019 var 1,5%.

Processer

Ale har tillsammans med övriga kommuner en utmaning kring digitala verktyg, effektivisering av processer och självservice-tjänster. Den digitala utvecklingen är pågående och ska bedrivas utifrån invånarnytta och verksamheternas behov.

Arbete med översyn av styrdokument, ny struktur för författningssamlingen och nya riktlinjer för styrdokument pågår. Styrdokumentet behöver vara enkla att hitta för medarbetare som har dessa som verktyg och invånare som genom dess får större kunskap om kommunen som samhällsaktör.

Arbetet med en trygghetsstrategi pågår med fokus på att synka med närliggande uppdrag såsom Trygg i samverkan (med bl.a. trygghetsvandringar och medborgardialoger) och den pågående översynen av säkerhets-, trygghets- och krisberedskapsorganisationen.

Hållbart arbetsliv

Det övergripande perspektivet i rollen som arbetsgivare handlar om att utveckla delaktighet, kommunikation, tillitsbaserat ledarskap och långsiktigt stabila förutsättningar.

HR säkerställer att samtliga medarbetare inom Ale kommun omfattas av gällande kollektivavtal och har anständiga arbetsvillkor. För att kunna förbättra hälsan och välbefinnandet behöver Ale kommun arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet och

det ska ingå som en naturlig del i verksamheten och röra alla förhållanden av betydelse för arbetsmiljön.

Vid rekrytering främst inom sektor Samhällsbyggnad har vi under året börjat fokusera på att förtydliga att Ale är den kranskommun inom GR som har störst tillväxt och fortsatt höga mål att expandera. En organisation som är stor nog för att mycket skall hända men liten nog för att som individ ha möjlighet att påverka.

HR har börjat arbeta med att identifiera hur arbetsgivaren skall fånga upp de som går "jag vill bli chef/skolledare" via GR genom ett internt program för blivande chefer. Detta för att öka både antalet chefer och medarbetare som väljer att stanna hos Ale kommun. Det interna introduktionsprogrammet för chefer har setts över och pågår just nu. Efter varje tillfälle skickas det ut enkäter för utvärdering. Dessa syftar till att utveckla introduktionsprogrammet.

Arbetet att vidareutveckla interna karriärvägar och erfarenhetsutbyten har påbörjats både inom sektor ATO och UTB. Arbetsgivaren har arbetat med att implementera kompetensstegar inom lönesättning, valideringsmöjligheter och andra utbildningsinsatser för att höja kompetens hos vår tillsvidareanställda personal. UTB har tillsammans med HR genomfört en kompetenskartläggning inom förskolan. Syftet med kartläggningen är att säkerställa att arbetsgivaren satsar på rätt kompetenshöjande insatser i framtiden.

Ales vision

Vision 2025

I Ale är det nära till skola, arbete och sköna naturupplevelser. Det centrala läget i Götaälvdalen med närhet till Göteborgs storstadspuls är en tillgång.

I Ale antar vi utmaningar med lust och energi. Vi underlättar vardagen, förädlar vår service och värnar den gemensamma livsmiljön.

I Ale inspireras vi att följa våra drömmar och här är det lätt att leva.

Vårt uppdrag

Vi jobbar med glädje och engagemang för våra invånare. Tillsammans ska vi förädla våra tjänster och förenkla människors vardag. Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar!

Vår värdegrund

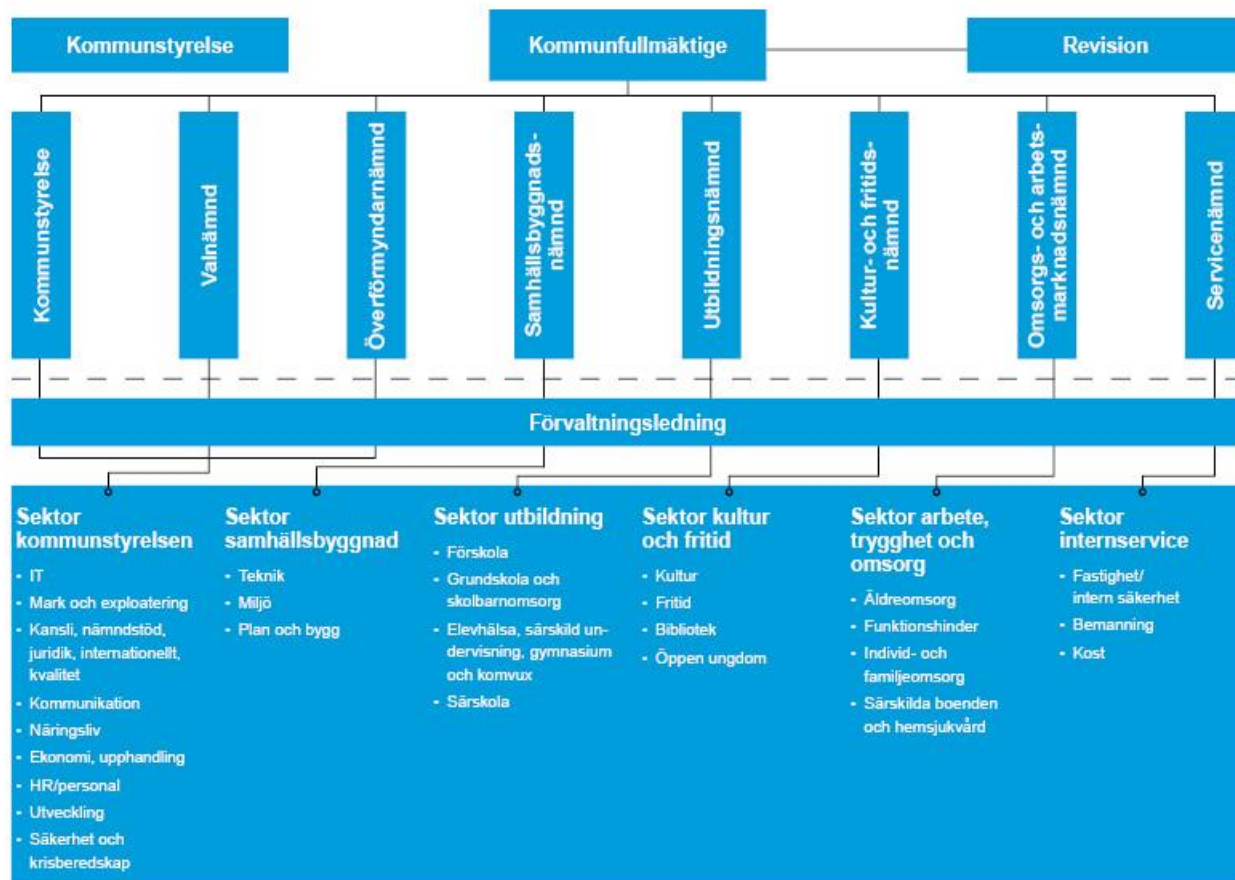
Stolthet - Vi utvecklar vårt uppdrag och skapar förtroende i det personliga mötet.

Omtanke - Vi bemöter alla med öppenhet, tillit och respekt.

Lust - Vi arbetar med kreativitet, energi och glädje.

Ale kommuns organisation

Valresultat, mandatfördelning

Kommunstyrelsens ordinarie ledamöter efter valet 2018

Mikael Berglund, ordförande (M)

Monica Samuelsson, 1:e vice ordförande (S)

Sune Ryden, 2:e vice ordförande

Ann Lundgren (S)

Christina Oscarsson (S)

Dennis Ljunggren (S)

Dan Björk (M)

Henrik Fogelklou (M)

Stefan Ekwing (L)

Rolf Engström (FiA)

Sven Engdahl (V)

Robert Jansson (SD)

Alexis Tranmarker (SD)

Mandatfördelning i kommunfullmäktige efter valet 2018

Socialdemokraterna	13
Moderaterna	11
Sverigedemokraterna	8
Vänsterpartiet	4
Centerpartiet	3
Framtid i Ale	3
Liberalerna	2
Kristdemokraterna	2
Miljöpartiet	2
Aledemokraterna	1

Befolkning i Ale 31 december

Folkmängd

Ort	2016	2017	2018	2019
Totalt	29 549	30 223	30 926	31 402
Surte	3 054	3 102	3 167	3 245
Bohus	3 197	3 186	3 272	3 332
Nödinge	5 982	6 067	6 106	6 093
Nol	3 440	3 484	3 551	3 508
Alafors	2 050	2 057	2 127	2 157
Starrkärr, Kilanda, Ryd	1 836	1 889	1 927	1 935
Älvängen	5 077	5 476	5 715	6 005
Skepplanda	3 148	3 204	3 269	3 270
Hålanda	990	1 019	1 027	1 065
Alvhem	718	718	741	766
Övriga	57	21	24	26

Folkmängd fördelning

	Hela riket	Västra Götalands- län	Pendlingskommun nära storstad *)	Ale
Folkmängd	10 327 589	1 725 881	1 929 608	31 402
Därav andel (%)				
- Kvinnor	49,7	49,6	49,7	48,9
- Män	50,3	50,4	50,3	51,1
- 0-17 år	21,1	20,9	23,7	24,3
- 18-64 år	58,9	59,6	59,1	58,2
- 65- år	20,0	19,5	17,2	17,5
- Giftna	32,9	33,2	35,2	35,7
- Skilda	9,7	9,7	9,5	8,6
- Med utländsk bakgrund	25,5	25,7	28,4	23,8
- Utrikes födda	19,6	19,5	21,4	17,0
- Utländska medborgare	9,1	8,7	9,8	6,5
Medelålder	41,3	41,1	39,7	39,4

*) Pendlingskommun nära storstad (43 st). Kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i storstad eller storstadsnära kommun.

Folkmängd åldersgrupper

Ålder vid årets slut	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Folkmängd totalt	28423	28 862	29 549	30 223	30 926	31 402
0 år	303	327	339	380	406	366
1-5 år	1886	1 880	1 934	1 990	2 081	2 182
6-9 år	1520	1 549	1 596	1 736	1 761	1 796
10-12 år	1096	1 103	1 188	1 210	1 233	1 261
13-15 år	1042	1 092	1 075	1 150	1 161	1 246
16-18 år	1042	1 052	1 085	1 075	1 112	1 100
19-29 år	3694	3 793	3 915	3 909	3 999	3 978
30-39 år	3478	3 468	3 623	3 871	4 041	4 202
40-64 år	9218	9 349	9 495	9 558	9 685	9 776
65-74 år	3194	3 221	3 220	3 157	3 083	2 983
75-84 år	1459	1 525	1 582	1 701	1 845	1 971
85- år	491	503	497	486	519	541

Karta Ale kommun

Sammandrag 5 år, kommunen

Tkr	2015	2016	2017	2018	2019
Allmänt					
Folkmängd 31/12	28 862	29 549	30 223	30 926	31 402
Skattesats, kr	21,87	21,87	21,87	21,87	21,87
Ekonomiskt resultat					
Årets resultat, Mkr	41,2	30,3	39,0	40,1	95,0
Nettokostnadsandel	97,2 %	98,1 %	97,6%	97,7%	94,9%
Nettoinvesteringar, Mkr	295,1	216,3	124,0	181,7	294,0
Tillgångar och skulder					
Anläggningstillgångar, Mkr	1 288,5	1 423,1	1 454,7	1 537,5	1 724,2
Långfristiga låneskulder, Mkr	230,0	310,0	310,0	310,0	360,0
Lån som andel av anläggningstillgångar	20 %	22 %	21%	20%	21%
Eget kapital, Mkr	816,9	847,2	886,2	926,3	1021,3
Soliditet	53,7 %	50,1 %	50,1%	50,4%	50,8%
Borgensåtagande, Mkr	447,4	423,4	437,3	393,1	417,7
Pensionsskuld, Mkr *	92,2	98,5	107,3	142,9	158,2
Ansvarsförbindelse, pensioner, Mkr	588,2	567,7	557,3	552,2	533,2
Per invånare					
Anläggningstillgångar, kr	44 642	48 161	48 132	49 715	54 907
Långfristiga låneskulder, kr	7 969	10 491	10 257	10 024	11 464
Borgensåtaganden, kr	15 501	14 329	14 469	12 711	13 302
Pensionsskuld inkl ansvarsförbindelse, kr	23 573	22 545	21 990	22 476	22 018

Strategiska målsättningar

1.1 Social hållbarhet och jämlika livsvillkor

1.1.1 God utbildning för alla

Agenda 2030

4 God utbildning för alla

10 Minskad ojämlikhet

Kommentar

En god utbildningsnivå är en framgångsfaktor för ett hållbart samhälle. Alla skolformer ska nå så hög måluppfyllelse som möjligt för varje barns och elevers lärande, utveckling och välmående. Ett viktigt mått är behörigheten till gymnasiet, vilket för varje individ är ett avgörande steg för framtiden.

Skolresultat

De senaste åren har resultaten i Ale stadigt förbättrats och är nu bättre eller i samma nivå som riket avseende gymnasiebehörighet och andel elever som når kunskapskraven i alla ämnen. Andel behöriga till yrkesprogram på gymnasiet ökade med tre procentenheter jämfört med 2018 från 84 till 87 procent och är dessutom det bästa resultatet under den senaste tioårsperioden. Ales elever ligger nu högre än genomsnittet för riket (84,3 procent). Skillnaden mellan flickor och pojkar har minskat såväl i Ale som i riket och är nu på samma nivå i Ale men något större skillnad i riket.

Meritvärdet i Ales skolor är däremot fortsatt lägre än rikets genomsnitt vilket visar att det är alltför få elever i Ale som når de högsta betygen. Det är framförallt flickorna som når de högsta betygen och därmed högt meritvärde. I riket som helhet har inte dessa skillnader förändrat sig över tid, medan skillnaderna i Ale har rört sig över tid, 2019 syns en svag ökning för flickorna medan pojkarnas betyg blev lägre igen.

Andelen elever som nått målen i alla ämnen ligger på en något lägre nivå än föregående års årskurs 9. Men via ett aktivt och riktat arbete med att följa och stödja eleverna på individ, grupp- och klassnivå så är resultaten bättre än förväntat. Skolorna har arbetat med anpassningar av undervisningen samt med stöd som gett effekt. Resultat för samma elever från årskurs 8 till årskurs 9 har ökat rejält. Andelen som har behörighet för att komma in på ett yrkesprogram samt vissa högskoleförberedande program är glädjande nog högre än föregående år.

Ett långsiktigt utvecklingsarbete krävs fortsatt kring de områden som bidrar till kunskapsutveckling. Delar som i elevenkäten rubriceras som stimulans, veta vad som krävs, grundläggande värden, trygghet, förebyggande arbete mot kränkande behandling är avgörande.

Verksamhetsområdet fortsätter sitt arbete kring att säkra att eleverna möter höga förväntningar samt att de får utveckla tillit till sin egen förmåga. Därtill fortsatt fokus kring flickor och pojkars resultat. Det pedagogiska utvecklingsarbetet kommer inför kommande period stärkas med en tydligare pedagogisk ledning av rektorerna. Effekten av stödtjänster för rektorer kommer här att vara till hjälp. Att skolledare i större utsträckning riktar fokus till huvuduppgiften är enligt forskning en avgörande faktor.

Betygsskillnad mellan grupper

Trots resultatförbättringarna syns skillnad mellan olika grupper. Elevers skolresultat skiljer sig åt beroende på elevernas bakgrund. Elever som har föräldrar med hög utbildningsnivå har generellt bättre skolresultat än elever som har föräldrar med lägre utbildningsnivå, även språklig bakgrund spelar roll, och då särskilt för de elever som har börjat sent i svensk skola i sin skolgång. Ale kommun har satt som mål att skillnad i resultat beroende på bakgrund ska minska.

Läsåret 2017–18 minskade skillnaderna mellan elever som har föräldrar med för och eftergymnasial bakgrund. Förra läsåret har skillnaderna ökat igen, då elever med föräldrar som har eftergymnasial utbildning har förbättrat resultaten medan elever med föräldrar som har högst gymnasieutbildning har ungefär samma resultat som året

innan. Skillnaderna i Ale har minskat över tid och är klart mindre än i riket som helhet. Nationellt har elever i de fristående skolorna högre resultat än elever i kommunala skolor oavsett vilken utbildning föräldrarna har, men i Ale lyckas elevgruppen vars föräldrar som har högst gymnasieutbildning väsentligt bättre än elever i både kommunala och fristående skolor i riket.

Kultur och fritid

Att som barn få utvecklas i estetiska ämnen såsom bild, teater och musik bidrar i allt väsentligt till ökade resultat i skolan. Kulturupplevelser vidgar också perspektiv, skapar förståelse för andras villkor samt överbryggat olikheter. Denna form av verksamhet skapas inom kulturskolan genom att, till rimlig kostnad, erbjuda undervisning. Biblioteken finns i allas närhet och är med sitt utbud en viktig del i folkbildningen. Publika kulturarrangemang, många gånger i samverkan med skola och andra kommunala verksamheter och/eller med det fria kulturlivet är inslag som kan bidra till ett ökat välbefinnande. Kultur och fritid inspirerar och uppmuntrar till en meningsfull fritid via öppna aktiviteter, prova-på och simskola med mera.

Tidiga samordnade insatser

Samverkan mellan kommunens verksamheter är central för att våra barn ska må bra både i skolan och på fritiden. Det kommunövergripande arbetet med tidigt samordnade insatser (TSI) pågår och nya samverkansprocesser utvecklas och prövas kontinuerligt. Arbetet under 2019 har fokuserat på att utvärdera de förebyggande insatser som genomförts och bedöma vilka som bör fortsätta och vad som kan vidareutvecklas. Det lyckosamma arbetet med att i större utsträckning erbjuda insatser i öppna former på hemmaplan snarare än att köpa placeringar externt har under året fortsatt.

Hållbar kompetensförsörjning

Kunskapsutvecklingen på skolorna är starkt beroende av lärarkompetens och behörighet samt förmåga att utöva ett tydligt ledarskap i klassrummet. Då analysen visar att det finns stora skillnader mellan olika klasser på respektive skola måste det göras insatser som utgår från elevernas lärandebehov samt vilken kunskap och kompetens som lärarna behöver få stärkt och professionsutveckling ske kontinuerligt. Den pågående satsningen på att alla lärare ingår i professionellt lärande gemenskaper avser att ge effekt på kvaliteten. Kontinuitet i lärarstaben/arbetslaget är då en viktig faktor när det gäller både elevens kunskapsutvecklings samt att tillsammans utveckla undervisningen. Personalomsättningen behöver minska utifrån detta perspektiv.

Inom verksamhetsområde funktionshinder har kompetensutveckling skett för de medarbetare som arbetar med barn och ungdomar. Berörda medarbetare har deltagit på konferens om barn och ungas psykiska ohälsa och funktionsnedsättningar samt en utbildning i krishantering i psykologisk första hjälp. Verksamheten arbetar också kontinuerligt med att förbättra arbetsmetoder för att i ett tidigt skede kunna ge rätt stöd till respektive barn/ungdom i rätt tid.

Mål (nivå 1):

Tillitsbaserad styrning

Inom ramen för tillitsbaserad styrning har utbildningssektorn valt att fokusera på två delar under 2019. Dessa är tillitsdialoger, eller vertikala samtal och minskat rapportering till förmån för dialog.

Tillitsdialoger har genomförts på tema:

- Lika möjlighet för framgångsrikt lärande (Vårtermin)
- Hållbar kompetensförsörjning (Hösttermin)

I samband med dialogerna har deltagarna fått svara på enkät med följande frågor:

Syfte: Pröva formen

Fråga: Vad tror du om den här formen för att öka tillit och en skapa en god organisation?

De allra flesta som svarat på enkäten är positiva till formen och tycker att dialogen ger möjlighet till delaktighet. Många uttrycker att det är positivt att få mötas och samtala med politiker och sektorledning, och att det känns bra att bli lyssnad på. En del uttrycker en lite mer försiktig optimism och flera poängterar vikten av att det fortsätter och inte blir något tillfälligt. Några önskar återkoppling från tidigare dialoger och anser att tillitsdialogen endast är viktig om diskussionerna leder till konkreta förändringar.

Syfte: Ta oss an en stor gemensam utmaning

Fråga: Blev det tydligt att vi har en gemensam utmaning och delat ansvar?

De flesta tyckte att det blev tydligt att alla delar gemensamma utmaningar och ansvar och att det blev tydligt vilka olika roller och ansvar som finns på de olika nivåerna. Många deltagare ansåg att de är positivt att de utmaningar som finns också är kända av ledningen. Men det finns också de som inte tycker att det blev så tydligt, och som har känslan att vara ganska ensamma om utmaningar och ansvaret. Ett fåtal personer anser inte att det ligger inom deras ansvarsområde att arbeta med frågan om hållbar kompetensförsörjning.

Syfte: Vilja mötas igen

Fråga: Blev du intresserad av att mötas igen i liknande form?

Så gott som alla vill mötas igen, och flera ser fram emot kommande dialoger. Det finns en del önskemål om att de skulle fått möjlighet till mer förberedelse och vet mer om i förväg vad det skulle handla om för att kunna förbereda sig bättre. Många uttrycker att det även var intressant och givande att få lyssna och samtala med kollegor och politiker vilket ger ökad förståelse för varandras verklighet. Ett fåtal personer anser att det hellre vill lägga mötestid för planering av den egna verksamheten.

Hittills har dialogerna uppfattats som mycket givande. Enkätsvaren visar på en generell positiv inställning till att gå vidare med tillitsdialoger som arbetssätt.

Dialogerna har uppfattats som mycket givande. Enkätsvaren som visar på en generell positiv inställning till tillitsdialoger som arbetssätt. Deltagarna från nämnden och sektorledningen delar uppfattningen att samtalen och mötet är givande och kan leda till de tre kriterierna som beskrivits för framgång 2019:

- en mer välgrundad uppfattning om varandras bidrag till den gemensamma måluppfyllelsen.
- ökad möjlighet att påverka målsättnings- och åtgärdsarbetet på andra nivåer än den egna
- upplevd förmåga, integritet och hjälpsamhet hos andra nivåer än den egna.

Under våren 2020 kommer enkätfrågorna som ingår i utvärderingen av tillitsdialogen att ha en tydligare koppling till ovanstående framgångskriterier.

Ett förändrat arbete med rapportering har inneburit att flera rapportområden istället har tagit formen av dialoger med enhetscheferna. Exempel är socioekonomisk uppföljning, kunskapsuppföljning mittertermin, samt sjukfrånvaro. Dessa dialoger har framför allt inneburit två stora vinster där den ena är lärandet som uppstår mellan chefer och den andra är fördjupningen man kommer åt i frågeställningarna. Det ger ett bättre underlag för sektorledningen att arbeta vidare och lärandet som uppstår ger också enhetscheferna förbättrade utgångspunkter att arbeta vidare med frågorna till skillnad mot om de rapporterat enskilt och skriftligt.

Reflektioner från rektorer kring tillitsbaserad styrning:

- **Hur upplever du arbetet med tillitsbaserad styrning? (dialoger, minskat rapportering, intentionen med chefsstöd)**

"Dialogerna har skapat vi-känsla, vilket även pedagogerna lyft som positivt. Det har varit givande att se vilka som leder och styr i kommunen och det är bra att alla får ta del av samma information. Det inger tillit och förtroende. Jag upplever inte att rapporteringen har minskat, men frågan är om det alltid är positivt med minskat rapportering? Administratörstödet har varit viktigt, jag hade gärna haft mer administrativt stöd".

"Dialogerna har lett till ökad förståelse mellan tjänstemän och medarbetare från båda håll, vilket leder till ökad tillit. Jag har inte sett några effekter av minskat rapportering och chefsstöd men intentionen är bra"

"Jag upplever att rapportering minskat och tilliten till medarbetare och chefer ökat på alla nivåer. Det är mer fokus på stöd istället för på pekpinna nu. Det är positivt med ökat administrativt stöd även om strukturerna inte satt sig ännu."

"Intentionen med tillitsbaserad styrning är bra, men arbetet behöver skrivas på så att det blir mindre "top down"-styrning. Många efterfrågar återkoppling från dialogerna och vill veta hur sektorn arbetar vidare med frågorna"

- **Har du sett några förändringar till följd av arbetet ännu? Beskriv.**

"Jag har sett små förändringar. Det har blivit mer fokus på det pedagogiska ledarskapet. Öppna dialoger ger ökad transparens och det är lättare att förstå varför beslut fattas. Att pröva tillitsbaserad styrning har gett förhoppning om förändring"

"Jag har inte sett några förändringar på min enhet ännu men jag vill arbeta mer med tillit på min enhet"

"Dialogerna har gjort att alla på ett tydligare vis än tidigare ser sitt ansvar för helheten. Arbetsättet har förändrat mig och mitt eget sätt att få alla att ta ansvar för helheten. Det känns som att vi är på rätt väg, även om vi inte är framme ännu".

"Chefsstödet har gjort att jag kunnat ta tag att arbeta med frågor som jag tidigare inte haft tid att arbeta med. Verksamhetsamordnaren har varit ett stöd i att ringa in de frågor som vi behöver arbeta vidare med"

Uppdrag:

Sektor utbildning kultur och fritid ska utveckla former för tillitsbaserad styrning. Styrmodell/er ska utformas och initieras under 2019.

Status

 Pågående

Kommentar

Två genomförandedelar har bedrivits inom ramen för tillitsbaserad styrning under 2019.

De två delarna är minskat rapportering för enhetscheferna till förmån för dialog samt vertikala samtal under benämningen tillitsdialoger ute på enheterna.

- Under våren genomfördes 15 tillitsdialoger med sammanlagt 27 av enheterna i sektorn med cirka 450 medarbetare. Temat för dialogerna var "Lika möjligheter till framgångsrikt lärande".
- Under höstterminen genomfördes 17 tillitsdialoger på samtliga skolor och förskolor med cirka 670 deltagare. Temat för dialogerna var "Hållbar kompetensförsörjning".

Syftet har varit att arbeta med horisontella mål genom vertikal dialog. Det innebär att alla parter från olika organisationsnivåer beskriver vad som görs, planeras samt förslag på vad som kan göras på de olika ansvarsnivåerna inom ramen för temat. Fokus har legat på feedback och dialog mellan nivåerna och att åskådliggöra sammanhanget mellan kommunfullmäktige, utbildningsnämnden, skolchef, verksamhetschef, enhetschef och medarbetare. Den uppföljande enkäten visar en klart övervägande andel positiva svar. I utvärderingarna finns även förslag på hur tillitsdialogerna kan förbättras. Bland annat lyfts vikten av att fortsätta kontinuerligt ned tillitsdialoger samt att tiden för dialog ska förlängas

Avseende minskat rapportering har flera försök initierats med gott resultat, men ännu har inte stora förändringar skett. Den främsta åtgärden för att skapa utrymme för ett tillitsbaserat arbetssätt i sektorn samt en nära och tillitsskapande chef för medarbetarna har varit att tillsätta stöd tjänster.

Under hösten har sektorledningen tagit del av och följt Tillitsdelegationens rapporter och analyser för att utveckla arbetet i linje med delegationens intention och arbeta i samsyn. Underlaget har kommunicerats med rektorer och arbetet kommer att intensifieras under kommande år.

I allt förändringsarbete kan första året (1–3 år) ses som en initieringsfas. Resultatet av den visar att de två valda områdena upplevs relevanta och kan förstås i alla led. Båda är just initierade och mycket arbete återstår. Vad tillitsbaserad styrning som helhet kommer att innebära blir ett kommundemensamt arbete.

Fortsättningen i sektorn innebär dels fortsatt initiering och implementering av befintliga två områden/aktiviteter samt fortsätta arbetet med att utveckla professionellt lärande gemenskaper för alla.

Parallellt med att arbetet med tillitsdialoger fortgår pågår arbetet med att utveckla dokumentation och lednings- och styrningsmodeller. Genom att löpande utvärdera arbetet finns förutsättningar att utveckla och förfina modeller utifrån erfarenhet och lärande i praktik. Inför 2020 arbetar alla chefer tillsammans med en förändring från rapportering till Värdeskapande uppföljning.

Mål (nivå 1):

Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesförberedande program ska öka.

Andel behöriga till yrkesprogram på gymnasiet ökade med tre procentenheter jämfört med 2018 från 84 till 87 procent och är dessutom det bästa resultatet under den senaste tioårsperioden. Ales elever ligger nu högre än

genomsnittet för riket (84,3 procent). Skillnaden mellan flickor och pojkar har minskat såväl i Ale som i riket och är nu på samma nivå i Ale men något större skillnad i riket.

Av de elever som blev behöriga till yrkesprogram blev nästan alla också behöriga till en del av de högskoleförberedande programmen, vilket är ungefär som föregående år. 85 procent av de som blev behöriga till yrkesprogram nådde kunskapskraven i samtliga ämnen.

Av de elever som inte blev behöriga till yrkesprogram på gymnasiet var det många som saknade godkänt i flera ämnen. 36 procent saknade godkänt betyg i både svenska, engelska och matematik. Av de elever som inte blev behöriga till gymnasiet går nu cirka 40 procent på individuellt alternativ eller språk på Ale gymnasium, övriga går på gymnasier utanför Göteborg eller lärlingsgymnasiet i Ale. Några finns inom aktivitetsansvaret och några har flyttat från Ale.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesförberedande program	87 %	84 %	103,57 %

Mål (nivå 1):

Andel elever som nått målen i alla ämnen ska öka.

Andelen elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i alla ämnen ligger på en något lägre nivå än årskurs 9 föregående år. Även meritvärdet är något lägre jämfört med föregående år. Eleverna som slutade årskurs 9 i våras har gjort en stor förbättring jämfört med när de gick i årskurs 8. I en nationell jämförelse står sig Ales elever väl och ligger cirka en procentenhet under genomsnittet för rikets samtliga skolor (75,5%) Vid en jämförelse med bara de kommunala skolorna i riket har eleverna i Ale ett något högre resultat. (riket 73,4%)

I årskurs 6 har andelen elever som nått kunskapskraven i alla ämnen minskat med tre procentenheter jämfört med föregående läsår. I årskurs 7 och årskurs 8 har resultatet förbättrats jämfört med föregående år.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 9	74,2 %	77 %	96,36 %

Mål (nivå 1):

Andel elever som upplever tillit till sin förmåga ska öka, årskurs 5 och 9

Resultatet för årskurs 9 har försämrats något mellan år 2018 och 2019 gällande följande påståenden: *Mina lärare får mig att tro på mig själv i mitt skolarbete, från indexvärdet 56 till 53* *Mina lärare förväntar sig att jag ska göra mitt bästa, från 78 till 75. Jag kan nå kunskapskraven om jag försöker från 80-76 i indexvärde.*

För årskurs 5 ligger resultatet på samma nivå som 2018. 86 procent av eleverna svarar positivt på påståendet: *Jag kan nå kunskapskraven om jag försöker.* Här skiljer sig svaren mellan årskurs 5 och årskurs 9 där en högre andel elever i årskurs 5 anser att de kan nå kunskapskraven om de försöker. Av eleverna i årskurs 9 är det en väsentligt lägre andel av eleverna som svarar positivt än i riket.

Skolorna fortsätter sitt arbete kring att säkra att eleverna möter höga förväntningar samt att de får utveckla sin tilltro till sin egen förmåga. Som ett exempel arbetar en skola med fokus på mentorskapet och använda det för att öka pojkars motivation och drivkraften till att inte nöja sig med ett lågt betyg.

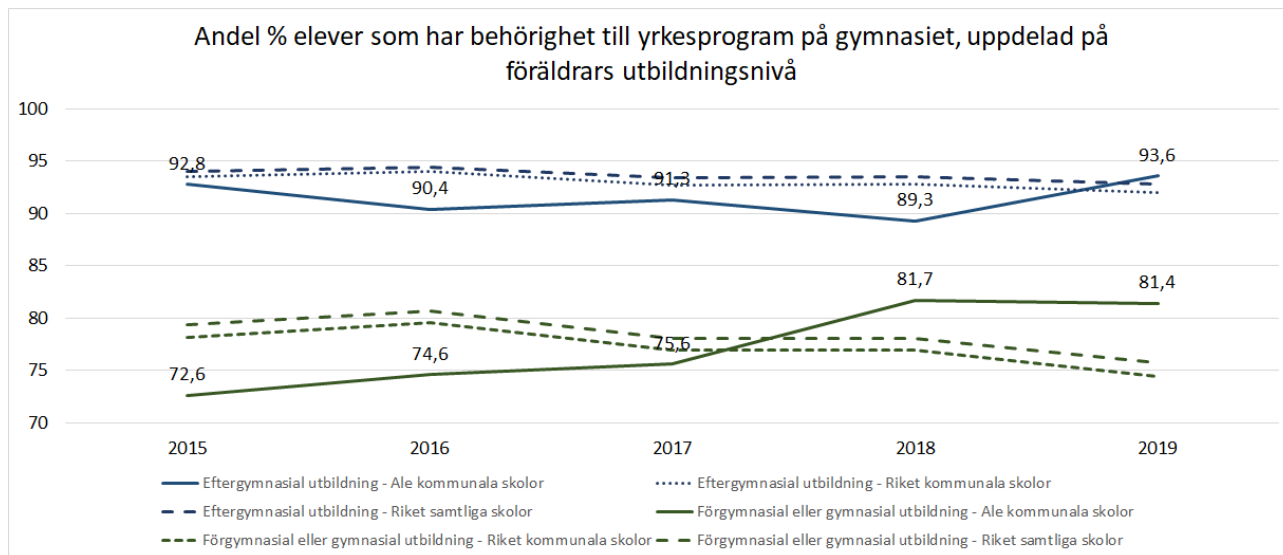
Mål (nivå 1):

Skillnad i resultat beroende på bakgrund ska minska. Elever som har föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning ska öka sin behörighet till gymnasiet.

Trots resultatförbättringarna syns skillnad mellan olika grupper. Elevers skolresultat skiljer sig åt beroende på elevernas bakgrund. Elever som har föräldrar med hög utbildningsnivå har generellt bättre skolresultat än elever som har föräldrar med lägre utbildningsnivå, även språklig bakgrund spelar roll, och då särskilt för de elever som har börjat sent i svensk skola i sin skolgång. Ale kommun har satt som mål att skillnad i resultat beroende på bakgrund ska minska.

Läsåret 2017–18 minskade skillnaderna mellan elever som har föräldrar med för och eftergymnasial bakgrund. Förra läsåret har skillnaderna ökat igen, då elever med föräldrar som har eftergymnasial utbildning har förbättrat resultaten medan elever med föräldrar som har högst gymnasieutbildning har ungefär samma resultat som året innan. Skillnaderna i Ale har minskat över tid och är klart mindre än i riket som helhet. Nationellt har elever i de fristående skolorna högre resultat än elever i kommunala skolor oavsett vilken utbildning föräldrarna har, men i Ale lyckas elevgruppen vars föräldrar som har högst gymnasieutbildning väsentligt bättre än elever i både kommunala och fristående skolor i riket.

Diagrammet nedan visar andel elever med gymnasiebehörighet uppdelat på föräldrars utbildningsnivå jämfört med riket 2015–2019.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel elever som har föräldrar med för-gymnasial eller gymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.	81,4 %	82 %	99,27 %

Mål (nivå 1):

Vårdnadshavares upplevda kvalitet av förskolan ska öka.

Det finns inget nytt enkätresultat för 2019. Enkäten görs gemensamt i GR och är uppskjuten till våren 2020.

Uppdrag:

Innovativa grepp för att minska barngrupperna i förskolan

Status

Pågående

Kommentar

Uppdraget är inte slutfört under 2019. Under våren arbetade ledningsgrupp förskola med olika förslag. Innovativa idéer har presenterats och spridits i gruppen och försök har initierats. Att skapa mindre barngrupper genom att minska antalet barn på respektive enhet är inte en möjlig lösning i dagsläget då kösituationen och lokalförsörjningen i Ale innebär att alla platser behöver vara fyllda.

Innovativa lösningar som pågår

Några innovativa lösningar finns inom ramen för användandet av befintliga lokaler med samma antal barn/enhet och innebär att arbeta med den inre organisationen. På några enheter organiserar rektor genom att forma om gamla arbetslag på tre personer till nya arbetslag om två personer som får en mindre barngrupp att arbeta med under större delen av dagen. Detta arbetssätt innebär innovation av det vardagliga organiserandet och ställer

höga krav på samverkan mellan arbetslag när det gäller utnyttjande av lokaler, utepedagogik, samarbete kring öppningar och stängningar och de dagar då någon är borta från verksamheten. Medarbetare upplever att uppdelningen är positiv ur både ett arbetsperspektiv och ett barnperspektiv då alla barn blir sedda och känslan av att vara tillräcklig bättre infinner sig.

Ett annat sätt att organisera för minskade barngrupper handlar om att befintliga arbetslag delar sin grupp i två grupper och arbetar om vartannat ute och inne under större delen av dagen. Detta sätt att organisera innebär samverkan i arbetslaget kring öppningar, stängningar och matsituationen.

På några enheter har det med statsbidragets hjälp varit möjligt att hålla nere antal barn på enheten utifrån skolverkets riktlinjer. Detta innebär att dessa grupper haft tillgång till stora lokaler och högre personaltäthet än tidigare. Detta är en mindre hållbar lösning då förutsättningarna faller utan statsbidrag eller då fyramånadersgarantin måste prioriteras.

Under hösten har alternativ för mobil förskola kopplad till utepedagogik med elcyklar utretts, planerats och förankrats. Detta kommer under våren 2020 att prövas på en förskola. Försöket innebär möjligheter till mindre barngrupper under del av dagen samt ta emot fler barn på enheten.

1.1.2 Full och produktiv sysselsättning

Agenda 2030

- 4 God utbildning för alla
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 10 Minskad ojämlikhet

Kommentar

Full och produktiv sysselsättning

Full och produktiv sysselsättning är en kommunövergripande angelägenhet som bidrar starkt till social hållbarhet, men påverkar även andra hållbarhetsdimensioner. Att ha en meningsfull sysselsättning och möjlighet till egenförsörjning ökar förutsättningarna för delaktighet och känsla av sammanhang. Bättre psykisk hälsa och längre liv är positiva effekter på lång sikt och dessa får genomslag såväl för den enskilde som för samhället i stort i form av ökade skatteintäkter och lägre kostnader.

I Ale pågår arbete både för att skapa sysselsättning för den enskilde och för att skapa långsiktiga strategier för att möta behoven hos de prioriterade målgrupperna ungdomar och nyanlända.

Arbetet med Full och produktiv sysselsättning berör hela kommunorganisationen såväl som externa aktörer. En välfungerande kommunikation och samarbete över gränserna är en förutsättning för att nå framgång.

Sysselsättning för den enskilde

Alla sektorer ska anställa ett visst antal arbetssökande ur de prioriterade målgrupperna och beslut har fattats om sektorsövergripande finansiering för dessa anställningar. Men beslutet har inte kommunicerats tillräckligt väl i organisationen vilket har skapat hinder i genomförandet.

Under 2019 har arbetstillfällena erbjudits till feriearbetare. Ale fritid samverkar med arbetsmarknadsenheten (AME) för att ge föreningslivet förutsättningarna att anställa feriearbetare. Feriearbetare är en viktig resurs för föreningslivets sommarlovsaktiviteter. Ale Fritid samverkar också tillsammans med AME och Arbetsförmedlingen för att skapa förutsättningar för till exempel etableringsanställningar hos föreningslivet. Även projektet Fritidsbanken har erbjudit möjlighet till olika arbetstillfällen.

En ökning av nya försörjningsstödsärenden har skett under året. Målet, att den sökande ska vara i aktivitet efter 48 timmar, är inte uppnått fullt ut, men på rätt väg. Under hösten påbörjades sammanslagningen av arbetsmarknadsenheten och försörjningsstödsenheten. Sammanslagningen möjliggör skapandet av bättre rutiner, snabbare flöde och gemensamma mål.

Det långsiktiga arbetet

Det pågår en kartläggning och analys av varför vissa individer som går ur etableringen inte hamnar i egen försörjning och vad kommunen kan göra åt det. Arbetet fortlöper in i 2020.

I samverkan med lärlingsgymnasiet har ett förslag om orienteringsprogram för de prioriterade målgrupperna presenterats för förvaltningsledningen. Den stora omorganisationen av arbetsförmedlingen (AF) påverkar dock samverkan på lokal nivå då det saknas representanter från AF.

Arbetet med att underlätta för kommunens invånare och prioriterade målgrupper att få fäste på arbetsmarknaden samordnas av en styrgrupp bestående av verksamhetschefer från varje sektor, HR-chef, en representant för Arbetsförmedlingen, enhetschef för Arbetsmarknadsenheten och näringslivsutvecklare. Sektor samhällsbyggnad har saknat en representant i styrgruppen. Under året har möten ställts in av oklara anledningar. Till styrgruppen finns fyra arbetsgrupper knutna med olika fokus. Dessa har inte fungerat tillfredsställande.

Företagande

Ett ökat nyföretagande och en bredd av branscher skapar en mer inkluderande och stabil arbetsmarknad samt fler arbetstillfällen. Nyföretagandet i Ale är relativt lågt vilket på sikt kan påverka den lokala arbetsmarknaden negativt och därmed minska möjligheterna till egen försörjning genom anställning eller eget företag. Det finns ett stort intresse för att etablera sig i kommunen men det saknas detaljplanerad verksamhetsmark vilket är en förutsättning för att skapa tillväxt i kommunens företag.

Mål (nivå 1):

Andel arbetslösa och i program i åldern 18–24 år ska minska.

Jämfört med utfallet för 2018 (som var 7,6 %) har resultatet för 2019 förbättrats något.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel arbetslösa och i program i åldern 18-24 år.	7 %	5,5 %	72,73 %

Mål (nivå 1):

Andel nyanlända av det totala antalet arbetslösa/i program ska minska. För 2018 är utfallet per april 14,2 procent.

Utfallet för året (11 %) är lägre än utfallet för april 2018 som anges ovan. Under året har arbetsmarknadsenheten fortsatt arbetet med målgruppen och en arbetsmarknadscoach är rekryterad för att specifikt arbeta med målgruppen. Samverkan och planering av insatser sker tillsammans med vuxenutbildningen, försörjningsstödsenheten och arbetsförmedlingen.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel nyanlända av det totala antalet arbetslösa/i program.	11 %	14,1%	128,2%

Uppdrag:

Ett integrationsprogram ska tas fram

Status

 Pågående

Kommentar

Efter överenskommelse med politiken ska inte ett etableringsprogram framtas, utan en kartläggning och analys av varför vissa individer som går ur etableringen inte hamnar i egen försörjning och vad kommunen kan göra åt det. Uppdraget fortlöper in i 2020. Tillsammans med representanter från AME, försörjningsstödsenheten och vuxenutbildningen har de siffror som finns att tillgå analyserats, processen beskrivits och en kartläggning av behov genomförts. Arbetet framåt fokuserar på att bjuda in representant från näringsliv för att bredda frågan och möjligheten att arbeta utefter individens behov.

Uppdrag:

Utveckla arbetet med motprestation vid försörjningsstöd

Status

 Pågående

Kommentar

Enligt gällande rutin ska alla som ansöker om ekonomiskt bistånd remitteras från nybesök på försörjningsstödsenheten till arbetsmarknadsenheten för en plan mot arbete. Arbetsmarknadsenheten har tidigare haft kömen har utökad från två till tre arbetsmarknadscoacher och ska nu kunna ta emot alla remisser. Dessutom har de under hösten utökad med ytterligare en arbetsmarknadscoach med fokus att coacha klienter som avslutat Arbetsförmedlingens etableringsprogram i syfte att öka deras möjligheter till etablering på arbetsmarknaden.

Under hösten påbörjades sammanslagningen av arbetsmarknadsenheten och försörjningsstödsenheten. Sammanslagningen möjliggör skapandet av bättre rutiner, snabbare flöde och gemensamma mål inom den nya enheten arbetsmarknad- och försörjningsstöd.

1.1.3 Medskapande samhälle

Agenda 2030

 Hållbara städer och samhällen

 Fredliga och inkluderande samhällen

Kommentar

Att vara medskapande handlar om att vara delaktig i samhället, att på lika villkor vara med i olika processer, både att vara med och formulera frågor och problem som att hitta åtgärder och sedan genomföra det. För att hantera demokratiutmaningar och kunna hantera andra svåra och komplexa frågor behöver vi inte bara lyssna på goda tankar om olika lösningar, utan också på tankar om vilka problem vi möter, varför olika saker är viktiga och ett gemensamt genomförande av åtgärder.

I Ale finns flera verktyg för dialog och påverkan med samhällets olika aktörer. Att kunna påverka sin egen situation, att kunna ge förslag för samhälleliga åtgärder och svara på enkäter är några exempel. Andra exempel som kan nämnas är översiktsplanarbetet, brukarråd, anhörigträffar och kommunala pensionärsrådet. Att arbeta med individen och att den ska ha möjlighet att förstå och vara delaktig i de beslut som tas är en grund flera sektors dagliga arbete. Inom verksamheter kopplade till omsorg, hjälp och stöd utformas genomförandeplaner och vårdplaner i dialog med den enskilde eller dennes företrädare. Ett ytterligare exempel på en medskapande process är det fortsatta arbetet med äldreplanen. En process där medborgare, verksamheter och ledningsgrupper har varit involverade gemensamt.

Av flera olika processer och arbeten som pågår i Ale kommun har förvaltningen också lärt sig att det är viktigt att inte bara göra saker *för* invånarna, utan att också skapa sammanhang där vi gör *med*. Två exempel på detta är arbetet med ungdomars delaktighet, samt processen Ale i 360 grader.

Ale kommun arbetar på flera olika sätt för att göra ungdomar delaktiga och ha ett inflytande över samhällsutvecklingen. Inom sektor Kultur och Fritid är ungdomars delaktighet och inflytande ett stort fokus och har genomfört samtliga uppdrag under 2019. Genom att bygga relationer med ungdomar, inspirera genom samtal och aktiviteter och skapa trygghet har den öppna ungdomsverksamheten arbetat med området både på dag- och kvällstid. Inom skolan pågår olika typer av arbeten för elever, som exempelvis att inrätta olika typer av råd för att öka elevers påverkansmöjligheter och att skapa förutsättningar för eleven att nå ökad förståelse och ansvar för sin kunskapsutveckling. Barn och ungas delaktighet är en viktig fråga och har även tynad i Barnkonventionen som blir svensk lag i januari 2020.

Några av de lärdomar som har tagits med från den erfarenhet som finns är bland annat att det inte bara är att ge ungdomar möjligheten att påverka genom olika typer av styrdokument, det är precis lika viktigt att arbeta med sig

själv och med sin egen inställning till att man också ska vara beredd på att lyssna på det som sägs. Därför är det också viktigt att arbeta med kulturen som finns hos och runt ungdomar, och att som tjänsteperson eller politiker också vara intresserad av att lyfta vad ungdomar tycker och tänker.

Ales utvecklingsarbete med Ale i 360 grader har haft ett stort fokus under 2019, som fortsätter under 2020. Arbetet har varit både utåtriktat till invånare, med dialog i fokus, samt riktat inåt i organisationen där verksamheters behov, lärande och gemensamma utveckling varit viktiga. Precis som arbetet med ungdomars delaktighet handlar även Ale 360 om att arbeta med sig själv och ställa sig frågan varför vi gör vissa saker. Att arbeta medskapande handlar mycket om dialog och kunskapssyn. Det handlar om att försöka se saker ur olika perspektiv och sätta sig in i andra människors situationer. Det är lättare sagt än gjort och med starka organisatoriska strukturer kan det ibland vara svårt. Utifrån ett övergripande hållbarhetsperspektiv handlar därför medskapande också om förmodligen att kunna öppna upp för andra möjliga tolkningar, vilket på ett sätt är en förutsättning för en fungerande demokrati och en organisation med tillit.

Mål (nivå 1):

Andel invånare som enligt Nöjd Inflytande Index anser att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet ska öka.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel invånare som enligt Nöjd Inflytande Index anser att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet.	40,6 %	45 %	90,2 %
Kommentar			
Nöjdinflytandeindexet har ökat med 3,5 punkter sedan senaste mätningen i augusti 2019. Indexet i den aktuella undersökningen som genomfördes i slutet av november 2019 ligger på 40,6 punkter.			

Uppdrag:

Förvaltningen ska rensa antalet verktyg för att i stället utveckla processer som tar medborgarnas, medarbetarnas och andra intressenters medskapande som en del i beslutsprocessen.

Status

 Pågående

Kommentar

Arbetsgruppen har sammanställt en beskrivning av alla verktyg för inflytande och delaktighet som finns i Ale kommun. Utöver detta har intervjuer genomförts med presidierna för ortsutvecklingsmötena och berörda aktörer inom kommunen såsom tjänstepersoner med ansvar för föreningsfrågor, näringslivet och ungdomsinflytande.

Tidsplanen håller inte och uppdraget kommer att behöva slutföras under våren 2020.

Det som återstår är dialoger med Pensionärsrådet och Rådet för funktionshinderfrågor. Därutöver behövs en remissrunda tillsammans med berörda verksamheter. Efter detta sammanställs rapporten och resultatet återkopplas till politisk ledning.

1.1.4 Hållbart samhälle - social hållbarhet

Agenda 2030

- Minskad ojämlikhet
- Hållbara städer och samhällen
- Bekämpa klimatförändringen

Kommentar

Hållbart samhälle är en komplex strategisk målsättning som innehåller många aspekter, sociala, ekologiska och ekonomiska. Ale växer snabbt och det finns nu möjligheter att förändra samhällenas förutsättningar. Ales strategiska målsättning Hållbart Samhälle har en vidare ansats och berör fler av de globala målen än just mål 11 med samma namn.

Den fysiska miljön

Nybebyggelse ska planeras hållbart, med särskild uppmärksamhet på luft, vatten och buller samt möjlighet att nyttja kollektivtrafik. Grön- och blåstrukturer ska säkerställas för deras potential att bevara biologisk mångfald och deras förmåga att stärka samhällenas motståndskraft vid väderkatastrofer i ett förändrat klimat. Grönområdet och vatten är också viktiga för rekreation och människors välmående.

Under året har detaljplaner som förtätar framförallt Nödinge och Älvängen samt bidrar till fler flerbostadshus prioriterats. Denna prioritering bidrar till att uppnå sociala målen i bostadsförsörjningsprogrammet. Prioriteringen bidrar även till att de nya bostäderna har förutsättningar till hållbara transporter, gång, cykel och kollektivtrafik. Förtätningen kan utmana vissa grön- och blåstrukturer inne i tätorterna men bevarar andra större grönområden och jordbruksmark som inte behöver exploateras.

Stora delar av kommunen omfattas inte av detaljplaner och avvägningarna vid beslut i bygglovsärenden är av stor vikt för en hållbar kommun på lång sikt.

Utformningen av den fysiska miljön i tätorterna är viktiga för möjligheten till ett hållbart resande. Det är också viktigt för barns möjlighet och vilja att röra sig fritt i samhällena.

Man kan se en fortsatt utmaning i att många unga blir skjutsade till skolan vilket är negativt både för trafikmiljön runt skolan, för barnens hälsa och för klimatmålet. Det är fortfarande långt kvar till att Ales samhällen är samhällen där merparten av resorna sker utan en påverkan på vår atmosfär eller andra delar av vår miljö.

Jordbruket är av nationell betydelse och jordbruksmarken som naturresurs är viktig för vår livsmedelsförsörjning. Ett arbete med att ta fram ett landsbygdsprogram har påbörjats under 2019, ett program som både ska beskriva förutsättningar för att bo och verka i Ale utanför tätorterna samt underlätta vid planering av byggnation på landet. I Ale kommun har det byggts mycket bostäder på just jordbruksmark. 2019 var 25% av de beviljade byggloven på odlad åker.

Den fysiska och sociala miljön

En trygghetsskapande åtgärd är mötesplatser för flera olika aktiviteter i den gemensamma utomhusmiljön. Under året har en näridrottsplats i Surte och utegym i Nödinge anlagts. Öppna prova på aktiviteter som erbjuds gratis, t.ex. Megadagar, genomförs i hela kommunen för att sänka tröskeln till konst, kultur och föreningslivet. På det sättet ökar möjligheten till delaktighet och det skapas mötesplatser för alla. För att skapa en fungerande och trygg miljö även för de som har en variation i sin funktionsförmåga har kommunen under året påbörjat tillsyn på kommunens tillgänglighet.

Utöver den fysiska miljön arbetar kommunens fältarbetare medvetet med normer, sociala strukturer, motverkande av förtryck samt jämställdhet i mötet med barn och ungdomar. Under året har ett samarbete etablerats mellan kommunens fältarbetare och frivilliga nattvandrare för öka tryggheten. Samtidigt har också nya avtal upphandlats för bättre klottersanering vilket förhoppningsvis ska leda till att den fysiska miljön ska upplevas tryggare.

Tillgång på ändamålsenliga lokaler är bristfällig, Ungdomshuset som är öppenvård för unga har etablerats i ny form under året och erbjuder öppen mottagning. De enheter som riktar sig mot barn och unga upplever ett ökat söktryck och antalet inledda utredningar har ökat med 39% jämfört med 2018

Den sociala miljön

När kartläggningar och enkäter kring barn och ungas mående har sammanställts i Ale så uppger majoriteten av alla barn och unga att de mår bra. Att det däremot är betydligt många fler barn och unga som uppger att de mår psykiskt dåligt på olika sätt idag än jämförelse med 20 år sedan är oroväckande. Att den psykiska ohälsan har ökat under flera år och fortsätter öka är ett allvarligt samhällsproblem och uppmärksammas i Ale såväl som nationellt och globalt. Under året har en utredning påbörjats och den bild som framkommer för de bakomliggande orsakerna till psykisk ohälsa hos barn och unga i Ale är komplex.

Att just fler barn och ungdomar rapporterar psykiska besvär såsom oro, ångest eller sömnsvårigheter är hinder för att vi i Ale ska kunna uppnå och verka för ett hållbart samhälle. Ale kommuns tvärspektoriella samverkansforum Tidigt Samordnade Insatser (TSI) har vid flera tillfällen under 2019 fokuserat på de bakomliggande orsakerna till psykisk ohälsa i Ale. Tillsammans har olika nivåer, professioner och verksamheter diskuterat vilka orsaker de ser till psykisk ohälsa och barn och unga i Ale. Många av de orsaker och faktorer som kommer upp i diskussioner med olika verksamheter och personal i Ale kommun stämmer överens med de trender som kan ses nationellt.

Ale kommun bör i första hand satsa på främjande och förebyggande insatser för att undvika placeringar av barn och unga. Att ge stöd via öppenvård framför att placera vid HVB ökar chanserna till en hållbar utveckling för den enskilde/familjen. Att själv vara med och påverka sin process är en förutsättning för förändring, genom att familj och nätverk involveras i högre grad och uppmuntras till eget ansvar och lösningar, kan barnens behov oftare tillgodoses på hemmaplan.

Natur och besöksnäring

Det finns idag bra informationsmaterial, kartor och annat som berättar om Ales historia samt var vandringsleder, badplatser med mera finns. Under 2019 har ett arbete påbörjats för att ta fram en digital "Guide till Ale". Pilgrimsleden som går genom kommunen genomgår en upprustning och nytt informationsmaterial har tagits fram, bland annat en hemsida. I arbetet med pilgrimsleden ingår även att knyta an till besöksnäring och möjliga upplevelser längs leden. Både arbetet med en digital guide och pilgrimsleden fortsätter under 2020.

Mål (nivå 1):

Andelen ungdomar som går och cyklar till skolan ska öka.

Ingen ny mätning har gjorts under 2019. I den senaste mätningen våren 2018 angav 50,3 procent av eleverna i årskurs 4–9 att de går eller cyklar till skolan varje dag. I årskurs 4–6 är det en högre andel som går och cyklar än i årskurs 7–9. Cirka 20 procent av eleverna angav att de åker kollektivt varje dag och cirka 12 procent åkte bil varje dag.

Planeringen av skolområdena och miljön runt omkring skolorna påverkar i vilken utsträckning eleverna går eller cyklar till skolan.

Uppdrag:

Prioritera åtgärder utifrån den sociala kartläggningen Att leva i Ale.

Status

 Pågående

Kommentar

Uppdraget med att prioritera åtgärder utifrån den sociala kartläggningen har integrerats i flertalet olika aktiviteter och uppdrag under flera år och kommer fortsätta inom dem, men avslutas nu som eget uppdrag. Syftet med att ta fram den sociala kartläggningen 2016 var för att få en bild av skillnader i livsvillkor i hälsa och välbefinnande i Ale och en bild av hur vi kunde se på social hållbarhet på olika platser i Ale kommun. Materialet har kunnat användas som en kunskapsbas och ett stöd i långsiktig planering, men behöver komplettering av kvalitativa bilder och erfarenhetsberättelser för att bli mer komplett.

Uppdrag:

Skapa mötesplatser såsom lekplats med utegym

Status

 Pågående

Kommentar

Sektorn har under sommaren 2019 avslutat två projekt, en näridrottsplats i Surte och ett utegym i Nol. Surtes näridrottsplats öppnades med en uppskattad invigning, hit kom ca 300 besökare i åldrarna 0-99 år. Den nya mötesplatsen i Nol byggdes tillsammans med bostadsföretaget Alebyggen. Mötesplatserna är välbesökta och har blivit ett lyft för Surte och Nol.

Uppdrag:

Säkerställa tillgång till lokaler för äldre

Status

 Pågående

Kommentar

Sektorn arbetar kontinuerligt med att göra det lättare att hyra eller låna lokaler i hela kommunen. Målsättningen är att det ska vara samma service och möjlighet till en bra lokal oavsett var du bor i kommunen. Ale Fritid genomför genomlysning av kommunens lokaler som är anpassade till äldre kommuninvånare.

Uppdrag:

Utveckla digitala verktyg som en "Guide till Ale"

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Uppdraget har inte genomförts fullt ut under 2019 och kommer därav att arbetas vidare med under 2020.

Uppdrag:

Snabbare klottersanering

Status

 Pågående

Kommentar

Internservice har gjort en ny upphandling gällande klottersanering med högre ställda krav än tidigare. Idag hantearas all klottersanering inom 24 h efter inkommen beställning om inget annat är överenskommet. Är klottret av rasistisk eller stöttande karaktär ska sanering ske under ordinarie arbetstid inom 4 h efter mottaget avrop. Detta fungerar bra och är upphandlat med tre leverantörer som används efter rangordning.

Infrastrukturenheten har tagit med att alla belysningsstolpar och skåp ska kontrolleras gällande klottret i ny upphandling gällande drift och underhåll belysning. Detta kommer att öka förmågan till att klottersanera anläggningarna.

Uppdrag:

Stödja nattvandrarföreningarna

Status

 Pågående

Kommentar

Sektorns fältarbetare har arbetat tillsammans med nattvandrarföreningar vid två av de större "riskhelgerna",

Valborg och skolavslutningen. Det gemensamma arbetet gick mycket bra. Fortsatt dialog mellan fältarbetarna och nattvandrarföreningarna genomförs kontinuerligt inför kommande storhelger.

Nattvandrarförening i Älvängen har flyttat in i sektorns lokaler, i lokalen förvaras föreningens utrustning och lokalen erbjuder en samlingspunkt under de kvällar verksamhet pågår. Fältarbetarna har också varit delaktiga i att starta upp nattvandrarverksamhet i Nödinge tillsammans med lokalt föreningsliv och andra kommunala aktörer.

Sektorn värderar de ideella insatserna av nattvandrarerna mycket högt och ser behov av att stötta föreningarna vidare för att med gemensamma resurser arbeta för att barn- och unga skall känna sig trygga i kommunen.

Uppdrag:

Sittplatser i våra centralorter samt längs med våra promenadstråk, gärna tillsammans med AME

Status

 Pågående

Kommentar

Med hjälp av kommunikationsenheten har kommuninvånarna givits att möjlighet inkomma med förslag på lämpliga platser där kommunen borde placera ut sittplatser. Förslagen har setts över och uppdraget har slutförts. Fler-talet parkbänkar har placerats inom den täta bebyggelsen men också vid populära gångstråk.

Uppdrag:

Öka fokus på barns psykiska hälsa - utredning

Status

 Pågående

Kommentar

Uppdraget med att öka fokus på barns psykiska hälsa har under 2019 fokuserat på att samla kunskap och information och de bakomliggande orsakerna till psykisk ohälsa. Rapporten i sin helhet presenteras under 2020. Uppdraget fortsätter under 2020 och går därmed in i ett långsiktigt arbete med att öka fokus på barn och ungas psykiska hälsa.

Den bild som framkommer för de bakomliggande orsakerna till psykisk ohälsa hos barn och unga i Ale är komplex. Den berättar om övergripande samhällstrender som påverkar oss alla som individer, inte minst barn och unga. Den berättar också om mer lokala behov och problem, där det blir allt mer tydligt att många av frågorna kring den psykiska ohälsan hamnar i de organisatoriska mellanrummen. Det handlar om behov av samverkan bortom organisationsstrukturer och om brist på tillgänglighet. Dels rent fysisk tillgänglighet, där det är svårt att ta sig till den vård som erbjuds, men också tillgänglighet i form av kunskap om var det finns hjälp att söka och kunskap om den egna psykiska hälsan. Det handlar om lång väntan på hjälp, om brist på förebyggande och främjande insatser, eftersom det mesta krutet måste läggas på de akuta behoven.

Uppdrag:

En plan för att motverka hedersförtryck ska tas fram

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Arbetet mot hedersförtryck är en del av kommunens våldspreventiva arbete och ingår i det

kommunövergripande arbetet mot våld i nära relationer och kommer således inte längre hanteras som ett separat politiskt uppdrag. Kommunens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck liksom arbetet mot våld i nära relationer är en integrerad del av kommunens olika verksamheter.

Arbete med metod- och kompetensutveckling inom området hedersrelaterat våld och förtryck sker samtidigt löpande inom ramen för kommunens arbete med våldsutsatta och inom Individ och familjeomsorg (IFO), där rutiner och metodstöd finns framtagna, vilket ligger i linje med rekommendationer från Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK).

Dels bedrivs ett arbete internt med bland annat en kartläggning av nuläget inom organisationen för att identifiera eventuella luckor i systemet gällande kompetens och utbildningsbehov samt se över metodstöd inklusive eventuellt stöd för projekt inom olika verksamheter.

Dessutom bedrivs ett externt samverkansarbete med fokus på att utveckla samverkan med relevanta aktörer med fokus på våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, sätta ljus på frågorna, öka kunskaperna samt anmälningsbenägenheten och underlätta för de som drabbas att söka och få adekvat stöd och hjälp.

Uppdrag:

Förvaltningen ska ta fram en definition av hemmaplanslösningar i Ale kommun. Därefter ska ett mått formuleras.

Status

 Pågående

Kommentar

En definition med tillhörande mått är framtagen och beslutad av Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden.

Uppdrag:

Förvaltningen ska, under ledning av KS, starta ett arbete för att förstå vad som orsakar Ales ungas psykiska ohälsa

Status

 Avslutad

Kommentar

Uppdraget har under 2020 integrerats med uppdraget att *öka fokus på barn och ungas psykiska hälsa*. Det har genomförts ett arbete kring detta och presenteras i en rapport under 2020. I det övergripande arbetet har frågan hamnat inom Tidigt Samordnade Insatser (TSI) som har drivit frågan under året och kommer att göra det fortsatt under 2020.

Uppdrag:

Förvaltningen får ett uppdrag att ta fram ett sätt och nyckeltal för att följa området psykisk ohälsa

Status

 Pågående

Kommentar

Aktiviteten har under 2019 integrerats med övriga aktiviteter i det övergripande uppdraget med att förstå de bakomliggande orsakerna till den psykiska ohälsan.

Som tidigare beskrivet har det framkommit under året svårigheter att ta fram ett nyckeltal som skulle vara heltäckande för barn och ungas psykiska hälsa. Flera olika mätinstrument finns tillgängliga, men där även forskning (exempelvis Linköpings universitet) numera pekar på svårigheter eftersom området psykisk ohälsa innefattar både lättare oro och nedstämdhet, till svårare psykiatriska diagnoser. Eftersom psykisk ohälsa innefattar så många olika dimensioner, används flera olika verktyg för att mäta hur stor förekomst vi har i Sverige och det finns inget sammanfattande nyckeltal av läget, som går att följa över tid.

Aktiviteten kommer att följa med in i det övergripande arbetet som fortsätter under 2020.

1.2 Ekologisk hållbarhet

1.2.1 Minskad klimatpåverkan och hållbar konsumtion

Agenda 2030

- 7 Hållbar energi för alla
- 11 Hållbara städer och samhällen
- 12 Hållbar konsumtion och produktion
- 13 Bekämpa klimatförändringen

Kommentar

Mobilitet

Kommunens leasade bilar är miljöklassade eller kommer att bytas till sådana när avtalen löper ut. Undantag görs där marknaden ännu inte kan erbjuda miljöklassade fordon. Av kommunens 134 fordon är 23 elbilar, de bilar som drivs med diesel eller bensen klarar idag inte målsättningen 65 g koldioxid/km. För att nå målet om ett fossilfritt samhälle 2045 kommer alla fossildrivna bilar behöva bytas ut. Leveranstiden på elfordon är idag lång i och med ökad efterfrågan dessutom har även elbilar sina nackdelar med batteriframställning och ökad energianvändning. Därför måste alternativa transportsätt som cykel och kollektivtrafik premieras samt nyttja innovationer och lösningar för minskade och mer effektiva transporter. Många av dessa lösningar finns redan idag det som krävs är förändrade beteenden och en kultur som uppmuntrar och möjliggör mer hållbara alternativ och lösningar. I ett försök att påverka beteenden har ett antal cykelaktiviteter genomförts och ett nytt cykelråd har upprättats där tjänstemän och engagerade cyklister från Ale diskuterar fram hur vi kan förbättra för cyklister och får fler invånare att välja cykeln framför bilen.

Klimatsmartmat

Livsmedel har en stark påverkan på klimat och miljö och är ett område där vi kan göra stor skillnad. Kostverksheten deltar i ett projekt för klimatsmarta offentliga måltider där de har gjort en lyckad insats med att minska både klimatpåverkan och matsvinn. Vilket är positivt även ur ett ekonomiskt och ett socialt hälsoperspektiv. För att verkligen lyckas och nå ännu större framgång krävs ett nära samarbete med anställda inom kommunens övriga enheter. Det krävs exempelvis ett pedagogiskt arbete med att lära eleverna goda matvanor och förhållningsätt till måltiderna. Att beställa rätt antal portioner och en lugn måltidssituation bidrar också till minskat matsvinn oavsett om det är i skolan eller på ett äldreboende.

Hållbar konsumtion

Ska vi nå de klimatutmaningar vi står inför räcker det inte längre med att bara köpa miljömärkta produkter. Det krävs förändrade konsumtionsmönster och en cirkulär ekonomi där återbruk, bevara och vårda blir centrala delar. Icke förnyelsebara resurser behöver fasas ut vilket innebär att engångsartiklar och plastföremål i största möjliga mån bör undvikas. I förskolorna och äldreboendena är detta ett arbete som pågår inom arbetet med Giftfri förskola och Resurssmart äldreboende.

Återbrukade möbler har köpts in vid ett flertal tillfällen och inom lokalplaneringen så försöker man arbeta cirkulärt och återanvända det som finns. Mycket görs men för att komma längre så krävs det ett mer systematiskt arbete. När det gäller återbruk av möbler behöver vi veta vad som redan finns i kommunen och använda det vi har innan vi köper nytt, upphandla tjänster som restaurering och vid de tillfällen nyinköp krävs ska de vara lämpliga

för återbruk. Fritidsbanken är ett väldigt positivt cirkulärt projekt där man återbrukar idrottsmaterial och samtidigt ger fler barn- och ungdomar chansen till en aktiv fritid.

Kommunen som föregångare i skolor och förskolor

Hållbarhetsperspektivet är en betydande del i läroplanen och det finns många positiva exempel ute i skolorna. Nolskolan har visat ett stort engagemang i arbete med att bli en mer hållbarskola och har påbörjat ett samarbete med Globala skolan som kan stötta och inspirera för att hållbarhet ska bli en integrerad del i undervisningen. Garnvindeskolan och fyra förskolor i Ale är dessutom certifierade med Grönflagg, som drivs av Håll Sverige Rent där man arbetar strukturerat med processer inom hållbar utveckling. Det finns dock anledning att stärka arbetet på skolorna och att verka för att det bli en integrerad del i undervisningen i alla skolor och förskolor.

Mål (nivå 1):

Halvera matsvinnet fram till 2022. 2019 är målsättningen att minska matsvinnet till 19 %.

Under vecka 45 gjordes en mätning av matsvinnet i förskola och skola. Mätningen visar att det genomsnittliga matsvinnet på förskolorna var 20 procent och 15 procent på skolorna. För 2020 är målet att matsvinnet ska minska till 13,5 procent.

Matsvinnmätningen har tydliggjort vad svinnet är i dagsläget och aktivt arbete sker för att minska matsvinnet. Ett informationshäfte har tagits fram där Ale Kommuns arbete mot minskat matsvinn beskrivs. För att minska tallriksvinn såväl som serveringssvinn behöver samtliga anställda inom enheterna samarbeta. Samarbetet kring tallriksvinn utgår från det pedagogiska arbetet med att lära eleverna goda matvanor och förhållningssätt till måltiderna. Även ett bra måltidsschema kan leda till minskat matsvinn när eleverna kan äta i lugn och ro. När det gäller serveringssvinn behövs ett mycket aktivt arbete av kökspersonal samt tydliga beställningar på antal närvarande elever, särskilt under lov och stängningsdagar.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Matsvinn	16 %	19 %	118,8%
Kommentar Matsvinnet i kommunen mäts två gånger per år och nyligen har livsmedelsverket tagit fram ett nationellt verktyg för att mäta matsvinn i storkök, vilket gör att kommuner framöver kan jämföra sina värden och ta hjälp av varandra. Serveringsvinn och tallriksvinn har minskat från 21% 2018 till 16% vid sista mätningen 2019.			

Mål (nivå 1):

Alla verksamheter där små barn vistas ska ha genomgått handlingsplanen för giftfri förskola

Kommunens förskolor fortsätter arbetet med handlingsplaner för giftfri förskola. Under 2019 har flera av förskolorna tagit steg framåt enligt handlingsplanen. Enligt uppskattad prognos hamnade snittresultatet på 51 procent av stegen utförda enligt mätning som gjordes i april 2019. Samverkan mellan kost och lokalvård är en viktig förutsättning för fortsatt arbete med handlingsplan för giftfri förskola.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel verksamheter där små barn vistas som har genomgått handlingsplanen för giftfri förskola	51%	60 %	85%

Uppdrag:

Alla PVC-golv i lokaler där små barn vistas ska bytas ut. Under 2019 ska inventering och utbytesplan med koppling till finansiering göras.

Status

✓ Avslutad

Kommentar

Utredning är genomförd under 2019 och kommer att implementeras i kommande underhållsplan.

Mål (nivå 1):

Koldioxidbelastningen per kilometer ska minska för våra fordon.

Mått	Utfall	Målvärde	Målopfyllelse
Koldioxidbelastningen per kilometer för kommunens fordon	81	65	75,4 %
Kommentar Uppföljningen gäller leasade personbilar och lätta lastbilar, totalt 134 fordon. Av dessa är 23 st elbilar. Av upphandlade fordon som drivs med diesel eller bensin klarar inget fordon målsättningen 65 g/km. I dagsläget lång leveranstid på batterier till elbilar, i vissa fall innebär det en leveranstid upp emot 1 år på elfordon.			

Uppdrag:

Ny klimatstrategi genom omarbetning av energi och klimatplanen

Status

 Pågående

Kommentar

Klar och antagen av kommunfullmäktige 16 december 2019.

Uppdrag:

Möjligheten att införa Smart Bildelning, eller liknande system, ska utredas.

Status

 Ej påbörjad

1.2.2 Hållbart samhälle ekologisk hållbarhet

Agenda 2030

- Minskad ojämlikhet
- Hållbara städer och samhällen
- Bekämpa klimatförändringen

Kommentar

Se sammanfattning och analys under 4.1.4 Hållbart samhälle. Även de ekologiska aspekterna är behandlade där eftersom det inte går att särskilja alla delar i kategorierna social och ekologisk.

Uppdrag:

Titta på ekonomiska och miljömässiga konsekvenser av att ändra kraven vid byggnation till att motsvara Breeam och/eller Leed

Status

 Ej påbörjad

Kommentar

Arbetet kommer att påbörjas under 2020.

1.3 Ekonomisk hållbarhet

1.3.1 Ekonomi för strategisk utveckling

Agenda 2030

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Kommentar

För att klara de utmaningar som kommunerna står inför så behöver ekonomin vara under kontroll. Ale kommun har fastställt ett styrkdokument om finansiella nyckeltal och mål som ligger till grund för de ekonomiska ramar som verksamheten har att förhålla sig till. Det nämner bland annat att kommunen skall ha en nettokostnadsandel uppgående till max 96 procent, dvs ett överskott på 4 procent. Den del av investeringarna som är skattefinansierade skall dessutom vara självfinansierade till 70 procent över en rullande åttaårsperiod. Ale kommun är en kommun som växer och där investeringsbehovet under ett antal år framöver kommer att vara stort. För att inte äventyra och ekonomiskt överbelasta framtida generationers möjligheter så behöver en kommun i Ales situation ha ett överskott på ca 4 procent. Det utifrån att det inte är ekonomiskt hållbart att låna upp allt för de investeringar som kommunen gör. Det är också viktigt att varje nämnd budgeterar med en reserv, dvs inte tar hela sin budgetram i anspråk, då det med största sannolikhet kommer att inträffa oförutsedda händelser under året.

Utfallet för 2019 visar på en nettokostnadsandel på 94,9 procent.

Beskrivning av nuläge

Ekonomin för kommunen är stabil även om det finns verksamheter som har ekonomiska utmaningar. Det syns främst inom funktionshinder, grundskolan samt delar av Internservice. Arbetet fortgår kontinuerligt för att hitta åtgärder som ger effekt både på kort och lång sikt. Trots kommunens goda resultat 2019 så ser 2020 samt 2021 ut att bli ansträngda år främst beroende på vikande ökning av skatteintäkter och statsbidrag. Detta är något som går igenom i hela kommunsverige.

Analys

Vid analys av verksamheternas kostnader konstateras det att kommunen på flertalet områden har höga lokalkostnader. Det syns särskilt inom förskola och skola. Orsakerna är flera men kommunen har ett antal små enheter tillsammans med många temporära lösningar i form av moduler vilka är väldigt dyra att hyra. Inom funktionshinder ser man fler ärenden med stora insatsbehov. Kommunen behöver också köpa boendeplaceringar då vi haft svårt att själva bygga bland annat LSS boenden. Det senare är en viktig faktor att vi får till för att komma tillräkta med kostnadsökningarna inom funktionshinder. Arbetet med att ta fram strategiska nyckeltal behöver intensifieras för att kunna följa och jämföra Ale kommun med jämförbara kommuner med liknande förutsättningar. I de fall där kommunen avviker med t ex en högre kostnadsnivå behöver analyseras för att komma åtminstone till nivå med jämförelsekommuner eller riket. Ett steg som nu är klart och politiskt beslutat är den nya modellen för internhyror i Ale kommun. I samband med införandet av denna så kommer även redovisningen/uppföljningen ske utifrån REPAB standard så man kan jämföra Ale kommuns kostnadsnivå med branchsstandard inom Sverige.

Mål (nivå 1):

Ekonomiskt resultat per enhet. Andel enheter med ett nollresultat eller bättre alternativt en negativ avvikelse på maximalt 2 procent. Målet för 2022 är 90 procent för 2019 är målsättningen 60 procent.

Nyckeltalet är svåranalyserat. Ser vi på den totala budgetavvikelsen för kommunen så är den mycket god. Ser vi per enhet och sektor så varierar det kraftigt hur stor andel som lyckas hålla sig inom tilldelad budgetram. Sektor Kommunstyrelse kommer upp i 76 procent av enheterna som klarar sig inom måluppfyllelsen ner till sektor ATO som har en måluppfyllelse på 40 procent. För att nyckeltalet skall ge något i värde så behöver det utvecklas och viktas utifrån hur stor varje budgetpost är. I nuvarande definition så väger en liten avvikelse lika med en stor.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel enheter med ett nollresultat eller bättre alternativt en negativ avvikelse på maximalt 2 procent.	53 %	60 %	88,33 %

Uppdrag:

Införa en Digital Agenda för effektiv och gemensam användning av ny teknik

Status

 Pågående

Kommentar

Digitaliseringspolicyn tog i KF innan sommaren och ett arbete pågår nu med att sätta processer samt arbetsätt.

Uppdrag:

Fler verksamheter ska drivas med intraprenad som driftsform

Status

 Pågående

Kommentar

Sedan 2018 drivs ett av de särskilda boendena i form av intraprenad. Erfarenheterna har överlag varit mycket positiva. Planeringen för ytterligare intraprenad inom sektorns verksamheter pågår och ytterligare ett äldreboende ska övergå till intraprenad januari 2020. Ett tredje boende har haft ett första informationstillfälle angående driftsformen intraprenad.

Det har under den senaste perioden pågått följeforskning om intraprenad i skolan. Det är inom kort möjligt att ta del av för att på bästa sätt gå vidare på vetenskaplig grund.

Uppdrag:

Mark för företagsetableringar ska färdigställas

Status

 Pågående

Kommentar

Idag finns verksamhetsmark till salu i Svenstorp i Älvängen och i Skepplanda verksamhetsområde. Svenstorp är framför allt inriktat på sällanköpshandel. Skepplanda på mer traditionella verksamheter.

Pågående detaljplanearbete för verksamheter finns i Osbacken, Alafors, och Äskekärr norr om Alebacken. De detaljplanerna beräknas kunna antas under 2020 varefter infrastrukturen kan byggas ut och tomter säljas under 2021–2023. Även i pågående detaljplanearbete för Nödinge centrum och Älvängens centrum kommer byggrätter för olika typer av centrumanknutna verksamheter typ butiker, kontor etc, att skapas.

Positivt planbesked finns för detaljplaner för verksamheter i Häljered, mitt emot Vikingagården, och för Alvhem stationsområde. Detaljplanearbete har ännu inte startats. På lång sikt, 2027 och framåt, blir Alekrossens område i Stora Viken tillgängligt som ett verksamhetsområde. Det är ca 25–30 ha stort.

Uppdrag:

Kommunens sätt att hantera inköp ska ses över i syfte att stärka avtalstroheten

Status

 Pågående

Kommentar

Arbetet är påbörjat och enligt beslutad tidplan så pågår arbetet med förslag på hur respektive sektors inköpsorganisation ska se ut. Den skall återrapporteras till ekonomichef 20-03-01. Arbetet med inköpshandbok har också påbörjats.

Uppdrag:

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens uppdrag behöver renodlas och Arbetsmarknadsenhetens (AME) organisatoriska tillhörighet utredas.

Status

 Avslutad

Kommentar

Utredningen genomfördes under våren 2019. Utredningen innefattade även kommunala vuxenutbildningen. En styrgrupp för arbetet sammansattes där representanter från sektor utbildning och sektor arbete-trygghet och omsorg ingick. Utredningens förslag lämnades inom utsatt tid och presenterades både för förvaltningsledning och kommunledning. Förslaget från arbetsgruppen innebar att AME, FE och Kommunala vuxenutbildningen bildar en ny verksamhet samt att fortsatt utreda ytterligare verksamheter och uppdrag som har beröringspunkter med den verksamhetens målgrupp. Frågan har vid början av 2020 varit uppe för politiskt ställningstagande och inriktningen är nu att man inom nuvarande organisering ska fördjupa samarbetet mellan de olika verksamheterna.

Uppdrag:

Vuxenutbildningens organisatoriska tillhörighet ska utredas, särskilt ska beröringsytor med arbetsmarknadsenheten beaktas.

Status

 Avslutad

Kommentar

Ale kommun (KF)

Se utredning AME

Uppdrag:

I samband med att den nya Servicenämnden inrättas behöver den placeras i den kommunala organisationen. Även här behöver en utredning ske.

Status

 Avslutad

Kommentar

Utredning om placering och organisatorisk tillhörighet är avklarad och beslutad av Kommunfullmäktige i maj 2019. Internservice är nu en egen sektor som verkar och leds av Servicenämnden.

1.3.2 Balanserad befolkningstillväxt

Agenda 2030

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

11 Hållbara städer och samhällen

Kommentar

Enligt preliminär statistik växt antalet folkbokförda i Ale kommun med 1,53 % under 2019. Befolkningen ökar framförallt i ena centralorten (Älvängen), Södra Ale (Bohus & Surte) samt Norra delarna utanför tätort (Alvhem och Hålanda). Detta innebär en utmaning när man ska bland annat bygga ut VA-ledningar och bygga ut befintlig hållbara transportsystem för att möta befolkningsutvecklingen.

Befolkningsprognosen för Ale kommun ligger inom en felmarginalen om att underskatta utvecklingen om 20 personer för 2019 utifrån preliminär statistik. Det innebär att prognosen framöver har högre sannolikhet att stämma. Prognosen beräknar att framförallt barn i de yngre åldrarna och personer över 80 år kommer att öka kraftigt under den närmsta 10 årsperioden. Det innebär stora utmaningar för befintliga arbetssätt och resurser för kommun såsom förskole- och äldreomsorgsplatser.

Att befolkningen i Ale växer både i tätort och utanför i det norra delarna innebär att prioriteringar att använda sina resurser måste göras. Att inte göra prioriteringen innebär att man inte löser något av utmaningarna. En drivande faktor för befolkningstillväxten består till stor del av nyproduktion av bostäder. När dessa byggs på mark lämplig för jordbruks, skapar detta utmaningar kring livsmedelsförsörjning i framtiden med ett förändrat klimat.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden

Befolkningstillväxten kräver en samhällsplanering som tillgodoser behovet av bostäder. I takt med att befolkningen växer ökar även sektorns alla målgrupper. Genom den stora bristen på bostäder och svårigheterna inom kommunen med att tillskapa nybyggnation, tvingas verksamheten erbjuda brukare bostäder externt genom köpta placeringar och ökat bistånd till akut tak över huvudet. Då flertalet fastighetsägare, det kommunala bostadsbolaget inräknat, kräver att kommunen står som första hyresgäst innebär det inte bara en ökning i antalet förhyrda bostäder inom sektorns verksamheter utan också att uppdraget som hyresvärd ökar markant. Bostadsunderskottet behöver hanteras då allt fler hamnar utanför den reguljära bostadsmarknaden. Samtidigt behöver frågan diskuteras om vad som ska vara godkänd inkomst för ett eget hyreskontrakt via det kommunala bostadsbolaget.

Personer som av olika skäl hamnar i en situation där deras egna boende inte är tillräckligt tillgängligt, i kombination med bostadsunderskottet, har bidragit till ett högt tryck på trygghetsbostäderna. Till dess att lämplig trygghetsbostad blir ledig nyttjas korttidsplatser, alternativt att personen i fråga får bo hemma men med omfattande insatser från hemtjänsten. Insatser som inte skulle behövas om boendet var mer tillgängligt.

På längre sikt kommer antalet äldre över 80 år att öka markant vilket kommer innebära ett ökat tryck inom både äldreomsorgen och särskilt boende och hälso- och sjukvård. Under hösten 2019 framarbetade sektorn en lokal behovsplan där verksamhetsområdet beskrev behov av fler äldreboendestäder i södra kommundelen, med demografi och befolkningsutveckling samt Ales specifika äldreboendestruktur som underlag.

Samhällsbyggnadsnämnden

En ökad nybyggnadstakt ska ge en, över tid, stabil befolkningstillväxt. Kommunen ska ha attraktivt och mer varierat boende för alla åldrar, nära kollektivtrafik och befintliga huvudstråk. En komplettering av de boendeformer som idag saknas skapar förutsättningar för en jämnare demografisk profil. Befolkningstillväxten ska ge förutsättningar för att behålla och hållbart utveckla samhällsservice som skolor, kollektivtrafik, handel och föreningsliv.

Den 1 januari 2019 gjordes ändring i plan- och bygglagen som begränsade handläggningstidens längd till 10 veckor efter komplett ansökan för bygglov och förhandsbesked, samt gällande anmälan att starbesked ska lämnas inom 4 veckor. Överskrids tiden ska avgiften reduceras med 20% per överskriden vecka. Konsulter har anlåtits för att klara tidsramar då risken bedömdes vara stor att kravet inte skulle uppfyllas enbart med befintlig bemanning. Första halvåret anlätades konsulter i större omfattning då det fanns ett ackumulerat behov. Konsulthjälpen har varit en förutsättning för att klara mål gällande handläggningstid.

Verksamhet miljö prioriterar deltagande i detaljplaner och bygglov högt och anser att samarbetsformerna bör

kunna förbättras. De rutiner som arbetades fram i processkartläggning med medverkande från samtliga delar av sektorn har frångicks under 2018 och en återgång till dessa eller liknande skulle skapa ökad tydlighet och effektivitet.

Hög personalomsättning och vakanser på verksamhet miljö har inneburit risk för att inte kunna möta upp kraven på deltagande i planprocessen och risk för att viktiga aspekter förbises på grund av tidspress.

Mål (nivå 1):

Befolkningstillväxten ska årligen ligga mellan 1,9 och 2,4 procent

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Befolkningstillväxt	1,5%	2%	75 %

Uppdrag:

Omgående starta upp ÖP-arbetet

Status

✓ Avslutad

Kommentar

Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan för Ale har startat.

Första fasen är kunskapsinhämtning hösten 2019. Våren 2020 ägnas åt medborgardialoger och framtagande av översiktsplanetexter i konceptform. Under 2020 hösten kommer fokus att vara att göra ett samrådsförslag enligt Plan och bygglagen. Processen enligt PBL tar ca ett år. Målet är att ha en antagen plan i KF hösten 2021.

Arbetet med översiktsplaneringen pågår enligt plan.

1.4 Processer - Göra rätt saker, göra dem rätt, i rätt tid och på rätt nivå

1.4.1 Underlätta människors vardag (Kunden i fokus)

Agenda 2030

3 Hälsa och välbefinnande

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Kommentar

Under året har ett arbete inom IFO pågått med syfte att skapa en enhetlig verksamhet som tillsammans arbetar för att skapa goda insatser och stöd till den enskilde. Parallellt med detta arbetar en grupp för att skapa ett gemensamt mottag för verksamheten för att den enskilde ska bemötas likadant oavsett vilken enhet som sedan kommer att utreda och/eller verkställa en eventuell insats. Utvecklingen av mottagningsgruppen fortsätter under nästkommande år.

Äldreomsorgen arbetar vidare med de digitala projekten. Förra året implementerades digital signering och under perioden har elektroniska lås installerats på försök hos omsorgstagare i Alafors. Under hösten har dessa börjat användas i skarpt läge av hemtjänst, nattpatrull, Ale rehab och hemsjukvården. Utvärdering av användningen i pilotområdet kommer att ske innan implementeringen fortsätter i resterande hemtjänstområden under 2020.

Inom särskilt boende och hälso- och sjukvård pågår en kontinuerlig utveckling och systematisering av arbetet för att främja en säker, trygg och meningsfull tillvaro för den enskilde. Bland annat fokuserar man på dokumentation via genomförandeplaner och avvikelser, bemötande och förhållningssätt samt kompetensutveckling och omvärldsbevakning.

Funktionshinderområdet har under perioden samlat insatserna ledsagarservice, avlösarservice, kontaktpersoner och stödfamilj under ett chefsområde. En nyinrättad tjänst som koordinator möjliggör att insatserna koordineras och samordnas vilket underlättar för de familjer som berörs.

I hela sektorn har under året ett omfattande arbete genomförts för att införa ett salutogent förhållningssätt i samtliga verksamheter. Detta arbete fortgår under 2020. Arbetet sker i dialog med fackliga företrädare, chefer, arbetsplats- och skyddsombud och syftar bland annat till att stärka den enskildes känsla av sammanhang och mening, att fokusera på de faktorer som ger välbefinnande samt att långsiktigt frigöra den enskildes egna resurser.

Sektorn samhällsbyggnad arbetar tillsammans med IT-avdelningen aktivt med att digitalisera processer och arbetssätt med Aleborna i fokus. Uppbyggnaden av bygglovs e-tjänsten har pågått under året och kommer att underlätta för sökanden vid ansökan om bygglov. Bygglov arbetar vidare med att digitaliseringsprocess.

Arbetet med den digitala verksamhetshandboken har återupptagits. Planprocessen kommer att färdigställas under våren 2020. Därefter kommer processarbetet att löpa hand i hand med uppdrag om att ta fram en process för hela samhällsbyggnad från ax till limpa. Den kartläggningen kommer tydliggöra ansvar och skyldigheter samt gränssnitt. Kartläggning av sektorns processer är en förutsättning för att utreda vad som går att automatisera och utföras av robot (RPA, Robotic Process Automation). Införandet av en mailbot på renhållningen är i startgruppen. En mailbot innebär att kund via mail kan få snabba svar på vanliga renhållningsfrågor.

Under hösten har bygglovsenheten på försök genomfört öppet hus vid två tillfällen, då besökare har kunnat komma oanmälda och diskutera frågeställningar och ärenden. Det har tagits väl emot och varit drygt trettio besökare vid varje tillfälle. Aktiviteten kommer nu få en mer permanent fortsättning som ett led i att göra processen enklare för kommunens invånare. Fler enheter inom sektorn kommer att prova på öppet hus för att förenkla möjligheter till dialog för medborgarna.

Kultur och fritid har kommuninvånarna som målgrupp. Arbetet med att skapa effektiva, kunskapsbaserade processer som utgår från kommuninvånarnas behov är ständigt pågående. Föreningslivets samt barn och ungas behov ligger i verksamhetens fokus.

Skapandet av inkluderande mötesplatser med kulturinnehåll bidrar till ökad tolerans samt vidgar invånarnas perspektiv. Arbetet med att öka tillgängligheten och möjligheten att delta i och uppleva konst- och kulturaktiviteter pågår ständigt.

Hos överförmyndarverksamheten är ett ställföreträderskap tänkt att underlätta huvudmannens vardag och göra det enklare att leva. Av denna anledning ser överförmyndarnämnden det som viktigt att försöka finna och matcha lämplig ställföreträdare till rätt huvudman för att möjliggöra mesta möjliga stöd i varje enskilt ärende.

Verksamheten försöker genom hög tillgänglighet och tydlig kommunikation underlätta för ställföreträdare att hitta rätt instans och söka rätt insats för att i förlängningen underlätta för huvudmannen.

Arbetet med att införa digitala lösningar för vissa tjänster pågår. Då verksamheten är liten saknas utrymme att avsätta specifik del av tjänst som kan jobba fokuserat med dessa frågor, utan arbetet får ske löpande vid sidan om basverksamheten. Det är av stor vikt att övergångar till digitala lösningar sker i den takt och på ett sådant sätt, att det inte försvårar det som det är tänkt att underlätta.

Sedan 2017 genomförs en årlig brukarundersökning. En enkät skickas ut till slumpvis utvalda huvudmän och deras ställföreträdare. De frågor som ställs handlar bland annat om hur kontakten mellan huvudman/ställföreträdare fungerar, om uppdraget är klart samt hur man ser på överförmyndarnämndens verksamhet vad gäller tillgänglighet, bemötande och servicenivå.

Överlag är huvudmän och ställföreträdare nöjda med såväl varandra som överförmyndarnämndens verksamhet. I det fall huvudmän uttrycker sig negativt om sin ställföreträdare rör det ofta ekonomiska frågor. Inte sällan råder det skilda meningar i vilka utgifter som måste prioriteras utifrån huvudmannens ekonomiska möjligheter.

Inledningsvis var tanken att brukarundersökningen skulle genomföras varje år. Efter dessa tre år, har majoriteten av ställföreträdare getts möjlighet att svara. Då andelen nya ärenden är förhållandevis liten och ställföreträdarna i många fall är samma, är bedömningen att det kan finnas skäl att förlänga tiden till vartannat år.

Mål (nivå 1):

Antalet äkta e-tjänster som erbjuds invånare och andra intressenter ska öka. Målsättningen för 2023 är 120. För 2019 är målet 90.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Antalet äkta e-tjänster som erbjuds invånare och andra intressenter	53	90	58,9 %
Kommentar Ett nytt mått bör tas fram inför 2020 som snarare mäter nyttjande av de nya digitala tjänsterna.			

Uppdrag:

Mått som mäter tiden från första inlämnade av bygglovsansökan till färdigt besked ska tas fram

Status

 Pågående

Kommentar

Den genomsnittliga tiden från inlämnad ansökan till beslut är svår för sektorn att påverka då det är avhängigt när sökande lämnar in kompletterande handlingar om detta efterfrågats. Det är mycket vanligt att sökande begär extra tid för komplettering, vilket accepteras.

Den genomsnittliga tiden från komplett ärende till beslut är mycket kort då en stor andel lov kräver remissförfarande eller grannhörande, vilket inräknas i detta tidsspann.

Uppdrag:

En belyningsstrategi ska tas fram.

Status

 Pågående

Kommentar

Sektorn har fått i uppdrag att ta fram en belyningsstrategi som syftar till att skapa mer attraktiva utemiljöer, förbättrad livskvalitet och ökad trygghet för de människor som bor, vistas och besöker Ale.

Infrastrukturenheten har upphandlat konsult för detta uppdrag och arbetet har påbörjats. Möte med representanter från samhällsbyggnadsnämnden har genomförts och ett utkast på strategiförslag kommer att presenteras under första kvartalet 2020.

Uppdrag:

En trygghetsstrategi ska tas fram.

Status

 Pågående med avvikelser

Kommentar

Arbetet löper på och fokus har hittills legat på att synka med andra parallellt pågående och närliggande uppdrag såsom Trygg i samverkan (med bl.a. trygghetsvandringar och medborgardialoger) och den pågående översynen av säkerhets-, trygghets- och krisberedskapsorganisationen, varför arbetet med strategin har dragit ut på tiden.

Avstämning med representanter från politiken har ägt rum uppdraget har konkretiserats liksom tidsplanen och målsättningen är att arbetet med förslaget ska bli klart till juni år 2020.

Uppdrag:

SMS tjänst ska införas, där fastighetsägaren får ett SMS dagen innan ett kärl ska tömmas

Status

 Pågående

Kommentar

I det verksamhetssystem som VA och Renhållningen använder kan applikation för att sända sms erbjudas av leverantören. Renhållningen har begärt in offert och den fasta avgiften per år är ca 20 000 kr och kostnad per skickat sms 62 öre. Detta skulle innebära en kostnad per villakund ungefär 32 kr/år för rest- och matavfall samt FNI. En ungefärlig uppskattning av kostnad för samtliga hushåll är ca 250 tkr/år. Kostnaden för att nyttja verksamhetssystemet bedöms vara hög.

Tillsammans med IT kommer renhållningen att undersöka vilka andra möjligheter det finns att ta fram ett system eller en app som kan utföra ovanstående uppgifter. Också andra enheter, utöver renhållningen, kan utnyttja systemet eller appen för liknande informationsspridning. Kunden ska själv besluta om den vill ansluta till tjänsten och vilken information man önskar samt ansvara för uppdatering av telefonnummer. På så sätt minskar administrationen.

Uppdrag:

Göra återvinningsstationen (Sörmossen) mer tillgänglig genom att ha öppet på söndagar

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Att hålla återvinningsstationen öppet på söndagar innebär att man får stänga centralen en vardag i veckan då budgetram inte ändras. För att kompensera ökade personalkostnader i samband med fler helgtimmar så kommer antalet mobila återvinningscentraler att behöva halveras.

En risk- och konsekvensanalys är gjord. Förhandlingar med kommunal pågår.

Uppdrag:

Korta handläggningstiden för bygglov

Status

 Avslutad

Kommentar

Handläggningstid från komplett till beslut är 5 veckor.

Handläggningstiden för bygglov ska enligt lag inrymma remisstid och grannhörande vilket innebär att den för ärenden med behov av remissförfrågan osannolikt kan understiga 4 veckor.

Uppdrag:

Inför fria pensionärsresor inom Ale kommun dygnet runt

Status

 Avslutad

Kommentar

Fria resor för seniorer 65+ införda sen 1 juni 2019.

Statistik över hur många seniorkort som används, ser ut enligt följande:

- Totalt antal seniorkort i Ale kommun: **5 138**
- Antal seniorkort i Ale kommun som använts de senaste 90 dagarna: **1 912**
- Antal seniorkort i Ale kommun som använts de senaste 365 dagarna: **2 729**

Uppgifter från Västtrafik 2019-08-27

Sammanfattningsvis kan sägas att nästan alla som är berättigade till ett seniorkort har tagit ut det, men att det är många som sedan knappt använder det.

Uppdrag:

En översyn av och samordning av styrande riktlinjer, och styrdokument antagna på kommunal nivå, behöver ske.

Status

 Pågående med avvikelse

Kommentar

Arbete med översyn av styrdokument, ny struktur för författningssamlingen och nya riktlinjer för styrdokument pågår. Fokus ligger på att skapa en författningssamling på ale.se som samlar alla politiskt beslutade styrdokument.

Uppdrag:

Fler säkra cykelvägar, en alternativ standard ska beaktas. Prioritera väg 1978

Status

 Pågående

Kommentar

Sektorn har skickat in en ansökan till Trafikverket om medfinansiering där en sträcka längs väg 1978 finns med i ansökningen.

Enheten har diskuterat alternativ standard med trafikverket och fått följande svar:

Vill kommunen bygga längs trafikverkets vägar finns det två alternativ:

Alternativ 1 är att kommunen ansöker om medfinansiering på 50 % eller 100 % för att bygga inom Trafikverkets vägområde. Om ansökningen beviljas kommer Trafikverket att projektera, bygga och sköta alla framtida drift- och underhållsarbeten. Vid alternativ 1 är det Trafikverkets standard som gäller så det finns ingen möjlighet till alternativ standard.

Alternativ 2 är att kommunen själva projekterar, löser alla markfrågor, bygger och sköter alla framtida drift- och underhållsarbeten. Kommunen får i detta alternativ hålla sig utanför Trafikverkets vägområde men då kan alternativ standard beaktas. Det finns risk att kommunen inte kan komma överens med alla markägare och då har kommunen inte samma rätt som Trafikverket att ta marken i anspråk.

Slutsatsen är således att alternativ 1 är det bästa alternativet då kostnaderna med 50 % finansiering blir likvärdig med kostnaderna för alternativ 2. Dessutom slipper kommunen alla framtida kostnader för drift och underhåll.

Uppdrag:

Ett landsbygdsprogram ska tas fram

Status

 Pågående

Kommentar

Ett arbete med dialoger och workshops har pågått under hösten. Berörda enheter/verksamheter på samhällsbyggnad har deltagit. Dialog har också skett med invånarna på ortsutvecklingsmötena i Alvhem, Starrkärr, Skepplanda och Hålanda. Arbetet kommer fortsätta under våren. Strategiska enheten för översiktlig planering är också delaktig i uppdraget att formulera landsbygdsprogrammet.

1.5 Hållbart arbetsliv

1.5.1 Engagerade, stolta och medskapande medarbetare

Agenda 2030

 Hälsa och välbefinnande

 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Kommentar

Det övergripande kommungemensamma perspektivet behöver utvecklas genom delaktighet, kommunikation, tillitsbaserat ledarskap och långsiktigt stabila förutsättningar.

HR säkerställer att samtliga medarbetare inom Ale kommun omfattas av gällande kollektivavtal och har anständiga arbetsvillkor.

För att kunna förbättra hälsan och välbefinnandet behöver Ale kommun arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet och det ska ingå som en naturlig del i verksamheten och röra alla förhållanden av betydelse för arbetsmiljön.

Ale kommun har även ett rehabiliteringsverktyg, Adato, för att chef och medarbetare enkelt skall kunna arbeta med den arbetslivsinriktade rehabiliteringen samt LISA för arbetsskador- och tillbud.

Mål (nivå 1):

Sjuktalen 2019 ska vara lägre än sjuktalen för 2018, både korttidsfrånvaron och den totala sjukfrånvaron.

Den totala sjukfrånvaron är 7,6 %. Det är 0,6% högre i relation till föregående år. Korttidsjukfrånvaron för 2019 är 3,2 %, vilket är 0,3% högre än föregående år. Se vidare under personalavsnittet.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Sjuktalen, både korttidsfrånvaron och den totala sjukfrånvaron.	7,6 %	7 %	91,4 %

Mål (nivå 1):

Intern återväxt till chefspositioner ska öka. 25% av våra chefstjänster bör tillsättas internt.

HR-avdelningen har inte haft tekniska förutsättningar att mäta intern återväxt till chefsposition. Anställningsprocessen har reviderats så att detta mätvärde kommer kunna tas fram från 2020.

Mål (nivå 1):

Personalomsättningen ska minska till 12%, för såväl medarbetare som chefer och oavsett yrkesgrupp.

En GR-gemensam avgångsenkät har tagits fram under 2019 och skickas ut till alla tillsvidareanställda medarbetare som avslutar sin tjänst inom kommunen. Syftet är bland annat att kartlägga orsaker till att medarbetare väljer att avsluta sin anställning inom Ale kommun.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Kommunens personalomsättning	17,1 %	12 %	57,5 %

Uppdrag:

Nya grepp för att rekrytera och behålla personal, framförallt inom sektor Samhällsbyggnad

Status

✓ Avslutad

Kommentar

Vi håller på att se över rekryteringsprocessen för att stärka vårt arbetsgivarvarumärke. Ett arbete har påbörjats med att kartlägga vilka mässor kommunen kan medverka vid för att sprida kunskap kring vårt uppdrag och marknadsföra Ale kommun som arbetsgivare. Översyn kring möjlighet till samarbete med utbildningsinstitut, universitet och YH för att synliggöra arbeten inom kommunen har även inletts. GR nätverk planerar för att gemensamt kunna delta på exempelvis VARM mässan på Chalmers för att öka intresset för denna typ av tjänster inom kommunal verksamhet.

Vid rekrytering främst inom sektor Samhällsbyggnad har vi under året börjat fokusera på att förtydliga att Ale är den kranskommun inom GR som har störst tillväxt och fortsatt höga mål att expandera. En organisation som är stor nog för att mycket skall hända men liten nog för att man som individ har möjlighet att påverka. Vid vissa rekryteringar på sektor Samhällsbyggnad har vi bett medarbetare sprida annonsen i sitt personliga nätverk. Vid intervjutillfället är vi sedan noga med att den arbetssökande förutom chef får träffa blivande arbetskamrater, detta för att skapa en välkomnande, personlig relation.

Ökad närvaro från HR vid svårrekryterade tjänster så som specialister och chefer.

Ale kommun har utbildad personal som valideras via Vård- och omsorgscollege.

HR har börjat arbeta med att identifiera hur arbetsgivaren skall fånga upp de som går "jag vill bli chef/skolledare" via GR genom ett internt program för blivande chefer. Detta för att öka både antalet chef och medarbetare som väljer att stanna hos Ale kommun.

Det interna introduktionsprogrammet för chefer har setts över och pågår just nu. Efter varje tillfälle skickas det ut enkäter för utvärdering. Dessa syftar till att utveckla introduktionsprogrammet.

1.5.2 Strategisk kompetensförsörjning

Kommentar

Under 2019 lanserades en ny digital arbetsplats som skall förenkla för alla medarbetare i kommunen samt säkerställa att alla arbetar utifrån samma grundplattform. I samband med detta lanserades även en digital HR-handbok som ska fungera som ett verksamhetsstöd för chefer och medarbetare. I första hand har det implementerats stödmaterial för chefer och under våren 2020 kommer även stödmaterial ges för övriga medarbetare. Målet är att utveckla lösningar som hjälper organisationen att navigera rätt. Alla ska ha tillgång till rätt information om de regler och riktlinjer som gäller i verksamheten och det dagliga arbetet.

Arbetet att vidareutveckla interna karriärvägar och erfarenhetsutbyten har påbörjats både inom sektor ATO och UTB. Arbetsgivaren har arbetat med att implementera kompetensstegar inom lönesättning, valideringsmöjligheter och andra utbildningsinsatser för att höja kompetens hos vår tillsvidareanställda personal.

Arbetsgivaren arbetar aktivt med målgruppsanpassad annonsering och arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare inifrån och ut, lyfta stoltheten hos våra medarbetare och stärka vårt medarbetarlöfte. Som arbetsgivare behöver Ale kommun söka de kanaler, t.ex. mässor, sociala medier, som kan spegla en intern och extern bild av Ale som arbetsgivare.

Som ett steg i arbetet med utvecklade HR-processer planerar HR att genomföra flertalet utbildningsinsatser för främst chefer. Detta för att öka tryggheten och tydligheten i chefsuppdraget.

UTB har tillsammans med HR genomfört en kompetenskartläggning inom förskolan. Syftet med kartläggningen är att säkerställa att arbetsgivaren satsar på rätt kompetenshöjande insatser i framtiden.

Hållbarhetsanalys

Det finns en ökad kunskap och ett ökat engagemang kring Agenda 2030 i Ale och arbetet går framåt. Detta syns bland annat genom att det finns en ökad efterfrågan på både utbildning och krafttag kring Agenda 2030.

Även om arbetet inom flera målområden går framåt så kvarstår många utmaningar inom genomförandemålet, mål 17.

I uppföljningen av verksamheten används mått och indikatorer för att se vilka utmaningar Ale har kopplat till hållbarhet. Men det saknas verktyg för att få dessa resultat, tillsammans med verksamheternas egna berättelser och det professionella omdömet, att leda till större förändringar i riktning mot de globala målen. Statskontoret visar i sin rapport från oktober 2019, att det är vanligt att organisationer och kommuner sätter en Agenda 2030-etikett på arbete som redan görs, utan att ändra arbetet i övrigt. Det genomförs många projekt i Ale med tydlig koppling till Agenda 2030 och där syftet är att förändra vårt arbetssätt på riktigt. Det är nu av stor vikt att lyckade projekt skalas upp och implementeras för att få till en verklig och bestående förändring.

Projekten behöver ha en tydlig mottagare där ett ömsesidigt utbyte kan ske under projektets gång för att förbättra projekten och samtidigt undvika parallella processer.

Det finns många mål, beslut och policys samt ett stort engagemang men detta räcker inte alltid för att få till en förändring. Vad krävs för att komma framåt? Värderingar, attityder, kultur och sociala relationer påverkar vår förmåga till förändring och att arbeta tillsammans över gränserna och se helheten.

Det finns även målkonflikter på lång och kort sikt som behöver hanteras samt prioriteringar av resurser som behöver göras. Ales befolkningsutveckling är ett exempel på detta. I befolkningsprognoserna syns ett ökat behov av bostäder samtidigt som jordbruksmark och värdefulla naturområden behöver bevaras. Befolkningsökningen kommer att ske framförallt inom grupperna barn och äldre och både inom och utom tätort. Detta innebär bland annat ett ökat behov av service, som förskola och äldreomsorg, samt infrastruktur för VA-lösningar och hållbara transporter, på många platser i kommunen.

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande bild av Ale kommuns verksamhet det gångna året. I denna förvaltningsberättelse lämnar Ale kommun information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med Lag

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunen redovisade ett resultat på 95,0 Mkr, vilket är 54,9 Mkr bättre än föregående års resultat på 40,1 Mkr och 17,0 Mkr bättre än budgeten på 78,0 Mkr.

Den positiva utvecklingen jämfört med föregående år och budget beror bl a på betydligt lägre kostnader för pensionsavsättning, vilken var onormalt hög föregående år samt betydligt högre skatteintäkter än budgeterat.

Kommunens investeringar uppgick till 294,0 Mkr (181,7 Mkr), vilket är ca 65% av budgeten på 453,1 Mkr. Det lägre utfallet jämfört med budget beror på eftersläpningseffekter, vilket är normalt tillsammans med att budgeten haft en högre ambitionsnivå än vad som varit möjlig att genomföra. De ökade investeringarna jämfört med föregående år avser främst ombyggnaden av Ale kulturrum/Da Vinciskolan, investering i nya förskolor i Älvängen och Nol samt Jennylunds ridanläggning.

Den kommunala koncernen

Kommunkoncernen består av nedanstående aktiebolag samt räddningstjänstförbund.

AB Alebyggen

Bolagets ägs till 100% av Ale kommun och dess kärnverksamhet är bostadsförvaltning. Denna ska bestå av ett utbud som är attraktivt och varierat och ska tillsammans med verksamheten i övrigt bidra till en sådan positiv utveckling att kommunens totala attraktionskraft ökar. Bolaget ska även engagera sig i kommunens näringslivsutveckling och kan i detta avseende nyttjas som redskap åt kommunen.

Skå-dal 31:3 AB

Bolaget ägs till 100% av AB Alebyggen. Bolagets verksamhet består av att äga och förvalta fastigheten Skå-dal 31:3 (Bohus centrum).

(2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitlet och RKR R15 Förvaltningsberättelse. (Siffrorna inom parentes avser förhållanden i föregående års bokslut om inget annat anges).

Kommunens utveckling över de senaste fem åren visas i tabellen ”Sammandrag fem år, kommunen” på sidan 11.

Kommunkoncernen redovisade ett resultat på 122,7 Mkr (68,8 Mkr). Det är en ökning med 53,9 Mkr. Kommunen står mer eller mindre för hela ökningen, 54,9 Mkr. Resultatet för Bohus räddningstjänstförbund har minskat med 1,3 Mkr (Ale kommuns andel), från 1,6 Mkr till 0,3 Mkr. AB Alebyggens resultat har ökat med 0,1 Mkr, från 27,0 till 27,1 Mkr efter skatt, medan Alebyggens dotterbolag Skå-Dal 31:3 AB:s resultat har minskat med 0,6 Mkr, från 0,0 Mkr till -0,6 Mkr. Den latent skatteskulden på koncernnivå har minskat till följd av nedskrivning av fastighetsvärde samt lägre bolagsskatt, vilket ger en positiv effekt på koncernresultatet med 0,8 Mkr.

Ale Utveckling AB

Bolaget ägs till 100 % av Ale kommun och är vilande från och med år 2009.

En väg efter rätt tanke AB

Bolaget ägs till 100 % av Ale kommun och förvärvades som ett strategiskt markförvärv. De i bolaget ingående fastigheterna har ett strategiskt läge i norra delen av Ale torg och kommer så småningom att behöva tas i anspråk för utveckling av Nödinge torg.

Bohus Räddningstjänstförbund (BORF)

Förbundet är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i Ale och Kungälv kommuner. Ale kommuns andel av förbundet uppgår till 40% och Kungälv kommun andel uppgår till 60%.

Övriga

Ale kommun har ett flertal samägda företag där kommunen saknar betydande inflytande. Dessa ingår inte i den s.k. kommunkoncernen i årsredovisningen utan finns endast med som aktie- eller andelsvärde.

Kommunen äger aktier i Renova AB, GRYAB AB, GREFAB, Ale Energi AB, samt smärre aktieposter i Kommentusgruppen AB respektive Inera AB.

Kommunen och AB Alebyggen äger andelar i Ale Elförening. Kommunen innehar även andelar i Kommuninvest ekonomisk förening.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Befolkningsutveckling

Ale kommun har under ett flertal år haft en god befolkningsstillväxt, vilket dock ställer krav på ekonomin främst i form av investeringsbehov i förskolor, skolor, infrastruktur.

Under 2019 har antalet Alebor ökat med 476 (703) personer och invånarantalet uppgår vid årsskiftet till 31 402 (30 926). Detta motsvarar en befolkningsökning med 1,54% (2,33%).

Under 2019 föddes det 354 barn och 216 personer avled, vilket innebär ett positivt födelseöverskott på 138 (185) personer.

Det flyttade in 2 198 (2 295) personer och flyttade ut 1 885 (1 773) personer, vilket innebär ett positivt flyttningsnetto på 313 (522) personer. Härtill kommer en utjämning på + 25 personer.

Samtliga GR-kommuner (Göteborgsregionen) utom Öckerö ökade sin befolkning under 2019. Kungälv har den procentuellt största befolkningsökningen i GR följt av Partille och Mölndal. Ale har den fjärde största befolkningsökningen bland GR-kommunerna.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Betydande investeringar i bl.a. diverse verksamhetslokaler och infrastruktur ska genomföras. Om kommunen som ett resultat av detta ökar låneskulden i alltför stor utsträckning, kan det vid en kommande högkonjunktur med höjda räntor och ökade kostnader för pensionsutbetalningar, ge ekonomiska svårigheter.

Den expansion som kommunen fortsatt planerar för ställer krav på kommunens omställningsförmåga. Kommuninvånarnas behov av kommunala tjänster måste tillgodoses på ett kostnadseffektivt sätt så att den kommunala ekonomin inte äventyras. Samtidigt måste medel reserveras för investeringar och stigande pensionskostnader. Det är ytterst viktigt att konsolidera ekonomin för att ha en långsiktig uthållighet.

Det är också av vikt att kommunen klarar av att färdigställa detaljplaner och bygglov då det är en förutsättning för att fortsatt expansion och byggnation kan ske.

Pensionsförpliktelser

Kommunen har ett omfattande pensionsåtagande uppgående till 722,6 Mkr (719,0 Mkr).

Pensionsförpliktelserna redovisas sedan 1998 enligt den s.k. blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelserna som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 533,2 Mkr (552,2 Mkr). Kommunen följer RKR R10 från Rådet för kommunal redovisning gällande värdering och upplysningar om kommunens pensionsförpliktelser. Ytterligare upplysningar om förpliktelserna finns i not 17.

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2019	2018	2019
Pensionsförpliktelse				
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen				
a) Avsättning inkl särskild löneskatt	142,9	158,2	144,7	160,7
b) Ansvarförbindelse inkl särskild löneskatt	552,2	533,2	552,2	533,2
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	27,5	27,6		
Pensionsförsäkring som tryggats i pensionsstiftelse	-	-	-	-
Summa pensionsförpliktelser (inkl försäkring och stiftelse)	722,6	719,0		
Förvaltade pensionsmedel - Marknadsvärde				
Totalt pensionsförsäkringskapital	36,0	38,0		
- varav överskottsmedel	0,8	0,4		
Totalt kapital pensionsstiftelse	-	-	-	-
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel (egen förvaltning)	-	-	-	-
Summa förvaltade pensionsmedel	36,0	38,0		
Finansiering				
Återlånade medel	686,6	681,0		
Konsolideringsgrad	5,0%	5,3%		

I tidigare bokslut har 30,0 Mkr (år 2006), 22,9 Mkr (år 2007), 25,0 Mkr (år 2008), 10,0 Mkr (år 2009), 10,0 Mkr (år 2010) och 10,0 Mkr (år 2011) reserverats i det egna kapitalet för framtida pensionskostnader. Sammantaget har alltså 107,9 Mkr

Hållbarhet

Hållbar utveckling innebär att vi tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov. Genom 17 globala hållbarhetsmål antog världens stats- och regeringschefer i FN:s generalförsamling år 2015 ett globalt ramverk för hållbar utveckling, Agenda 2030.

Utmaningarna i hållbarhetsarbetet är till stor del globala, men lösningarna främst lokala. Genom sitt

reserverats. Kommunen har inte gjort några finansiella placeringar avseende pensionsmedel utan använder istället avsatta medel för att minska/hålla nere den externa låneskulden.

demokratiuppdrag är kommunen viktig för att skapa engagemang.

Ale kommun har integrerat Agenda 2030-målen i flerårig verksamhetsplan och budget, vilket skapar förutsättningar för genomförande och engagemang i organisationen.

En detaljerad beskrivning av kommunens mål och uppföljning avseende hållbar utveckling finns presenterat i tidigare avsnitt i denna årsredovisning under rubriken ”Strategiska målsättningar”.

Händelser av väsentlig betydelse

Nytt ridhus i Jennylund

Under hösten 2018, i samband med schaktning för det nya ridhuset i Jennylund, blev det klarlagt att den ligger på en gammal kommunal deponi. Sanering av deponin som fanns under där ridhuset skulle ligga påbörjades utan politiskt beslut om utökad investeringsram. När förhållandena blev kända av kommunchef och politiker i januari 2019 avbröts arbetet och ett extra Kommunfullmäktige sammankallades den 12 februari. Beslutet blev att fortsätta byggnationen och att saneringskostnaderna och inkapsling som beräknades till 15 Mkr skulle belasta resultatet för 2019.

I oktober 2019 gick entreprenören för bygget av ridhuset i konkurs. Åtgärder har därefter vidtagits för att vädskydda byggnaden och en ny upphandling för färdigställandet av anläggningen har utförts. Efter nya beräkningar visar det sig att det behöver tillskjutas ytterligare 8,6 miljoner kronor för att bygget ska kunna färdigställas då 3,9 Mkr frigjorts i budgeten på grund av nedskrivningar av tidigare kostnader i projektet. Totalkostnaden beräknas att hamna på ca 65 miljoner kronor, inklusive marksanering och nedskrivningar.

15 Mkr för marksaneringen har belastat 2019 års resultat samt ytterligare 3,9 Mkr avseende kostnader för projektet som anses vara icke värdehöjande.

Andra stora investeringsprojekt

Tre stora investeringsprojekt har förutom Jennylunds ridhus upparbetats under året. Det största är ombyggnaden av Da Vinci-skolan/Ale kulturrum där årets investering har varit 73,8 Mkr av totalt beräknat 119 Mkr. Projektet beräknas vara klart under första kvartalet år 2020. En ny förskola i Älvängen, Svenstorps förskola, har byggts och beräknas även den vara klar under första kvartalet år 2020. Årets investering ligger på 46,4 Mkr och totalen är beräknad till 78 Mkr. Under året har även arbetet med en ny förskola i Nol påbörjats med en investering under året på 21,6 Mkr mot totalt beräknat 81 Mkr.

Utrangeringar

Utrangeringar av anläggningsstillgångar i fastighetsbeståndet har gjorts med en total realisationsförlust på 2,7 Mkr. Det avser främst byggnader som har

rivits, brunnit ner eller av annan anledning inte används samt projekt som inte har fullföljts.

Nedskrivning av aktier i dotterbolag

En nedskrivning av värdet för aktierna i En väg efter rätt tanke AB har gjorts med 4,2 Mkr. Uthyrning av lokalerna i fastighetens byggnad har upphört. Den ena hyresgästen har gått i konkurs och den andra har flyttat ut på egen begäran. Lokalerna är mycket eftersatta och byggnaden kommer att rivas. På grund av detta har en ny fastighetsvärdering gjorts och aktievärdet har skrivits ner.

Sanering av förorenad mark

Saneringen av förorenad mark i Nol är klar och under året har 47,9 Mkr upparbetats. Den totala kostnaden för vilket statligt bidrag har beviljats är på 59,5 Mkr. Projektet kommer att slutredovisas under 2020 och beräknade kalkyler ser ut att hålla.

Kommunen driver även ett mindre saneringsprojekt med statligt bidrag i Älvängens industriområde. Det är ännu i projekteringsstadiet och under år 2019 har 3,3 Mkr upparbetats.

Exploateringsverksamheten

Det bokförda värdet för exploateringar har minskat från 28,6 Mkr till 20,1 Mkr. En av de största posterna är etapp två i Kronogården med 18,7 Mkr i inkomster och 10,4 Mkr i utgifter under året. Av inkomsterna har 3 Mkr resultatförts. Ytterligare ca 2 Mkr beräknas kunna resultatföras som vinst kommande år när alla inkomster och utgifter har bokförts och en säker resultatberäkning kan ske.

Inkomster på 7,5 Mkr har erhållits för försäljning av kommunala tomter på Kärrvägen. Beloppet motsvarar i princip tidigare upparbetade kostnader varför det inte har genererat någon resultatavräkning. Det finns dock tomter kvar att sälja och området förväntas ge ett överskott på ca 2 Mkr längre fram.

1,5 Mkr har erhållits för verksamhetsmark i Surte varav 1,2 Mkr har resultatförts efter avräkning av tidigare nedlagda utgifter på 0,3 Mkr.

Totalt har exploateringsverksamheten genererat inkomster på 29,7 Mkr och utgifter på 16,6 Mkr. Av detta har 4,2 Mkr resultatförts som vinst.

Bidrag till statlig infrastruktur

Under året har en kostnad tagits för bidrag till statlig infrastruktur på 2,5 Mkr avseende medfinansiering av E20 för åren 2020–2022. Det har även gjorts en utbetalning till Trafikverket på 0,8 Mkr avseende medfinansiering av GC-väg Starrkärrsvägen-Prästalund. Den utgiften kommer att kostnadsföras under en 25-årsperiod med start 2019.

Organisationsförändring i kommunen

En ny nämnd, Servicenämnden, bildades i december 2018 och Internservice blev en egen sektor och kopplades ifrån kommunstyrelsen och till Servicenämnden i maj 2019. Nämndens reglemente antogs av kommunfullmäktige i mars 2019, tre månader efter att nämnden bildades och delegationsordningen antogs av Servicenämnden i maj 2019. Verksamheten Kultur och Fritid som har varit en del i sektor Utbildning-Kultur och Fritid har efter beslut i kommunfullmäktige i maj månad blivit en egen sektor knuten till Kultur och Fritidsnämnden. I september fick kommunen en ny permanent Kommunchef efter att ha haft en tillförordnad lösning under cirka 1,5 år.

AB Alebyggen

Detaljplanen för byggnation på Folketshus- och Mossvägen i Nol vann slutligen laga kraft i oktober 2018. Den marksanering som kommunen genomfört avslutades i september 2019, vilket möjliggjorde efterlängttade byggstartar. Första spadtag togs i

oktober för byggnation av två nya huskroppar med 58 lägenheter. Inflyttning planeras till mars respektive maj 2021.

Detaljplanen för byggnation av 78 lägenheter längs Änggatan i Älvängen har nu vunnit laga kraft. Markarbeten och pälning har inletts under kvartal 4 och inflyttning planeras till senast februari 2022. Inom fastigheten kommer ett trygghetsboende med 27 lägenheter att skapas, vilket möjliggörs med beviljat statligt stöd.

Under 2017 förvärvades Prästgården i Skepplanda med färdig detaljplan för byggnation om ca 26 lägenheter. Under kvartal 1, 2019 byggstartades 22 lägenheter, vilka kommer att vara klara för inflyttning i maj 2020.

Bohus räddningstjänstförbund

Mot bakgrund av ett alltmer ökat behov av samverkan har räddningstjänsterna i Göteborgsregionen under året fördjupat sitt samarbete för att så bra som möjligt nyttja varandras förmågor med syfte att värna om det skyddsvärda inom Göteborgsområdet som helhet. Vid ett samrådsmöte 2019-08-22 beslöt mötet att ge förbundsdirektionen i uppgift att teckna "Avtal om larmning och övergripande ledning" med räddningstjänsten i Storgöteborg, SRG, samt "Avtal avseende samverkan vid räddningstjänst" med Göteborgsregionens räddningstjänstorganisationer.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrmodell

Mellan politik och förvaltning finns en arbetsuppdelning som innebär att politiken står för beslutsfattandet av framför allt övergripande och principiella frågeställningar. Förvaltning och chefer ska stå för verkställighet och operativt genomförande.

Det finns många styrmodeller som fungerar för en kommun. Ale kommun har fram till 2019 valt att arbeta med så kallad balanserad styrning. Basverksamheten, som till största delen regleras via lagar och förordningar, styrs huvudsakligen genom att verksamheterna redovisar kvalitetsindikatorer samt att systematiskt kvalitetsarbete bedrivs.

Balanserad styrning har som utgångspunkt att med balans i de fyra perspektiven kund/brukare, processer, medarbetare och ekonomi styra det som är strategiskt prioriterat och som skapar värde för kund/brukare.

2018 utvecklades modellen för att förutom tydligt styra med de fyra perspektiven också styra baserat på de tre hållbarhetsdimensionerna. De sociala, ekologiska och ekonomiska dimensionerna ska tydligt balanseras mot varandra.

Baserat på Ale kommuns vision har ett antal strategiska målsättningar identifierats som ska fokusera och tydliggöra arbetet med förverkligandet fram till

år 2025. För varje målsättning har målvärden definierats samt aktiviteter startats för att göra det troligt att önskvärda resultat uppnås.

Från 2020 så har Ale kommun att gå över till ny styrmodell enligt Tillitsbaserad styrning.

Buffert/Utvecklingsreserv

En budget beskriver den verksamhet som i förväg planeras utifrån ett antal antaganden. Det är sällan dessa antaganden till fullo slår in. Det är därför viktigt att i budgeten avsätta utrymme för att kunna hantera avvikelser. Varje sektor ska avsätta minst en procent av den samlade budgeten till en reserv (buffert). Reserven ska placeras på ett sådant sätt att uppkomna kostnader kan hanteras utan att planerad verksamhet behöver strykas. Om verksamheten inte behöver använda bufferten ska i stället verksamhet planeras som kan genomföras under året som är av engångskaraktär och därmed inte långsiktigt kostnadsdrivande (utvecklingsreserv). Målsättningen är att beloppet vid årets slut ska vara använt.

Uppföljning

Systematisk uppföljning ska ske löpande. I relation till en periodiserad budget är det chefers och nämnders ansvar att månadsvis värdera om verksamheten löper enligt plan. Om situationen uppstår att de givna målsättningarna inte kan uppnås ska detta inom 10 arbetsdagar anmälas till nämnden med förslag till hur den uppkomna situationen kan hanteras för att åter verka i enlighet med nämndens beslut. Nämnd/styrelse ska inom 30 dagar från det att den informerats om att målen inom något perspektiv inte uppnåtts fatta de beslut som krävs för att åter komma i balans.

Varje tertiäl ska verksamheten i sin helhet redovisas i tertiäluppföljningar. Dessa uppföljningar ska också tematiseras så att alla verksamheter och alla strategiska planer minst en gång per år grundligt följs upp.

Budgetprocess

Budgetprocessen för verksamhetsåret 2019 har skiljt sig från tidigare år då det inte har funnits några politiska inriktningsdokument att utgå ifrån. Under april-juni 2018 har de ekonomiska förutsättningarna och skatteprognos sammanställts och presenterats för politiken. Förvaltningsledningen har under juni tagit fram preliminära ekonomiska ramar 2019 för

respektive nämnd och budgetarbetet har kunnat påbörjas. Under september 2018 har genomgång av de ekonomiska förutsättningarna samt de strategiska målen presenterats för de olika politiska konstellationerna via Work-shops. Arbetet under hösten fram till framlagd verksamhetsplan och budget har fortskridit genom löpande dialoger mellan tjänstemannaorganisationen och de politiska konstellationerna.

När nämndernas detaljbudgetar är klara sker normalt en avrapportering i november till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar också i november om skattesats och i december om resultat- och balansbudget samt eventuellt ändrade styrregler.

Ekonomistyrningsprinciper

En god ekonomisk hushållning innebär att de mål och riktlinjer som fastlagts för ekonomi och verksamhet stäms av, följs upp och utvärderas kontinuerligt samt att det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. För att göra ansvar och befogenheter tydliga samt att få en smidig administrativ hantering har nedanstående regler för styrning av nämnder utarbetats. Nedanstående regler gäller 2019.

- Verksamhetsplanen anger kommunfullmäktiges inriktning, mål, resursfördelning samt investeringsbudget och är det övergripande styrdokumentet riktat till nämnderna. Kommunfullmäktige uppdrar åt nämnd att genomföra den verksamhet som verksamhetsplanen anger inom ramen för de riktlinjer eller andra generella beslut om verksamheten som fullmäktige har fastställt. Nämnderna ansvarar för att beslutade mål uppnås inom ramen för anvisade kommunbidrag och övriga resurser. De totala tillgängliga resurserna bestämmer graden av måluppfyllelse. Kommunens ekonomi sätter gränsen och förutsätter optimalt resursutnyttjande. Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras.
- Om medelstilledningen visar sig otillräcklig i förhållande till målen ska nämnden i första hand undersöka förutsättningarna att omdisponera tillgängliga resurser inom nämndens samlade budgetram och i andra hand hos kommunstyrelsen aktualisera behovet av att ompröva målen för verksamheterna.

- Nämnd kan öka eller minska sin budgetomslutning så länge nettoramén hålls. Tilläggsanslag under löpande verksamhetsår prövas endast undantagsvis.
- Justeringar av teknisk karaktär inom angiven totalram kan beslutas av kommunstyrelsen. Vid större förändringar kan detta ske under pågående verksamhetsår.
- Nämnderna ska upprätta nämndplaner där verksamhetsplanens inriktning, mål etc fördjupas. Sektor kommunstyrelsen tar fram anvisningar för nämndplanerna.
- Sektorcheferna ansvarar för att de verksamhetsplaner och andra dokument som krävs för att styra och leda den operativa verksamheten i riktning mot uppställda mål upprättas och kommuniceras.
- Varje nämnd ska årligen besluta om plan för intern kontroll. Uppföljning av internkontrollplanerna ska bifogas budgetuppföljningarna till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.
- Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen kan därutöver besluta om särskilda internkontroller av viss verksamhet under löpande verksamhetsår.
- Om nämndernas över- eller underskott ska tas med till kommande år prövas och

beslutas av kommunfullmäktige varvid hänsyn tas till om målen är uppfyllda.

Policydokument

Utöver ovan nämnda styrningsprinciper används i kommunen även olika policydokument och riktlinjer. Till exempel:

- Finanspolicy
- Upphandlingspolicy och upphandlingsbestämmelser
- Personalpolicy
- Mötes- och resepolicy
- Riktlinjer om förtroende skapande verksamhet (mutor och jäv)
- Policy för digitalisering i Ale
- Kommunikationspolicy
- Delegeringsordningar

Kommunkoncernen

De i kommunkoncernen ingående bolagen och förbund styrs av ägardirektiv som beslutas av kommunfullmäktige. Det gäller framför allt bostadsbolaget AB Alebyggen och Bohus räddningstjänstförbund som är de två instanser som har substantiell betydelse för kommunkoncernen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning

Balanskravet är ett minimikrav och kravet i kommunallagen på god ekonomisk hushållning sträcker sig längre. Det är inte bara det ekonomiska resultatet i resultaträkningen som ska uppfyllas utan värdet på kommunens tillgångar ska bevaras, resursinsatser i förhållande till utförda prestationer ska mätas och kvaliteten på verksamheten värderas. Nämndernas ekonomiska resultat ställt i förhållande till mål och verksamhetsmått ger en bild på begreppet god ekonomisk hushållning.

Ale kommun som helhet lägger i sin vision stor vikt vid en god ekonomisk hushållning. Kommunens snabba tillväxttakt de kommande åren kommer att utmana nu gällande finansiella mål.

Helhetsbedömningen är att kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning då de finansiella målen uppfylls med god marginal tillsammans med att flertalet av de verksamhetsknutna målen når upp till

uppsatta målvärden eller visar en positiv utveckling gentemot 2018. Det är framförallt den positiva utvecklingen och förflyttningen som är viktig och påvisar att kommunen är på rätt väg.

Finansiella mål i budget 2019:

1. **Nettokostnadsandelen** i budget 2019 uppgår till 95,8 %. Årets resultat ger en nettokostnadsandel på 94,9 %. I budgethandlingen uttalar att ”för att säkerställa de finansiella målen ska det redovisade resultatet vara minst 4 % av verksamhetens nettokostnader över tid.” Årets resultat är 5,1 % av nettokostnaderna.
2. **Soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen ska vara minst 40 %**. Soliditeten uppgår nu till 50,8 %.
3. **Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen ska vara fortsatt positiv**. Inklusivt ansvarsförbindelsen för ej bokförd pensionsskuld är soliditeten positiv, 24,3 %.

4. **Låneskuld, pensionsskuld inklusive ansvarsförbindelsen och borgensåtaganden ska per invånare inte överstiga 70 000 kronor.** Kommunens låneskuld, pensionsskuld inklusive ansvarsförbindelse och borgensåtagande uppgår i årets bokslut till 1 469,1 Mkr. Med ett invånarantal på 31 402 uppgår skulden till 46 784 kr/invånare.
5. **Över tid ska självfinansieringsgraden av kommunens investeringar vara minst 50 %.** Årets nettoinvesteringar uppgick till 294,0 Mkr, årets avskrivningar 98,6 Mkr och årets resultat 95,0 Mkr. Detta ger en självfinansieringsgrad på 65,8 %. För perioden 2015–2019 är självfinansieringsgraden 61,8%. Exkluderar man investeringar avseende taxefinansierad verksamhet så uppgår självfinansieringsgraden till 71,3 %.

Att vara en kommun som är i en expansiv fas som Ale kommun är innebär ansträngningar på ekonomin då det krävs stora infrastrukturella investeringar och även investeringar i verksamhetslokaler. Det är därför viktigt att kommunen har möjlighet att finansiera betydande delar av detta med egna medel för att inte tära på framtida generationers möjligheter till en god kommunal verksamhet. Överskottsmålet bör därför ligga omkring 4 procent.

Resultat och ekonomisk ställning

Kommunens resultatutveckling

Resultatet för 2019 visar en klar förbättring jämfört med föregående år. 2018 års resultat tyngdes dock av en mycket stor ökning av pensionsskulden. Pensionsskulden ökade 2018 med 26,3 Mkr mer än budget och vad som har varit normalt tidigare år. Andra stora positiva effekter på resultatet för 2019 är ökade skatteintäkter, 14,1 Mkr högre än budgeterat samt en positiv avvikelse avseende räntekostnaderna med 4,3 Mkr. Sammantaget blev Ale kommuns resultat 17 Mkr bättre än budget. I resultatet finns 18,9 Mkr avräknats för saneringskostnader och andra merkostnader avseende Jennylunds ridhus samt en nedskrivning gjorts med 4,2 Mkr för aktierna i En väg efter rätt tanke AB.

Nettokostnader

Med nettokostnader menas samtliga driftkostnader efter avdrag för avgifter och ersättningar samt specialdestinerade statsbidrag. Årets nettokostnader i kommunen, efter justering för interna

kapitalkostnader och avskrivningar, uppgår till 1 748,8 Mkr, vilket är en ökning med 54,3 Mkr eller 3,2 %. Motsvarande siffror 2018 var 80,2 Mkr och 4,97 %. Den årliga nettokostnadsökningen de senaste tre tidigare åren har uppgått till ca 5 procent per år. Återbäring av AFA-medlen 2015 ingår inte i jämförelsen. Årets ökning med endast 3,2 procent visar att kommunen har bra kontroll över kostnadsutvecklingen.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter i kommunen uppgår till 419,8 Mkr. Det är en ökning med 25,7 Mkr från år 2018.

Bidragen har ökat med 16,7 Mkr. Den största posten avser bidrag från staten för marksanering som har ökat med 38,2 Mkr medan det har skett en minskning av bidrag från staten för flyktingmottagning med -11,4 Mkr. Ersättningen från Försäkringskassan för personlig assistans har minskat med 2,0 Mkr. Även övriga bidrag från staten har generellt minskat något.

Intäkterna från taxor, avgifter och ersättningar har i förhållande till 2018 ökat med 7,1 Mkr. Ökningen avser till största del förändring av resultatfond för affärsverksamheten.

Försäljning av verksamhet och konsulttjänster har ökat med 9,4 Mkr. Ökningen avser främst försäljning av vård- och boendeplatser till annan kommun.

Exploateringsintäkterna och realisationsvinsterna uppgår till 5,2 Mkr, vilket är 7,9 Mkr mindre än år 2018.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader i kommunen exklusive av- och nedskrivningar uppgår till 2 070,0 Mkr, vilket är en ökning med 3,9% i förhållande till föregående år. Motsvarande ökning 2018 var 3,4%.

Personalkostnaderna totalt har under året ökat med endast 1,5 % jämfört med en ökning på 4,7 % år 2018. Inom personalkostnader redovisas även kostnader för pensionsutbetalningar och pensionsskuld-sökning, dock ej de finansiella kostnaderna för pensionsskulden. Årets minskade kostnadsökning jämfört med föregående år beror på den stora ökningen av pensionsskulden som belastade 2018 års bokslut. Löner och arvoden har dock under år 2019 ökat med 3,9% mot 2,1% året innan.

Köp av verksamhet, entreprenader och konsulttjänster har ökat med 63,1 Mkr i förhållande till föregående år. Den största posten avser sanering av

förorenad mark som har ökat med 39,2 Mkr, vilka täcks av bidrag från staten. Därutöver ingår i ökningen en kostnad på 15 Mkr för sanering vid Jennylunds ridhus. Ytterligare en stor ökningspost (+ 12,5 Mkr) avser köp från Renova avseende renhållningsverksamheten som från och med år 2019 har övergått från egen regi till entreprenad.

Avskrivningar

Kommunens avskrivningar har ökat med endast 1,5 Mkr jämfört med föregående år och uppgår till 98,6 Mkr. Anledningen till att avskrivningarna inte har ökat mer i förhållande till årets relativt stora investeringar beror på att de största investeringarna avser ännu ej färdigställda anläggningar som därmed ej varit föremål för avskrivning.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkterna i bokslutet baseras på SKL:s prognos 19:59. Den kommunala fastighetsavgiften har baserats på slutligt utfall av 2018 års kommunala fastighetsavgift och prognosen för 2019 i SKL:s cirkulär 19:60.

Under 2019 har Ale kommun erhållit 7,1 Mkr (8,2 Mkr) i ersättning för ökade kostnader för flyktingsituationen. Dessa intäkter redovisas under generella statsbidrag. Ingen verksamhet har kompenserats särskilt för dessa statsbidrag utan de får ses som ett generellt stöd för ökade kostnader.

Skatteintäkter och generella statsbidrag inklusive fastighetsavgiften och extra statsbidrag för flyktingsituationen, uppgår till 1 851,0 Mkr vilket är 14,1 Mkr bättre än vad som beräknades i budget 2019. I förhållande till föregående år är det en ökning med 116,6 Mkr (80,1 Mkr), vilket motsvarar 6,7 % (4,8 %).

Finansiella kostnader och intäkter

Den långfristiga låneskulden har ökat med 50 Mkr under 2019 och uppgår till 360 Mkr. Investeringsvolymen har blivit något lägre än planerat, men har ändå medfört ett ökat behov av upplåning.

Samtliga lån är tagna hos Kommuninvest i Sverige AB. 100 Mkr är så kallade Gröna lån.

Av låneskulden har 50 Mkr rörlig ränta och 310 Mkr bunden, men ändå låg ränta. Den genomsnittliga räntekostnaden har under året varit 0,42 % (0,30 %).

Årets finansiella kostnader, räntekostnader på upptagna lån och ränta på pensionsskulden uppgår till 6,2 Mkr (3,9 Mkr.). Räntekostnaderna på de externa lånen är 1,5 Mkr (0,9 Mkr), vilket är förhållandevis lågt men inte lika lågt som föregående år då en större andel baserades på korta rörliga lån med

negativ ränta.

Räntan på pensionsskulden uppgår till 4,7 Mkr (3,0 Mkr).

De finansiella intäkterna uppgår till 3,2 Mkr (4,1 Mkr). De finansiella intäkterna består av ränta, borgensprovision och utdelningar.

Kommuninvest har till Ale kommun lämnat 1,7 Mkr (2,7 Mkr) i överskottsutdelning. Detta belopp ingår i årets resultat då Ale kommun nu har en medlemsinsats på 25,6 Mkr, vilket motsvarar den nivå som Kommuninvest önskar från sina medlemmar. Ale kommun har också erhållit 56 tkr i ränta på förlagslånet till Kommuninvest som är på 3,4 Mkr.

AB Alebyggen har till Ale kommun lämnat utdelning med 74 tkr och betalt borgensprovision på 1,2 Mkr.

Bohus räddningstjänstförbund har erlagt 40 tkr i ränta under året.

Nettokostnadsandelen

Förhållandet mellan nettokostnaderna inklusive finansnettot och skatteintäkter/generella statsbidrag visar hur stor del av skatteintäkter/generella statsbidrag som åtgår för att täcka den löpande driften. Årets nettokostnadsandel blev 94,9 %, vilket är betydligt bättre än budget (95,8%) och föregående år (97,7 %).

Budgetföljsamhet

Nämnderna tillsammans visar en god budgetföljsamhet även om det finns både positiva och negativa avvikelser på nämndnivå. Utbildningsnämnden visar ett positivt resultat (+ 1,6 Mkr) medan omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden dock fortfarande visar underskott (-3,5 Mkr), trots extra tilldelning under året med 6 Mkr. Budgettilldelningen överfördes från Samhällsbyggnadsnämnden med 4 Mkr och från Kultur- och fritidsnämnden med 2 Mkr, vilka trots detta ändå visar positiva resultat (+1,6 Mkr respektive +0,6 Mkr).

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens underskott förklaras bl a av omställningen av HVB-verksamheten, ökade kostnader för nyanlända som lämnar etableringen utan egen försörjning samt avslag på ansökan om ersättning från Migrationsverket.

Kommunstyrelsen visar ett överskott på 9,6 Mkr. Av de 9,0 Mkr som avsattes för strategiska satsningar har endast 4,8 Mkr utnyttjats, vilket ger ett överskott på 4,2 Mkr. Resterande överskott

förklaras främst av vakanta tjänster samt lägre kapitalkostnader än budgeterat.

Servicenämnden visade ett underskott på – 3,5 Mkr. Orsaken är främst att Fastighet har haft stora oförutsedda underhållskostnader såsom ammoniakläckage, blysaneringskostnader av skolgård och miljöutredningar. Inom Fastighet finns även vaktmästerorganisationen som har utmaningar i sin finansieringsmodell och att anpassa sin verksamhet därefter. Kontorsservice visar ett underskott om -1,4 Mkr vilket till stor del beror på ofinansierad posthantering och finansiering av poolbilarna.

Affärsverksamheterna VA och Renhållning visar ett underskott på – 5,6 Mkr. Av detta redovisar Renhållningen ett underskott på - 5,5 Mkr vilket täcks av tidigare balanserat överskott på 5,7 Mkr avsett att täcka kostnader vid införande av nytt insamlingsystem.

AB Alebyggen visar ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt på 32,6 Mkr, vilket är 2,0 Mkr bättre än föregående år och 4,7 Mkr bättre än budget. Det förklaras främst av lägre räntor, lägre uppvärmningskostnader, reavinst vid försäljning av fastigheter och aktier samt återföring av nedskrivning av fastigheter. Här ingår dock även negativa budgetavvikelser i form av högre planerat underhåll, högre löpande reparationskostnader, högre konsultkostnader samt utrantering av huskroppar som stor införing.

Bohus räddningstjänst visar för år 2019 ett positivt resultat på 0,8 Mkr. Föregående års resultat var +3,6 Mkr. Budget är noll. Intäkterna överstiger budgeten med 2,5 Mkr, vilket beror på ökning av intäkter från automatiska larm, ersättningar från MSB samt försäljning av fordon. Verksamhetens kostnader överstiger budget med 1,3 Mkr beroende på högre pensionskostnader än budgeterat samt ökning av avskrivningstakten på ett fordon som bedömdes ha kortare återstående livslängd än återstående avskrivningstid.

För kommunkoncernen som helhet har det inte gjorts någon budget varför det inte heller sker någon övergripande uppföljning av denna.

Investeringar

Årets beviljade investeringsvolym i kommunen, inklusive ombudgeteringar från 2018 är 453,1 Mkr.

Nettoinvesteringarna under året uppgick till 294,0 Mkr, vilket är 65% av budget.

Årets största investeringar avser ombyggnad av Ale kulturrum/Da Vinci-skolan, nya förskolor i Älvängen och Nol, Jennylunds ridanläggning, VA-investeringar, IT-investeringar samt fastighetsunderhåll.

Avskrivningarna och årets resultat ger en självfinansieringsgrad på 65,8% (75,5 %) för investeringarna. Om man inkluderar den taxefinansierade verksamhetens negativa resultat blir självfinansieringsgraden 64,0%. För enbart den skattefinansierade verksamheten är självfinansieringsgraden 71,3%. Kommunfullmäktige beslutar inte om investeringsbudget för kommunkoncernen eller för de i kommunkoncernen ingående bolag och förbund.

Pensionsskuldens utveckling

Pensionsutbetalningarna ökar nu för varje år och består till största delen av utbetalningar som finns i ansvarsförbindelsen för pensioner intjänade före 1998. Framöver ökar emellertid utbetalningarna även från tiden efter 1998 och även den avgiftsbestämda ålderspensionen.

Pensionsskuldberäkningarna har baserats på uppgifter från KPA enligt pensionsavtalet KAP-KL. Beräkningarna har gjorts enligt den rekommenderade modellen RIPS med antaganden om livslängd och ränta. Avsättningen för pensionsskulden, intjänad efter 1998, har i kommunen ökat med 15,3 Mkr år 2019 och uppgår nu till 158,2 Mkr. För kommunkoncernen som inkluderar räddningstjänstförbundet har pensionsskulden ökat med 16,0 Mkr och uppgår till 160,7 Mkr. I pensionsskuldberäkning ingår även förtroendevalda. Årets avsättningar inklusive löneskatt framgår av noterna till balansräkningen och kan jämföras med föregående år.

Ansvarsförbindelsen för pensionsförmåner intjänade före 1998 uppgår nu till 533,2 Mkr och har därmed minskat med 19,0 Mkr sedan föregående år. Enligt prognosen kan man utläsa att kulmen är nådd och att pensionsutbetalningarna från de förmåner som finns i ansvarsförbindelsen sakta krymper densamma. Ansvarsförbindelsen har ej resultatförts, vilket är i enlighet med gällande redovisningsprinciper.

Avsättning till deponi

Från år 2003 har det i boksluten successivt gjorts avsättningar för avslutningsarbeten vid Sörmossens avfallsupplag. Sammanlagt har 32,0 Mkr avsatts för avslutningskostnader för Sörmossens avfallsupplag, varvid 26,8 Mkr har förbrukats. Under 2013 har sluttäckning av Sörmossens avfallsupplag slutförts

och en omedelbar effekt är minskad mängd lakvatten.

2019 års kostnader på 0,3 Mkr (0,3 Mkr) hänför sig till lönekostnader för personal på Sörmossen samt kostnader för provtagning.

Lakvattenutredningen kom fram till att någon ytterligare rening av lakvattnet ej erfordras för närvarande. Framtida utsläppskrav kan dock ändra förutsättningarna. I övrigt ska fonden användas för revidering av kontrollprogram och drift och underhåll av deponin. I bokslutet 2019 uppgår återstående reserverade medel till 5,2 Mkr.

Kassalikviditet och soliditet

Likvida medel på koncernkontot med flera uppgick vid årsskiftet till 153,5 Mkr, vilket är 7,6 Mkr högre än föregående år. Av likviditeten avser 37,0 Mkr kommunens bolag. Kommunen och dess bolag har en checkräkningslimit på 30 Mkr vilken ej behövt nyttjas.

Kassalikviditeten, omsättningstillgångar, exklusive exploateringsfastigheter, i relation till korta skulder, uppgår till 67,1 % och är något lägre än föregående år (70,6 %).

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation.

Ale kommun har sedan införandet år 2000, uppfyllt balanskravet. Det finns således inte något underskott att återställa. Årets balanskravsresultat är positivt och uppgår till 94,1 Mkr.

Kommunfullmäktige beslutade 2013-12-16 att Ale kommun ska ha en resultatutjämningsreserv (RUR) och att det för Ale kommun maximala beloppet på 93,5 Mkr för retroaktiv avsättning 2010–2012 skulle reserveras inom det egna kapitalet. I 2013 års bokslut avsattes sedan ytterligare 6,5 Mkr. Därmed uppgår resultatutjämningsreserven till 100 Mkr, vilket är

Soliditeten, som mäts genom att ställa eget kapital i relation till totala tillgångar, är 50,8%, vilket är något högre än föregående år (50,4%). Om hänsyn tas till ansvarsförbindelsen för pensioner är kommunens soliditet 24,3 % vilket är en klar förbättring i förhållande till föregående år (20,3%) tack vare att ansvarsförbindelsen för pensioner nu stadigt kommer att minska i takt med pensionsutbetalningarna.

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Det ekonomiska resultatet för Ale kommun 2019 är historiskt högt och det är ett resultat av att kommunen budgeterat med ett överskott på 4 % tillsammans med att nämnderna sammantaget lyckats hålla sig inom avsatta ramar. Därtill tillkommer ett positivt utfall på skatter och statsbidrag. Med detta som grund ger det en bättre förutsättning när kommunen nu går in i mer ekonomiskt ansträngda tider likt övriga kommunsverige. Låneskulden är låg vilket är positivt men vi ser fortsatt ett stort investeringsbehov vilket kommer fresta på kommunens finanser i form av behov av ökad upplåning.

det maximala belopp som Ale kommuns RUR ska få uppgå till enligt kommunfullmäktiges beslut. Medel från resultatutjämningsreserven får endast ianspråkta för att täcka ett kommuntotalt underskott som uppstår/uppstått till följd av att skatteintäkter och generella stats- och utjämningsbidrag understiger en ökning på 2,5 % det aktuella året. Det är således inte aktuellt att ianspråka någon del av resultatutjämningsreserven eftersom kommunen totalt visar ett positivt resultat. Även om kommunen hade haft ett negativt resultat skulle ökningen av skatteintäkter och generella stats- och utjämningsbidrag som för 2019 uppgår till 6,7 % inte medgivit att RUR hade fått ianspråkta.

Enligt gällande normering redovisas balanskravsutredningen nedan. Balanskravsutredningen syftar till att visa hur balanskravsresultatet har uppstått.

Balanskravsutredning (Mkr)

	2017	2018	2019
Årets resultat enligt resultaträkningen	39,0	40,1	95,0
- Samtliga realisationsvinster	-0,2	-0,4	-0,9
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	38,8	39,7	94,1
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Årets balanskravsresultat	38,8	39,7	94,1

Väsentliga personalförhållanden

Den kommunala verksamheten är personalintensiv. Därför är medarbetarna och kommunens arbete med personalfrågor kritiska framgångsfaktorer för att nå hög kvalitet i den kommunala servicen. Förväntningarna på den kommunala verksamheten från kommuninvånarna avseende tillgänglighet, tekniska lösningar och individanpassade lösningar kommer att öka. Detta ställer krav såväl på arbetsmiljö och rekrytering som möjligheter till vidareutbildning.

Antal medarbetare och anställningsformer

Medelantalet medarbetare (årsarbetare) i kommunen uppgick år 2019 till 2 536 (2 446). Det är en ökning med 90 sedan föregående år. Antalet månadsanställda årsarbetare var 2 408 (2 318), en ökning med 90 och antalet timanställda årsarbetare var 128

(128), dvs oförändrat mot 2018. Årsarbetartalen är dock mycket osäkra. Svårigheter med att få fram korrekt statistik har gjort att siffrorna inte är helt tillförlitliga.

Antal anställda i kommunen var per 2019-12-31 2 189 (2 195), en minskning med 6 personer jämfört med samma tidpunkt föregående år. Av dessa var 81,2% kvinnor och 18,8% män. Antal heltidsanställda var 1 977 (1 885) och antal deltidsanställda var 212 (310). Antalet tidsbegränsat anställda var 304 (302).

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i kommunen framgår av nedanstående tabell.

Andel i procent	2019	2018	Skillnad
Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	7,7	7,0	0,7
Sjukfrånvaro, kvinnor	8,5	7,7	0,8
Sjukfrånvaro, män	4,5	4,4	0,1
Ålder - 29 år	6,8	6,3	0,5
Ålder 30 - 49 år	7,8	6,7	1,1
Ålder 50 -	7,9	7,8	0,1
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar i relation till ordinarie arbetstid	3,2	2,9	0,3
Andel sjukfrånvaro 60 dagar eller mer av den totala sjukfrånvaron	43,2	42,2	1,0

Personalförsörjning och kompetensutveckling

Ett arbete med att vidareutveckla interna karriärvägar och erfarenhetsutbyten har påbörjats både inom sektor ATO och UTB. Kommunen har arbetat med att implementera kompetensstegar inom lönesättning, valideringsmöjligheter samt andra utbildningsinsatser för att höja kompetensen hos tillsvidareanställd personal.

Kommunen arbetar aktivt med målgruppsanpassad annonsering och arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare, att lyfta stoltheten hos medarbetarna och stärka medarbetarlöftet. Som arbetsgivare behöver Ale kommun söka de kanaler, t ex mässor och sociala medier, som kan spegla en intern och extern bild av Ale som arbetsgivare.

Som ett steg i arbetet med utvecklade HR-processer planerar HR att genomföra flertalet utbildningsinsatser för främst chefer. Detta för att öka tryggheten och tydligheten i chefsuppdraget.

AB Alebyggen

I kommunens helägda bostadsbolag AB Alebyggen var år 2019 medelantalet anställda 38 (34) varav 17 (14) kvinnor och 21 (20) män.

Bohus räddningstjänstförbund

Ale kommuns andel av räddningstjänstförbundet är 40% men nedan redovisas personalförhållandena för hela förbundet (100%).

Förbundet har 44 (41) hel- och deltidanställda samt 96 (106) räddningstjänstpersonal i beredskap. Personalen är fördelad på förbundets fem brandstationer.

Förväntad utveckling

I första skatteprognosen för 2020 så visar den en negativ avvikelse mot fastlagd budget på ca 20 mkr där halva beloppet beror på det nya utjämningsystemet. Detta medför att 2020 i början av året ser klart mer ansträngt ut och annonserade statliga satsningar på välfärden med ett antal miljarder är

Av förbundets 16 kvinnliga medarbetare arbetar 13 med operativ räddningstjänst. Andelen kvinnor i operativ tjänst är fortfarande låg (9,3%) utifrån förbundets målsättning, men hög i förhållande till hela landet (5,1%).

Sjukfrånvaron i förbundet var totalt 4,2% (6,0%) år 2019. För kvinnor var den 10,6% (10,0%) och för männen 3,1% (5,4%). Fördelningen bland åldersgrupperna var:

29 år och yngre	5,8% (12,7%)
30–49 år	1,4% (6,0%)
50 år och äldre	7,7% (5,0%)

Sjukfrånvaron 60 dagar och mer i förhållande till total sjukfrånvaro var 49,7% (47,5%).

Orsakerna till de längre sjukskrivningarna är planerade operationer som har krävt lång rehabiliteringstid för såväl män som kvinnor.

Förbundet har haft fortsatta problem med upprätthållandet av beredskap genom Räddningspersonal i Beredskap, RiB. Under sommarmånaderna, juni-augusti, var bemanningen ej fulltalig under vissa perioder. Beredskapen har dock uppfyllts genom andra åtgärder och inga skadedrabbade har fått sämre service. Det finns ett behov av en snabbare övergång från personalkategori RiB till heltidsanställd personal i enlighet med beslutad långtidsstrategi.

Kommunkoncernen

Övriga bolag i den redovisade kommunkoncernen i årsredovisningen har ej haft några anställda under året.

välkomna för att dämpa denna negativa avvikelse på framförallt statsbidragen. Kommunsverige går in i några år med lägre ökning av skatteintäkterna vilket medför ett fortsatt behov av att hitta smartare sätt att arbeta tillsammans med nödvändigheten till prioriteringar.

Ekonomisk sammanställning

Resultaträkning

Mkr	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2018	2019	2018	2019
Verksamhetens intäkter	2	394,1	419,8	554,8	589,0
Verksamhetens kostnader	3	-1 991,5	-2 070,0	-2 091,0	-2 190,6
Avskrivningar	4	-97,1	-98,6	-125,9	-117,3
Verksamhetens nettokostnader		-1 694,5	-1 748,8	-1 662,1	-1 718,9
Skatteintäkter	5	1 426,2	1 501,3	1 426,2	1 501,3
Generella statsbidrag och utjämning	6	308,2	349,7	308,2	349,7
Verksamhetens resultat		39,9	102,2	72,3	132,1
Finansiella intäkter	7	4,1	3,2	2,8	3,1
Finansiella kostnader	8	-3,9	-10,4	-6,2	-12,5
Resultat efter finansiella poster		40,1	95,0	68,9	122,7
Extraordinära poster		-	-	-	-
Årets resultat		40,1	95,0	68,9	122,7
Nettokostnadsandel inkl finansnetto		97,7%	94,9%		

Kassaflödesanalys

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2019	2018	2019
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	40,1	95,0	68,8	122,7
Justering för av- och nedskrivningar	97,1	98,6	125,9	117,3
Justering för gjorda avsättningar	43,3	18,7	44,3	19,3
Justering för realisationsvinster/förluster	5,1	5,6	3,8	0,8
Justering för övriga ej likv påverkande poster	-	-3,9	-	-3,9
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapitalet	185,6	214,0	242,8	256,2
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	-12,8	17,7	-16,8	16,9
Ökning/minskning av förråd, varulager, pågående arbeten	-4,0	9,8	-3,8	9,8
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	-13,7	4,0	10,2	6,9
Kassaflöde från den löpande verksamheten	155,1	245,5	232,4	289,8
Investeringsverksamheten				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-178,5	-289,7	-213,1	-369,7
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-3,1	-4,3	-3,1	-4,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,2	2,6	3,8	11,6
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar	-	-	-	1,2
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-181,4	-291,4	-212,4	-361,2
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån	110,0	80,0	110,0	113,0
Amortering av lån	-110,0	-30,0	-157,7	-45,9
Ökning/minskning av långfristiga skulder	-0,2	3,2	1,6	13,3
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	0,7	0,9	0,3	0,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0,5	54,1	-45,8	80,9
Bidrag till infrastruktur				
Bidrag till statlig infrastruktur	-	-0,8	-	-0,8
Årets kassaflöde	-25,8	7,4	-25,8	8,7
Likvida medel vid årets början	171,9	146,1	171,9	146,1
Likvida medel vid årets slut	146,1	153,5	146,1	154,8
Förändring likvida medel	-25,8	7,4	-25,8	8,7

Balansräkning

Mkr	Not	Kommunen		Kommunkoncernen	
		2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	10	10,2	10,1	10,2	10,1
Materiella anläggningstillgångar					
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	1 377,6	1 559,7	2 156,7	2 339,6
- Maskiner, fordon och inventarier	10	97,0	106,0	117,2	123,9
- Pågående ny- och ombyggnader		-	-	50,4	103,6
Finansiella anläggningstillgångar	11	52,7	47,6	27,4	26,8
Bidrag till infrastruktur	12	-	0,8	-	0,8
Summa anläggningstillgångar		1 537,5	1 724,2	2 361,9	2 604,8
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	13	34,9	29,3	34,9	29,3
Varulager VA		0,8	0,9	0,8	0,9
Övriga kortfristiga fordringar	14	119,4	101,7	120,9	104,0
Likvida medel	15	146,1	153,5	146,1	154,8
Summa omsättningstillgångar		301,2	285,4	302,7	289,0
Summa tillgångar		1 838,7	2 009,6	2 664,6	2 893,8
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
Årets resultat	16	40,1	95,0	68,9	122,7
Resultatutjämningsreserv		100,0	100,0	100,0	100,0
Övrigt eget kapital		786,2	826,3	1 152,7	1 221,5
Summa eget kapital		926,3	1 021,3	1 321,6	1 444,2
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	17	142,9	158,2	144,7	160,7
Avsättning för återställande av deponi		5,5	5,2	5,5	5,2
Avsättning för bidrag statlig infrastruktur	18	-	2,5	-	2,5
Investeringsfond VA	19	19,5	20,7	19,5	20,7
Uppskjuten skatt		-	-	8,9	8,8
Summa avsättningar		167,9	186,6	178,6	197,9
Skulder					
Långfristiga skulder	20	367,1	420,3	765,9	846,3
Kortfristiga skulder	21	377,4	381,4	398,5	405,4
Summa skulder		744,5	801,7	1 164,4	1 251,7
S:a eget kapital, avsättningar o skulder		1 838,7	2 009,6	2 664,6	2 893,8
Ställda panter (fastighetsinteckningar)		-	-	-	-
Ansvars- och borgensförbindelser	22	393,1	417,7	2,6	3,7
Pensionsförpliktelser som ej tagits upp bland skulderna eller avsättningarna (inkl löneskatt)	23	552,2	533,2	552,2	533,2
Soliditet		50,4%	50,8%	49,6%	49,9%

Notförteckning

Not 1

Redovisningsprinciper

Kommunens redovisning

Redovisningen är anpassad till bestämmelserna i Lagen (218:597) om kommunal bokföring och redovisning. Kommunen tillämpar även i möjligaste mån de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Se dock undantag avseende exploateringsstillgångar och gatukostnadsersättningar nedan.

Anläggningstillgångar och kapitalkostnader

Värdering av anläggningstillgångar sker till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. Anskaffningsvärdet innefattar investeringsutgiften minskat med eventuella investeringsbidrag. Avskrivningarna beräknas på anskaffningsvärdet. Linjär avskrivning tillämpas och görs efter en bedömning av tillgångarnas nyttjandeperiod.

Ale kommun tillämpar komponentavskrivning och en beloppsgräns på 25 tkr (50 tkr t.o.m. år 2010) för aktivering av anläggningstillgångar.

Kapitalkostnader, dvs. avskrivningar och internränta beräknas enligt nominell metod. Internräntan för 2019 uppgick till 1,5%.

Exploateringsstillgångar

Exploateringsstillgångar redovisas som omsättningsstillgångar. Årlig avskrivning sker inte och nedskrivningar sker om det verkliga värdet är lägre än anskaffningsvärdet. Enligt Rådet för kommunal redovisning bör resultatavräkning ske i takt med försäljning av tomter/områden. Ale kommun tillämpar dock försiktighetsprincipen och resultatavräkning sker vid inkomster där motsvarande förväntade utgifter kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Detta är oftast möjligt först i slutskedet av exploateringsprojektet.

2013-05-14 antog kommunstyrelsen dokumentet "Exploateringsprocessen i Ale kommun" som beskriver Ale kommuns rutiner för exploateringsprocessen. Som en följd därav beräknas och belastas aktiva exploateringsprojekt fr.o.m. 2013-07-01 i förekommande fall med intern kostnadsränta. (0,0 % år 2019).

Likvida medel

Koncernens tillgångar placerade på koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De

kommunala bolagens andel av koncernkontot redovisas som kortfristig skuld i kommunen.

Pensions-skuld

Kommunens pensions-skuld redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Pensionsförmåner intjänade före år 1998, förutom garanti- och visstidspensioner, redovisas som en ansvarsförbindelse inom linjen. Utbetalning av sådana förmåner redovisas bland verksamhetens kostnader.

Intjänade pensionsförmåner fr.o.m. räkenskapsåret 1998 redovisas dels som en kortfristig skuld (avgiftsbestämd ålderspension) och dels som en avsättning (förmånsbestämd ålderspension och visstidspensioner) i balansräkningen och ingår i verksamhetens kostnader i resultaträkningen. I såväl den kortfristiga skulden som avsättningsbeloppet ingår löneskatt. Räntan redovisas som en finansiell kostnad.

De årliga premier som inbetalats till KPA (tidigare SPP) för de anställda som har en särskild försäkringslösning för den kompletterande ålderspensionen ingår i verksamhetens kostnader. I och med den premiebetalningen ingår inte de anställdas pensions-skuld för kompletterande ålderspension i skulden hos KPA utan är den anställdes relation till försäkringsbolaget. Beräkningen av pensions-skulden har gjorts enligt avtalet KAP-KL och är framräknad enligt den rekommenderade modellen RIPS.

Periodisering

Fördelningen av kostnader och intäkter på korrekt redovisningsperiod sker i allt väsentligt.

Inkomster avseende anslutningsavgifter för VA har från och med år 2014 skuldförts. Anslutningsavgifterna intäktsförs i samma takt som avskrivningstiden för de utgifter som anslutningsavgifterna är avsedda att täcka.

Inkomster avseende gatukostnadsersättningar har från och med år 2015 skuldförts. Enligt nya direktiv från Rådet för kommunal redovisning ska gatukostnadsersättningar intäktsföras när gatanläggningen har färdigställts och inte som förut i takt med gatanläggningens avskrivningar. Ale kommun har valt att behålla den gamla redovisningsmetoden eftersom man, liksom många andra kommuner, anser att det ger en mer rättvisande bild av kommunens resultat. Gatukostnadsersättningarna kommer alltså även fortsättningsvis att intäktsföras i samma takt som avskrivningstiden för de utgifter som gatukostnadsersättningarna är avsedda att täcka.

Skatteintäkter

Årets redovisade skatteintäkter består av tre delar:

Preliminära månatliga skattebetalningar

Prognos över redovisningsårets slutavräkning

Differens mellan slutlig taxering och redovisad skatteintäkt för föregående redovisningsår

Den preliminära slutavräkningen för 2019 har gjorts i enlighet med RKR:s rekommendation nr 2, vilket innebär att det är SKL:s decemberprognos, cirkulär 19:59 som använts.

Kommunal fastighetsavgift

Den kommunala fastighetsavgiften har tagits upp till det rekommenderade beloppet i SKL:s cirkulär 19:60.

Leasingavtal

Ale kommun leasar personbilar och datorer med en löptid på högst tre år. Kommunernas samtliga leasingavtal klassificeras som operationella och har inte tagits upp i balansräkningen utan redovisas som hyresavtal.

Revisionskostnader

Kostnaden för revisorernas granskning av räkenskaper är 124 200 kr (f.å. 124 200 kr).

Drift- och investeringsredovisning

Den ekonomiska styrningen sker bl a genom att fullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet och investeringar. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna.

Driftbudget

Fullmäktige tilldelar nämnderna nettoanslag för att bedriva de verksamheter som nämnderna ansvarar för. Det innebär att anslagen ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamheternas kostnader fullt ut. Nettoanslagen binds av fullmäktige på nämndnivå. Omdisponering av anslag mellan nämnder kan beslutas av fullmäktige under året.

Nämnderna fördelar fullmäktiges nettoanslag i sin internbudget. Det sker brutto uppdelat på intäkter och kostnader sam på de delverksamheter och organisatoriska enheter som respektive nämnd bestämmer. Omdisponering av dessa anslag under året får ske genom nämndbeslut, så länge de ej påverkar fullmäktiges nettoanslag.

Om nämndernas över- eller underskott ska tas med till kommande år prövas och beslutas av kommunfullmäktige varvid hänsyn tas till om målen är uppfyllda.

Investeringsbudget

Fullmäktige tilldelar nämnderna anslag som binds till särskilda större investeringsprojekt. Fullmäktige tilldelar även nämnderna ramanslag för vissa investeringstyper, t ex inventarier och transportmedel samt för komponentbyten. Dessa ramanslag fördelar respektive nämnd i sin internbudget efter behov.

Investeringarna har en fyraårig planeringshorisont, där det första året utgör budgetåret och de tre därefter följande åren utgör planeringsår. Den beslutade totalutgiften för investeringsprojekt, vars planerade genomförandetid omfattar flera år, fördelas på anslag för budgetåret och respektive planeringsår.

Positiva och negativa budgetavvikelser i investeringsprojekt överförs till kommande års investeringsbudget, så länge projektet pågår. Ej förbrukade investeringsmedel som ingår i ramanslag överförs normalt inte som tilläggsanslag i nästa års budget.

Fullmäktige tar inga beslut avseende de investeringar som sker i kommunens bolag.

Kommunkoncernen

Redovisningen av kommunkoncernen omfattar kommunen som moderbolag och företag i vilka kommunen direkt eller indirekt innehar en röstandel av minst 20 %. De bolag som inte i väsentlig omfattning påverkar den sammanställda redovisningens resultat- och balansräkning har inte konsoliderats. I kommunkoncernen ingår även räddningstjänstens verksamhet som fr.o.m. år 2013 har flyttats från kommunal verksamhet till ett kommunalförbund, Bohus Räddningstjänstförbund (BORF), som delas med Kungälv kommun.

Redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att kommunens bokförda värden på aktier i dotterbolagen eliminerats mot dotterbolagens egna kapital vid förvärvstillfället. Proportionell konsolidering innebär att endast den ägda andelen av dotterföretagens tillgångs- och skuldposter respektive intäcks- och kostnadsposter har tagits med. Interna mellanhavanden av väsentlig betydelse har eliminerats. Redovisningsprinciperna är inte helt enhetliga mellan kommunen och dotterbolagen. I den mån det varit möjligt har kommunens principer styrts. Någon anpassning av avskrivningsprinciperna har t.ex. inte gjorts.

Affärsverksamheter

Enligt "Lagen om allmänna vattentjänster" som trädde i kraft 2007-01-01 ska den ekonomiska redovisningen för VA-verksamheten särredovisas. Syftet är att tillgodose behovet av information till VA-kollektivet att de avgifter som tas ut är riktiga.

Ale kommun redovisar en separat resultat- och

balansräkning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten som en bilaga till kommunens årsredovisning. Bilagan finns att tillgå i Ale kommuns diarium.

Den del av affärsverksamheternas resultat som avser taxekollektivet redovisas som förutbetalda intäkter i kommunens balansräkning.

Not 2

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2019	2018	2019
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	16,7	15,5	16,7	15,5
Taxor, avgifter och ersättningar	135,6	142,7	126,1	134,0
Hyror och arrenden	37,1	38,7	208,8	213,4
Bidrag och ersättningar från staten*	160,4	175,5	160,4	175,5
Övriga bidrag	2,8	4,4	2,8	4,4
Försäljning av verksamheter och konsulttjänster	28,4	37,8	25,5	34,9
Exploateringsintäkter	12,7	4,3	12,9	4,3
Realisationsvinster	0,4	0,9	1,6	7,0
	394,1	419,8	554,8	589,0

* År 2019 har Ale kommun erhållit bidrag från staten för sanering av förorenad mark i Nol och Älvängen med 50,2 Mkr. Motsvarande belopp föregående år är 12,0 Mkr (jämförelsestörande).

Not 3

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2019	2018	2019
Verksamhetens kostnader				
Inköp anläggnings-/underhållsmaterial	5,2	5,3	14,8	14,4
Inköp vatten/el för distribution	6,5	7,9	6,5	7,9
Bidrag och transfereringar	52,9	55,9	52,9	55,9
Köp av verksamheter och entreprenader*	374,6	437,7	348,6	409,6
Personalkostnader **	1 269,2	1 287,7	1 312,6	1 335,3
Lokal- och fastighetskostnader	112,2	116,1	106,1	110,5
Försäkringar, skatter och avg.	26,6	23,8	37,4	35,9
Övriga verksamhetskostnader	126,1	129,0	186,1	207,5
Kostnad för sålda exploateringar	11,6	-	11,6	-
Realisationsförluster	6,6	6,6	6,7	9,0
Skattekostnad	-	-	7,7	4,6
	1 991,5	2 070,0	2 091,0	2 190,6

* År 2019 ingår kostnader för sanering av förorenad mark i Nol och Älvängen med 50,4 Mkr. Beloppet föregående år är 11,2 Mkr. Motsvarande belopp har intäktsförts som bidrag från staten. Se ovan. År 2019 ingår dessutom kostnader på 15,0 Mkr för sanering av förorenad mark i Jennylund. Motsvarande kostnad finns inte år 2018 och det finns heller ingen intäkt som matchar.

**Personalkostnader	2018	2019	
Löner och arvoden	870,6	904,3	(+3,9%)
Sociala avgifter	271,4	279,9	(+3,1%)
Pensionskostnader och löneskatt	122,4	99,4	(-18,8%)
Övriga personalkostnader	4,8	4,1	(-14,6%)
	1 269,2	1 287,7	(+1,5%)

Not 4

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2019	2018	2019
Avskrivningar				
Byggnader och tekn. anläggningar	68,5	71,7	93,8	97,4
Maskiner, fordon och inventarier	23,5	22,5	27,0	26,5
Immateriella anläggningstillgångar	5,1	4,4	5,1	4,4
Återföring av tidigare nedskrivning *	-	-	-	-11,0
	97,1	98,6	125,9	117,3

* Avser tidigare nedskrivning i AB Alebyggen avseende Byvägen och Källarliden.

Not 5

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2019	2018	2019
Skatteintäkter				
Preliminära skattebetalningar under året	1 432,3	1 513,9	1 432,3	1 513,9
Prognos slutavräkning	-1,8	-13,3	-1,8	-13,3
Differens slutlig taxering och redovisad skatteintäkt för föregående år	-4,3	0,7	-4,3	0,7
	1 426,2	1 501,3	1 426,2	1 501,3

Not 6

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2019	2018	2019
Generella statsbidrag/ utjämningsbidrag				
Inkomstutjämning	228,8	242,3	228,8	242,3
Kostnadsutjämning	-0,6	11,6	-0,6	11,6
Regleringsavgift/bidrag	4,7	21,6	4,7	21,6
Bidrag för LSS-utjämning	9,3	11,4	9,3	11,4
Generella bidrag*	12,1	7,1	12,1	7,1
Fastighetsavgift	53,9	55,7	53,9	55,7
	308,2	349,7	308,2	349,7

* Generella bidrag avser "välfärdsmiljarden" flyktingvariabeln på 7,1 Mkr år 2019 och 8,2 Mkr år 2018. År 2018 ingår dessutom s k byggbonus på 3,9 Mkr.

Not 7

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2019	2018	2019
Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	0,2	0,2	0,2	0,1
Borgensprovisioner	1,2	1,2	-	-
Utdelning	2,7	1,8	2,6	1,9
Övriga finansiella intäkter *	-	-	-	1,1
	4,1	3,2	2,8	3,1

* Övriga finansiella intäkter avser vinst vid AB Alebyggens försäljning av aktier i bolaget Bredband 2.

Not 8

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018	2019	2018	2019
Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-0,9	-1,5	-3,5	-3,6
Aktiverade räntekostnader	-	-	0,3	-
Ränta på pensionsskuld	-3,0	-4,7	-3,0	-4,7
Övriga finansiella kostnader*	-	-4,2	-	-4,2
	-3,9	-10,4	-6,2	-12,5

* Övriga finansiella kostnader avser nedskrivning av aktier i En väg efter rätt tanke AB på grund av nedsatt värde av fastighet.

Not 9

Mark, byggnader och tekniska anläggningar, Mkr	Markreserv	Verksamhetsfastigheter	Fastigheter för affärsverksamhet	Publika fastigheter	Fastigheter för annan verksamhet	Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	
						2019	2018
Kommunen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	131,7	1 521,9	245,3	321,4	1,3	2 221,6	2 087,2
Årets investering	5,3	194,9	27,3	29,1	-	256,6	146,5
Försäljning/utrangering	-	-4,9	-	-	-	-4,9	-16,2
Omklassificering	-	-	-	-	-	-	4,1
Utg ack anskaffn värde	137,0	1 711,9	272,6	350,5	1,3	2 473,3	2 221,6
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	-	-635,5	-88,4	-119,9	-0,2	-844,0	-785,3
Årets avskrivningar	-	-51,9	-6,0	-13,8	0,0	-71,7	-68,5
Försäljning/utrangering	-	2,1	-	-	-	2,1	9,7
Utg ack avskrivningar	-	-685,3	-94,4	-133,7	-0,2	-913,6	-844,1
Ing planenligt restvärde	131,7	886,4	156,9	201,5	1,1	1 377,6	1 301,9
Utg planenligt restvärde	137,0	1 026,6	178,2	216,8	1,1	1 559,7	1 377,6
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2019	-	25,9 år	33,4 år	21,7 år	20,0 år	25,7 år	
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2018	-	26,6 år	39,0 år	21,4 år	20,0 år		26,4 år
Kommunkoncernen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	191,3	1 522,9	1 459,7	321,4	1,3	3 496,6	3 355,1
Årets investering	5,3	195,0	33,3	29,1	-	262,7	156,2
Försäljning/utrangering	-0,5	-4,9	-9,8	-	-	-15,2	-18,8
Omklassificering*	-	-	18,9	-	-	18,9	4,1
Utg ack anskaffn värde	196,1	1 713,0	1 502,1	350,5	1,3	3 763,0	3 496,6
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	-	-635,7	-584,1	-119,9	-0,2	-1 339,9	-1 256,7
Årets avskrivningar	-	-52,0	-31,6	-13,8	0,0	-97,4	-93,8
Försäljning/utrangering	-	2,1	5,0	-	-	7,1	10,5
Nedskrivningar**	-	-	-4,2	-	-	-4,2	-
Återföring av nedskrivningar***	-	-	11,0	-	-	11,0	-
Utg ack avskrivningar	-	-685,6	-603,9	-133,7	-0,2	-1 423,4	-1 339,9
Ing planenligt restvärde	191,3	887,2	875,6	201,5	1,1	2 156,7	2 098,4
Utg planenligt restvärde	196,1	1 027,4	898,2	216,8	1,1	2 339,6	2 156,7
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2019	-	-	-	-	-	31,2 år	
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2018	-	-	-	-	-		31,2 år

* Avser omklassificering från Pågående ny- och ombyggnader i AB Alebyggen.

** Avser nedskrivning av fastighetsvärdet i En väg efter rätt tanke AB efter ny värdering.

*** Avser återföring av nedskrivning i AB Alebyggen avseende Byvägen och Källarliden.

Not 10

Maskiner, fordon och inventarier, Mkr	Maskiner	Fordon	Inventarier och byggn inventarier	Summa maskiner, fordon och inventarier		Immateriella anläggningstillgångar	
				2019	2018	2019	2018
Kommunen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	2,6	29,6	206,3	238,5	225,6	24,7	21,6
Årets investering	1,4	5,0	26,7	33,1	32,0	4,3	3,1
Försäljning/utrangering	-	-8,3	-29,0	-37,3	-20,4	-	-
Omklassificering	-	-	-	-	1,3	-	-
Utg ack anskaffn värde	4,0	26,3	204,0	234,3	238,5	29,0	24,7
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	-1,9	-21,7	-117,9	-141,5	-138,3	-14,5	-9,4
Årets avskrivningar	-0,3	-1,9	-20,3	-22,5	-23,5	-4,4	-5,1
Försäljning/utrangering	-	6,6	29,0	35,6	20,3	-	-
Omklassificering	-	-	-	-	-	-	-
Utg ack avskrivningar	-2,2	-16,9	-109,2	-128,3	-141,5	-18,9	-14,5
Ing planenligt restvärde	0,7	7,9	88,4	96,9	87,2	10,2	12,2
Utg planenligt restvärde	1,8	9,4	94,8	106,0	97,0	10,1	10,2
Genomsnittlig nyttjandeperiod	5,6 år	5,5 år	7,3 år	7,1 år		4,6 år*	
Genomsnittlig nyttjandeperiod	6,6 år	5,4 år	6,7 år		6,6 år		4,2 år*
Kommunkoncernen							
Anskaffningsvärde							
Ing ack anskaffningsvärde	3,3	43,3	232,2	278,8	262,9	24,7	21,6
Årets investering	1,4	6,5	27,0	34,9	37,1	4,3	3,1
Försäljning/utrangering	-	-8,3	-30,3	-38,6	-22,5	-	-
Omklassificering	-	-	-	-	1,3	-	-
Utg ack anskaffn värde	4,7	41,5	228,9	275,1	278,8	29,0	24,7
Avskrivningar							
Ing ack avskrivningar	-2,4	-26,5	-132,7	-161,6	-156,4	-14,5	-9,4
Årets avskrivningar	-0,3	-2,8	-23,4	-26,5	-27,0	-4,4	-5,1
Försäljning/utrangering	-	6,6	30,3	36,9	21,8	-	-
Utg ack avskrivningar	-2,7	-22,7	-125,8	-151,2	-161,6	-18,9	-14,5
Ing planenligt restvärde	0,9	16,8	99,5	117,2	106,5	10,2	12,2
Utg planenligt restvärde	2,0	18,8	103,1	123,9	117,2	10,1	10,2
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2019				7,4 år		4,6 år*	
Genomsnittlig nyttjandeperiod 2018					7,2 år		4,2 år*

* Avser främst IT-licenser med en avskrivningstid på 3-5 år. Ett undantag är fastighetssystem med en avskrivningstid på 10 år, vilket är den beräknade livslängden.

Not 11

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier*	26,5	22,3	0,9	0,9
Andelar **	15,9	15,9	17,4	17,3
Långfristiga fordringar	9,1	8,2	7,9	7,4
Bostadsrätter	1,2	1,2	1,2	1,2
	52,7	47,6	27,4	26,8

* En nedskrivning av aktierna i En väg efter rätt tanke AB har år 2019 gjorts med 4,2 Mkr med anledning av nedvärdering av i bolaget ingående fastighet.

** Andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening ingår dels med 0,7 Mkr som avser inbetalt andelskapital år 1994 och dels med 13,8 Mkr som avser inbetalt andelskapital år 2015. Kommuninvest ekonomisk förening har dessutom beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 11,1 Mkr för Ale kommun, vilket ej finns med i balansräkningen. Ale kommuns totala andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick 2019-12-31 till 25 580 700 kr.

Not 12

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Bidrag till infrastruktur				
Medfinansiering statlig infrastruktur - Trafikverket				
GC-väg Starrkärrsvägen - Prästalund	-	0,8	-	0,8
	-	0,8	-	0,8

Not 13

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Exploateringsfastigheter				
Bostadsområden	15,7	9,5	15,7	9,5
Verksamhetsområden	19,2	19,8	19,2	19,8
	34,9	29,3	34,9	29,3

Projekt med negativa saldon redovisas som förutbetalda intäkter under "Kortfristiga skulder".

Not 14

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Övriga kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	28,7	21,4	28,0	19,9
Övriga fordringar	1,1	1,0	1,5	1,4
Skattefordringar	-	-	0,1	0,1
Skattekonto	0,7	0,4	1,1	3,4
Fordran mervärdeskatt	9,7	13,0	10,0	13,2
Upplupna skatteintäkter	19,5	20,7	19,5	20,7
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	59,7	45,2	60,7	45,3
	119,4	101,7	120,9	104,0

Not 15

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Likvida medel				
Bank *	145,9	153,5	145,9	154,8
Plusgiro	0,2	0,0	0,2	0,0
	146,1	153,5	146,1	154,8
* - varav förmedlade medel	0,1	0,0	0,1	0,0

Beviljad checkkredit för koncernkontot är 30 Mkr.

Koncernkontots saldo uppgår 2019-12-31 till 153,2 Mkr.

Kommunens behållning av koncernkontot är 116,2 Mkr.

AB Alebyggen har en behållning på 34,9 Mkr.

Skå-dal 31:3 AB har en behållning på 1,1 Mkr.

Ale Utveckling AB (vilande) har en behållning på 0,2 Mkr.

En väg efter rätt Tanke AB har en behållning på 0,8 Mkr.

Kreditinstitut är Swedbank AB.

Not 16

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Eget kapital				
Ingående balans	886,2	*926,3	1 252,7	1 321,5
Årets resultat**	40,1	95,0	68,8	122,7
Utgående eget kapital	926,3	1 021,3	1 321,5	1 444,2

* Varav 107,9 Mkr är reserverade för framtida pensionskostnader, 7,6 Mkr är avsatta till utvecklingsfond och 100 Mkr är avsatta till resultatutjämningsreserv (RUR).

** 2018 år resultat och eget kapital har justerats med -0,1 Mkr sedan föregående årsredovisning på grund av sen ändring i bokslutet för Bohus räddningstjänstförbund.

Not 17

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Avsättning för pensioner				
Förmånsbestämd ålderspension	107,8	119,5	109,2	121,5
Avsatt till visstidspensioner	0,2	0,0	0,2	0,0
Beräknad ålderspension för förtroendevalda	6,0	7,4	6,0	7,4
Omställningsstöd enl OPF-KL	0,9	0,3	0,9	0,3
Löneskatt alt sociala avgifter	28,0	31,0	28,4	31,5
	142,9	158,2	144,7	160,7

Avser pensioner intjänade efter 1998, visstidspensioner samt AGF-KL och OPF-KL vid omställningserbjudande. Pensioner intjänade före 1998 redovisas under ansvarsförbindelser, se not 23. Pensionsskulden har beräknats enligt KAP-KL och RIPS. Aktualiseringsgraden är 97%. Överskottsfondens värde är 0,4 Mkr enligt värdebesked från KPA. Medlen används i verksamheten, s k återlåning.

Förmånsbestämd ålderspension och visstidspensioner

Förmånsbestämd ålderspension och visstidspensioner	Belopp i tkr exkl. löneskatt	Belopp i tkr inkl. löneskatt
Avsatt till pensioner per 2018-12-31	107 977	134 172
Ränteuppräknig	1 137	1 412
Basbeloppsuppräknig	2 370	2 945
Nya utbetalningar	-3 439	-4 272
Intjänad PA-KL	566	703
Nyintjänad förmånsbestämd ålderspension	10 656	13 241
Nya efterlevandepensioner	296	368
Övrigt	-59	-73
Avsatt till pensioner per 2019-12-31	119 504	148 496

Fr o m 2003-04-01 antog ca 100 anställda en försäkringslösning genom SPP. Kommunen har betalat premier till SPP fram till 2013-12-31. Fr o m 2014-01-01 har KPA övertagit försäkringen och kommunen betalar nu premier för denna försäkring till KPA. Pensionsförpliktelsen ingår inte i ovan angivna skuld.

Ålderspension förtroendevalda

Ålderspension förtroendevalda	Belopp i tkr exkl. löneskatt	Belopp i tkr inkl. löneskatt
Avsatt till pensioner per 2018-12-31	6 045	7 512
Ränteuppräknig	101	126
Basbeloppsuppräknig	133	165
Nyintjänade PBF/PRF	1 195	1 484
Nyintjänade OPF-KL	-47	-58
Avsatt till pensioner per 2019-12-31	7 427	9 229

Not 18

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Avsättning för bidrag statlig infrastruktur				
Medfinansiering statlig infrastruktur				
Medfinansiering av E20 år 2020–2022	-	2,5	-	2,5
	-	2,5	-	2,5

Not 19

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Investeringsfond VA				
Ingående balans	11,6	19,5	11,6	19,5
Avsättning för investering	8,0	1,3	8,0	1,3
Avskrivning av investering	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Utgående balans	19,5	20,7	19,5	20,7

Årets avsättning på 1,3 Mkr, liksom 2017 och 2018 års avsättning på sammanlagt 16 Mkr, avser framtida investeringsprojekt "Älvängens reningsverk - överföringsledning Älvängen-Nödinge". Tidigare avsättning, på från början 4,2 Mkr, avser "Dimensionshöjning av avloppsledningsnätet från Nödinge till avloppstunnel Stora Viken". Fonden upplöses i takt med avskrivning av investeringarna.

Not 20

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Långfristiga skulder				
Lån	310,0	360,0	687,8	771,7
Skuld anslutningsavgifter VA	39,6	43,9	39,6	43,9
Skuld gatukostnadsersättning	17,5	16,4	17,5	16,4
Övriga långfristiga skulder	-	-	21,0	14,3
	367,1	420,3	765,9	846,3

Kommunen			
Låneportföljens sammansättning	Belopp Mkr	Återbetalningsdag	Ränta %
2019-12-31			
Kommuninvest i Sverige AB	*25,0	2020-03-19	0,31%
Kommuninvest i Sverige AB	20,0	2020-05-05	0,24%
Kommuninvest i Sverige AB	50,0	2020-10-22	3 mån STIBOR +0,2%
Kommuninvest i Sverige AB	30,0	2021-04-22	0,32%
Kommuninvest i Sverige AB	100,0	2021-11-16	0,40%
Kommuninvest i Sverige AB	*50,0	2022-01-24	0,88%
Kommuninvest i Sverige AB	60,0	2022-05-16	0,18%
Kommuninvest i Sverige AB	*25,0	2022-09-15	-0,04%
Kommuninvest i Sverige AB			
Summa	360,0		

Lån på sammanlagt 100 Mkr är s.k. gröna lån.

Genomsnittlig låneränta under året = 0,42%. Återstående lånetid > 6 mån = 315 Mkr.

Ale kommun aktiverar fr o m 2013-07-01 lånekostnader för aktiva exploateringsprojekt då extern upplåning har skett. Under år 2019 har inga lånekostnader aktiverats. AB Alebyggen aktiverar lånekostnader under byggtiden då extern upplåning har skett. Under år 2019 har dock inga lånekostnader aktiverats.

Kommunens bolag och förbund	Mkr
AB Alebyggen har långfristiga skulder på	426,0
Låneportföljens sammansättning 2019-12-31:	
Lån med rörlig ränta alt. återstående räntebindningstid inom 1 år:	157,3
Lån med räntebindningstid inom 2 år:	54,2
Lån med räntebindningstid inom 3 år:	60,0
Lån med räntebindningstid med 4 år eller fler:	142,7
Räntefri skuld till ek. för. Kooperativ hyresrätt:	13,3
Övrig långfristig skuld:	1,0
Amortering inom 1 år uppgår till	-2,5
AB Alebyggens dotterbolag Skå-dal 31:3 AB har långfristiga skulder till AB Alebyggen på 13,4 Mkr, vilka har eliminerats pga koncerninterna poster.	
Bohus räddningstjänstförbund (BORF) har långfristiga skulder på 4,8 Mkr. Ale kommuns andel (40 %) är 1,9 Mkr, vilka har eliminerats pga koncerninterna poster.	
Kommunkoncernens övriga bolag har inga långfristiga skulder per 2019-12-31.	

Not 21

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	78,8	87,0	98,8	117,0
Personalens skatter	18,8	19,1	19,6	19,8
Upplupen pensionskostnad individuell del	48,9	49,7	49,5	50,4
Semester- o ö-tidsskuld	77,5	74,0	79,6	76,0
Upplupna löner	18,4	14,3	18,9	15,4
Upplupna arbetsgivaravgifter	24,4	23,4	25,9	25,0
Förutbetalda intäkter från VA	1,4	0,0	1,4	0,0
Förutbetalda intäkter från Renhållningen	5,7	0,2	5,7	0,2
Saldo koncernkonto				
- AB Alebyggen	35,0	34,9	-	-
- Skå-dal 31:3	1,6	1,1	-	-
- Ale Utveckling AB	0,2	0,2	-	-
- En väg efter rätt Tanke AB	0,9	0,8	-	-
Skuld mervärdeskatt	-	-	0,2	0,1
Skatteskulder	-	-	2,3	1,5
Förutbetalda intäkter Exploateringsfastigheter				
Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	63,6	74,5	78,1	91,6
Övriga kortfristiga skulder	2,2	2,2	18,5	8,4
	377,4	381,4	398,5	405,4

Not 22

Mkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Ansvars- och borgensförbindelser				
AB Alebyggen	390,8	414,3	-	-
Renova AB	1,0	1,0	1,0	1,0
GRYAAB	0,0	0,0	0,0	0,0
Föreningar med flera	1,2	2,3	1,2	2,3
Förlustansvar egna hem	0,1	0,1	0,1	0,1
FASTIGO	-	-	0,3	0,3
	393,1	417,7	2,6	3,7

Ale kommun har i april 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och landsting/regioner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Ale kommuns ansvar enligt ovan nämnda borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Ale kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 975 761 709 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 963 284 570 kronor.

Ale kommun hade 2019-12-31 en kreditlimit hos Nordea på 25 Mkr för leasing av personbilar varav 17,8 Mkr har utnyttjats.

Not 23

Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar	Belopp i tkr exklusive löneskatt	Belopp i tkr inklusive löneskatt
Ansvarsförbindelse enligt ordinarie beräkning KPA per 2018-12-31	440 586	547 472
Ränteuppräkning	2 552	3 171
Basbeloppsuppräkning	11 203	13 920
Gamla utbetalningar	-22 868	-28 416
Övrigt	-7 629	-9 480
Ansvarsförbindelse enligt ordinarie beräkning KPA per 2019-12-31	423 843	526 668

Ansvarsförbindelse enligt särskild beräkning KPA för förtroendevalda		
Ansvarsförbindelse per 2018-12-31	3 819	4 745
Ränteuppräkning	68	84
Basbeloppsuppräkning	84	104
Nyintjänade	1 297	1 613
Ansvarsförbindelse per 2019-12-31	5 268	6 546
TOTALT	429 111	533 214

Driftredovisning, kommunen

Driftredovisning, kommunen

Driftredovisningens intäkter och kostnader speglar respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftsredovisningen påförts även kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter.

Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är dels personalomkostnader i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt, dels kapitalkostnader i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital.

Kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebering är t ex hyreskostnader, IT-kostnader, kost, städ, vaktmästeri.

All kommunintern fakturering sker normalt utan vinstpåslag.

Driftsbudgeten har förändrat under året. Ursprunglig budget enligt "Verksamhetsplan med budget 2019" antogs av kommunfullmäktige 2018-12-17. I samband med godkännande av delårsrapporten vid kommunfullmäktiges sammanträde 2019-10-28 beslutades att överföra 2 Mkr från Kultur- och fritidsnämnden till Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden samt 4 Mkr från Samhällsbyggnadsnämnden till Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden.

Tkr	Bruttokostnader 2018	Intäkter 2018	Bokslut netto 2018	Bruttokostnader 2019	Intäkter 2019	Bokslut netto 2019	Budget 2019	Budgetavvikelse 2019
Verksamhet								
Utbildningsnämnd	1 131 279	308 159	823 120	1 200 760	333 104	867 656	869 224	1 568
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnd	756 499	214 387	542 112	773 705	215 590	558 115	554 596	-3 519
Kommunstyrelsen	208 584	46 447	162 137	247 172	85 987	161 185	170 750	9 565
Servicenämnd	340 616	343 094	-2 478	344 602	340 478	4 124	600	-3 524
Kultur- och fritidsnämnd	86 810	5 729	81 081	85 409	5 787	79 622	80 221	599
Samhällsbyggnadsnämnd, skatte- o internfin	74 392	25 341	49 051	73 089	21 855	51 234	52 795	1 561
Samhällsbyggnadsnämnd af-färsverksamhet	85 081	84 694	387	91 365	91 365	0	0	0
Överförmyndarnämnd	2 977	405	2 572	2 838	51	2 787	2 754	-33
Valnämnd	1 349	574	775	1 289	664	625	500	-125
Revisorer	1 115	-	1 115	925	-	925	1 100	175
Jävsnämnd/fastighetsnämnd	7	-	7	7	-	7	160	153
Pensionsutbet m m 1)	55 585	-	55 585	27 265	-	27 265	37 000	9 735
Övriga kostnader/intäkter 2)	18 374	16 267	2 107	24 137	6 402	17 735	0	-17 735
Verksamhetens kostnader och intäkter	2 762 668	1 045 097	1 717 571	2 872 563	1 101 283	1 771 279	1 769 700	-1 579

1) Pensionsutbetalningar samt differens mellan uttaget personalomkostnadspålägg och verkliga kostnader samt förändring av upplupna lönekostnader.

2) Intäkterna år 2019 avser främst försäljning av exploateringsfastigheter (4,2 Mkr) samt ersättning för urtaget berg (1,9 Mkr). Kostnaderna år 2019 avser främst sanering av mark vid Jennylunds ridhus (15 Mkr), utrangering av anläggningstillgångar (6,6 Mkr) samt bidrag för medfinansiering av statlig infrastruktur (2,5 Mkr).

Resultaträkning

Tkr	Brutto- kostnader 2018	Intäkter 2018	Bokslut netto 2018	Brutto- kostnader 2019	Intäkter 2019	Bokslut netto 2019	Budget 2019	Bud- get- avvi- kelse 2019
Verksamhetens kostnader och intäkter	2 762 668	1 045 097	1 717 571	2 872 563	1 101 283	1 771 279	1 769 700	-1 579
Avgår kapitalkostnader	-120 141	-	-120 141	-121 042	-	-121 042	-128 300	-7 258
Tillkommer avskrivningar	97 055	-	97 055	98 601	-	98 601	105 900	7 299
Verksamhetens nettokostnader	2 739 582	1 045 097	1 694 485	2 850 122	1 101 283	1 748 838	1 737 300	-1 538
Skatteintäkter/GSB	-	-	1 734 405	-	-	1 851 027	1 836 900	14 127
Finansiella intäkter	-	-	4 140	-	-	3 174	3 000	174
Finansiella kostnader 1)	-	-	-3 910	-	-	-10 344	-14 600	4 256
Årets resultat	-	-	40 150	-	-	95 019	78 000	17 019
Nettokostnadsandel (inkl finansnetto)	-	-	97,7%	-	-	94,9%	95,8%	-

1) Under finansiella kostnader ingår år 2019 nedskrivning av aktier i En väg efter rätt tanke AB med 4,2 Mkr.

Investeringsredovisning, kommunen

Investeringsredovisning, kommunen	Utgifter sedan projektets start			Varav: Årets investeringar		
	Ack. utfall	Beslutad totalutgift	Avvikelse	Utfall	Budget	Avvikelse
Färdigställda projekt, tkr						
Datorer, inventarier och dylikt						
IT-investeringar	11 164	11 400	236	11 164	11 400	236
Utbildningsnämnden	6 031	11 500	5 469	6 031	11 500	5 469
Kommunstyrelsen	1 652	4 000	2 348	1 002	3 393	2 391
Samhällsbyggnadsnämnden	1 418	2 900	1 482	1 418	2 900	1 482
Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden	3 536	3 700	164	3 299	3 910	611
Servicenämnden	788	1 000	212	788	1 000	212
Kultur- och Fritidsnämnden	889	1 800	911	889	1 800	911
Skolor och förskolor						
Mindre anpassningar	2 071	3 000	929	2 071	3 000	929
Ombyggnad ventilation	225	300	75	225	300	75
Upprustning skolgårdar	756	1 036	280	756	1 036	280
Övrigt	2 269	3 300	1 031	2 269	3 300	1 031
Idrottsanläggningar						
Upprustning simhall	3 228	3 000	-228	3 068	2 825	-243
Näridrottsplatser	1 847	2 128	281	1 847	2 128	281
Upprustning idrottsanläggningar	302	300	-2	302	300	-2
Park, gator, vägar och dylikt						
GC-bro Hålldammsbäcken	11 296	10 800	-496	3 307	2 810	-497
Just toppbeläggning gator GC	2 498	2 400	-98	2 498	2 400	-98
Lekplats Älvängen	1 710	1 500	-210	1 254	1 044	-210
VA och Renhållning						
VA nämndanslag	25 170	31 600	6 430	25 170	31 600	6 430

Investeringsredovisning, kommunen	Utgifter sedan projektets start			Varav: Årets investeringar		
Renhållning nämndanslag	2 509	4 855	2 346	2 509	4 855	2 346
Markreserv		20 000	20 000		20 000	20 000
Utby 2:68	4 092		-4 092	4 092		-4 092
Övriga	1 221		-1 221	1 221		-1 221
Övriga investeringsobjekt						
Infrastruktur vid exploatering	0	12 500	12 500	0	12 500	12 500
Fastigh underhåll- årsanslag	9 533	10 000	467	9 533	10 000	467
Centrumutveckling KS	4 193	5 000	807	4 193	5 000	807
Internservice - Köksutrustning	4 102	5 000	898	4 102	5 000	898
Säkerhetsföreb åtgärder	4 158	4 667	509	4 158	4 667	509
Lokalanpassning Börjessons	12 017	13 000	983	2 064	3 047	983
Övrigt	496	300	-196	496	300	-196
Summa färdigställda projekt	119 171	170 986	51 815	99 726	152 015	52 289
Pågående projekt, tkr	Ack. utfall	Beslutad totalutgift	Avvikelse	Utfall	Budget	Avvikelse
Skolor och förskolor						
Ale kulturrum - Da Vinci	105 540	119 000	13 460	73 774	75 321	1 547
Svenstorps förskola	65 722	78 800	13 078	46 373	56 674	10 301
Ny förskola i Nol	23 198	81 000	57 802	21 551	50 118	28 567
Ny förskola N:a Kilandavägen	4 660	86 000	81 340	4 628	10 000	5 372
Nya projekt - förskolor och skolor	32	6 200	6 168	32	6 200	6 168
Idrottsanläggningar						
Jennylungs ridanläggning	23 756	32 648	8 892	19 810	30 414	10 604
Park, gator, vägar och dylikt						
Utbyte gatubelysning	7 505	11 161	3 656	7 505	11 161	3 656
Infrastruktur för kollektivtrafik	4 835	8 000	3 165	4 835	8 000	3 165
Utbyggnad av GC-nät	2 143	5 480	3 337	2 143	5 480	3 337
Ändr huv man skap ensk allm pl	0	5 000	5 000	0	5 000	5 000
Infrastrukturprojekt - övrig	998	5 100	4 102	998	5 100	4 102
Fordonsbyte parkenheten	2 352	3 271	919	2 352	3 271	919
VA						
Överföringsledn Grönäs-Älvängen	3 149	3 669	520	3 149	3 669	520
Ombyggn Älvängens reningsverk	1 222	2 000	778	1 222	2 000	778
Överföringsledn Älvängen-Nödinge	881	105 000	104 119	881	0	-881
Övriga investeringsobjekt						
Nytt boende funktionsnedsättning	9 120	66 600	57 480	231	6 900	6 669
Upprustning Teatern Ale kulturrum	1 941	5 000	3 059	1 941	5 000	3 059
Reduceringsfiske Vimmersjön	132	3 607	3 475	132	3 607	3 475
Kommunens hus	218	2 000	1 782	218	2 000	1 782
Fordon FH/skolskjuts	1 321	5 350	4 029	1 321	1 250	-71
Övrigt	1 297	10 802	9 505	1 225	9 894	8 669
Summa pågående projekt	260 022	645 688	385 666	194 321	301 059	106 738
Summa investeringsprojekt	379 193	816 674	437 481	294 047	453 074	159 027

Ursprunglig budget enligt "Verksamhetsplan med budget 2019" antogs av kommunfullmäktige 2018-12-17 på 367 082 tkr. 2018-05-14 godkände fullmäktige ett tilläggsäskande för ombyggnad av Da Vinci-skolan med 30 015 tkr som ej blev infört i budgeten förrän år 2019. 2019-04-08 godkände fullmäktige en överföring från år 2018 på 147 949 tkr samt en revidering av 2019 års budget med - 91 972 tkr.

Exploateringsredovisning, kommunen

Tkr	Netto före 2019	Inkomster 2019	Utgifter 2019	Resultat 2019	Netto 2019- 12-31
Bostadsområden					
Lärkås/Keillers Damm	-547	-500	20		-1 027
Kronogården	-186	-18 745	10 435	3 000	-5 496
Älvängen Svenstorp	-859				-859
Älvängens stationsområde	2 093		220		2 313
Gustavas plats, Älvängen	4 094				4 094
Surte fd brandstation	531				531
Kärrvägen	7 094	-7 480	56		-330
Nödinge detaljplan 1	1 667	-518	1 227		2 376
Älvängen Paradiset/Emmylundsomr	-248				-248
Övr expl. områden för bostäder	13	-135	196		74
Summa bostadsområden	13 652	-27 378	12 154	3 000	1 428
Verksamhetsområden					
Stora Vikens verksamhetsområde	6 170				6 170
Älvängens norra verksamhetsområde	-3 243	-145	4 065		677
Skepplanda verksamhetsområde	4 531	-277	183		4 437
Osbackens verksamhetsområde	2 530				2 530
Åskekärrs verksamhetsområde	5 176		195		5 371
Verksamhetsmark, Surte	250	-1 480		1 230	0
Camping Häljered	541				541
Övriga expl. områden för verksamhet	51				51
Summa verksamhetsområden	16 006	-1 902	4 443	1 230	19 777
Vägprojekt Bana Väg i Väst	-1 106				-1 106
TOTALT	28 552	-29 280	16 597	4 230	20 099

Negativa belopp bokförs i balansräkningen som förutbetalda intäkter under "Övriga skulder" = -9 245 tkr.

Positiva belopp bokförs i balansräkningen under "Exploateringsfastigheter" = 29 344 tkr.

Pensionsredovisning enligt fullfundsmodell

Enligt lagen om kommunal redovisning ska pensioner redovisas enligt blandmodellen. Det innebär att huvuddelen av kommunens pensionsförpliktelser inte ingår i de ordinarie finansiella rapporterna. Som en kompletterande information redovisas här en mer rättvisande bild av resultat och ställning.

Lagen om kommunal bokföring och redovisning anger ett tydligt undantag i form av att förpliktelsen att betala ut pensionsförmåner som intjänats före 1998 inte ska tas upp som skuld eller avsättning utan redovisas först vid utbetalningen. Kommunerna har idag kostnader för pensioner för såväl tidigare som nuvarande anställda.

Den redovisade bild som lämnas enligt blandmodellen blir svårtolkad. I bedömningen av hur storleken på resultatnivån påverkar utvecklingen måste andra faktorer beaktas än vad som framgår av ordinarie nyckeltal. Det är idag ett pedagogiskt problem att den ekonomiska ställningen ser bättre ut än vad

den är.

Under 2010 och de närmast följande åren rådde ovanliga förhållanden avseende pensionsskulden. Bakgrunden är en negativ basbeloppsutveckling samt samordningen med det allmänna pensionssystemet. 2011 och 2013 sänktes även diskonteringsräntan, vilket kraftigt påverkade skulden. Dessa faktorer innebar att skulden utvecklades mycket ryckigt. I övrigt antas nu ansvarsförbindelsen för pensioner intjänade före 1998 sedan några år ha nått sin kulmen.

Nedan finns en jämförelse mellan blandmodellen och fullfundsmodellen. I och med att ansvarsförbindelsen nu nått sin kulmen och börjat minska ger fullfundsmodellen en positiv resultatpåverkan med 19 Mkr. På balansräkningen syns den stora skillnaden mellan modellerna på soliditeten. Soliditeten i blandmodellen uppgår till 50,8 % medan soliditeten i fullfundsmodellen endast är 24,3 %.

Resultaträkning

Mkr	Not	Blandmodell kommunen		Fullfundsmodell kommunen	
		2018	2019	2018	2019
Verksamhetens intäkter	2	394,1	419,8	394,1	419,8
Verksamhetens kostnader	3	-1 991,5	-2 070,0	-1 973,7	-2 033,7
Avskrivningar	4	-97,1	-98,6	-97,1	-98,6
Verksamhetens nettokostnader		-1 694,5	-1 748,8	-1 676,7	-1 712,5
Skatteintäkter	5	1 426,2	1 501,3	1 426,2	1 501,3
Generella statsbidrag o utjämning	6	308,2	349,7	308,2	349,7
Verksamhetens resultat		39,9	102,2	57,7	138,5
Finansiella intäkter	7	4,1	3,2	4,1	3,2
Finansiella kostnader	8	-3,9	-10,4	-16,6	-27,7
Resultat efter finansiella poster		40,1	95,0	45,2	114,0
Extraordinära poster		-	-	-	-
Årets resultat		40,1	95,0	45,2	114,0
Nettokostnadsandel inkl finansnetto		97,7%	94,9%	97,4%	93,8%

Balansräkning

Mkr	Not	Blandmodell kommunen		Fullfundsmodell kommunen	
		2018-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	10	10,2	10,1	10,2	10,1
Materiella anläggningstillgångar					
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	1 377,6	1 559,7	1 377,6	1 559,7
- Maskiner, fordon och inventarier	10	97,0	106,0	97,0	106,0
- Pågående ny- och ombyggnader		-	-	-	-
Finansiella anläggningstillgångar	11	52,7	47,6	52,7	47,6
Bidrag till infrastruktur	12	-	0,8	-	0,8
Summa anläggningstillgångar		1 537,5	1 724,2	1 537,5	1 724,2
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	13	34,9	29,3	34,9	29,3
Varulager VA		0,8	0,9	0,8	0,9
Övriga kortfristiga fordringar	14	119,4	101,7	119,4	101,7
Likvida medel	15	146,1	153,5	146,1	153,5
Summa omsättningstillgångar		301,2	285,4	301,2	285,4
Summa tillgångar		1 838,7	2 009,6	1 838,7	2 009,6
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
	16				
Årets resultat		40,1	95,0	45,2	114,0
Resultatutjämningsreserv		100,0	100,0	-	-
Övrigt eget kapital		786,2	826,3	328,9	374,1
Summa eget kapital		926,3	1 021,3	374,1	488,1
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	17	142,9	158,2	142,9	158,2
Avsättningar för pensioner intjänade före 1998 m m		-	-	552,2	533,2
Avsättning för återställande av deponi		5,5	5,2	5,5	5,2
Avsättning för bidrag statlig infrastruktur	18	-	2,5	-	2,5
Investeringsfond VA	19	19,5	20,7	19,5	20,7
Uppskjuten skatt		-	-	-	-
Summa avsättningar		167,9	186,6	720,1	719,8
Skulder					
Långfristiga skulder	20	367,1	420,3	367,1	420,3
Kortfristiga skulder	21	377,4	381,4	377,4	381,4
Summa skulder		744,5	801,7	744,5	801,7
S:a eget kapital, avsättningar o skulder		1 838,7	2 009,6	1 838,7	2 009,6
Ställda panter (fastighetsinteckningar)		-	-	-	-
Ansvars- och borgensförbindelser	22	393,1		393,1	
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar (inkl löneskatt)	23	552,2	533,2	-	-
Soliditet		50,4%	50,8%	20,3%	24,3%

Personalanalys

Sammanfattning

I september 2019 började vår nya Kommunchef.

2019 blev Internservice och Kultur och fritid egna sektorer och Internservice fick även en egen nämnd, Servicenämnden. Ny sektorchef för Kultur och fritid påbörjade sin tjänst i oktober och rekrytering för sektorchef internservice har slutförts. Att vara en ny sektor kräver stort engagemang och det tar tid att hitta effektiva former för hur man ska driva verksamheten framåt tillsammans med personal och övriga verksamheter.'

I oktober tog den politiska organisationen beslut om att den centrala Bemanningseenheten skall upphöra och att varje sektor som nyttjar den resursen skall hämta hem uppdraget. Detta föranleder att det under våren 2020 kommer att startas tre nya bemanningsformer i kommunen.

I november genomfördes medarbetarenkäten i samma utförande som 2017, resultatet för den kommer att redovisas i januari 2020. Bevarande och utvecklingsmål kommer att följas upp i Stratsys.

Ale i 360 grader är ett påbörjat arbete för att minska distansen mellan Alebor, tjänstepersoner och politiker. Detta sker genom dialog i syfte att hitta nya möjligheter att mötas, skapa någonting nytt och försöka hantera svåra frågor tillsammans.

Under 2019 lanserades en ny digital arbetsplats som skall förenkla för alla medarbetare i kommunen samt säkerställa att alla arbetar utifrån samma grundplattform. I samband med detta lanserades även en digital HR-handbok som ska fungera som ett verksamhetsstöd för chefer och medarbetare. I första hand har det implementerats stödmaterial för

chefer och under våren 2020 kommer även stödmaterial ges för övriga medarbetare. Målet är att utveckla lösningar som hjälper organisationen att navigera rätt. Alla ska ha tillgång till rätt information om de regler och riktlinjer som gäller i verksamheten och det dagliga arbetet.

Arbetet att vidareutveckla interna karriärvägar och erfarenhetsutbyten har påbörjats både inom sektor ATO och UTB. Arbetsgivaren har arbetat med att implementera kompetensstegar inom lönesättning, valideringsmöjligheter och andra utbildningsinsatser för att höja kompetens hos vår tillsvidareanställda personal.

Arbetsgivaren arbetar aktivt med målgruppsanpassad annonsering och arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare inifrån och ut, lyfta stoltheten hos våra medarbetare och stärka vårt medarbetarlöfte. Som arbetsgivare behöver Ale kommun söka de kanaler, t.ex mässor, sociala medier, som kan spegla en intern och extern bild av Ale som arbetsgivare.

Som ett steg i arbetet med utvecklade HR-processer planerar HR att genomföra flertalet utbildningsinsatser för främst chefer. Detta för att öka tryggheten och tydligheten i chefsuppdraget.

Under hösten implementerades LISA som är ett arbetsskade- och tillbudsrapporteringsverktyg. Alla chefer samt skyddsombud erbjöds i samband med detta utbildning i verktyget.

Arbetsgivaren har också utbildat alla chefer inom lönesättning, hur man håller i lönesättande samtal, offentlighet- och sekretesslagstiftning.

Kommunens anställda

Antal anställda

Antal anställda	2019-12-31	2018-12-31	Skillnad
Antal tillsvidareanställda,	2 189	2 195	-6
-varav kvinnor i %	81,17 %	81,50 %	-0,33
-varav män i %	18,83 %	18,50 %	0,33
Antal heltidsanställda	1 977	1 885	92
Antal deltidsanställda	212	310	-98
Antalet tidsbegränsat anställda (månadsanställda vikarier)	304	302	2
Antal arbetade timmar (timanställda)	252 310	252 889	-579
-varav kvinnor	193 918	197 133	-3 215
-varav män	58 392	55 756	2 636
Årsarbetare			
-månadsavlönade	2 408,07	2 317,65	90,42
-timavlönade	128,08	128,36	-0,28
Totalt	2 536,15	2 446,01	90,14

Obs! Siffrorna ovan är inte kvalitetssäkrade varför stor osäkerhet finns kring siffrorna.

Kön- och åldersfördelning

Kön- och åldersförändring	2017	2018	2019
Andelen kvinnor/män i % av månadsanställda			
-andel kvinnor i %	80,6	80,3	80,4
-andel män i %	19,4	19,7	19,6
Genomsnittlig ålder månadsanställda	44,6	43,67	44,53
-enbart kvinnor	44,8	43,89	43,71
-enbart män	43,9	42,79	42,75
Åldersfördelning månadsavlönade			
29 år och yngre	341 (14%)	371 (15%)	353 (14%)
30-49 år	1194 (48%)	1230 (50%)	1282 (52%)
50 år och äldre	931 (38%)	854 (35%)	833 (34%)

Personalförändringar

Personalförändringar 2019				
Årsarbetare per sektor	Månadsavlönade	Timavlönade	Summa	Förändring
Kommunstyrelsen	125	2	127	+12
Servicenämnd	340	1026	1366	-46
Samhällsbyggnad	91	2	93	-16
Arbete, trygghet och omsorg	858	2	860	+1
Utbildningsnämnden	1091	0	1091	+47
Kultur- och fritidsnämnden	70	0	70	+7
Summa	2575	1032	3607	+5

Sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgrad	2019-12-31	2018-12-31	Skillnad
Tillsvidareanställda	97	97	0
-varav kvinnor	97	96	+1
-varav män	98	98	0

Antal chefer i förvaltningen

Volymtal	Utfall	Utfall föregående period
Antal chefer i förvaltningen	120	117
Antal nyanställda chefer i förvaltningen	15*	34

*Avser endast chefer som är nyrekryterade till Ale kommun under 2019 som inte arbetat inom kommunen tidigare.

Personalomsättning

Personalomsättning*	jan-dec 2019	jan-dec 2018
Personalomsättning i %	17,1	18,9
Expansion i %	0,93	3,2
Avveckling i %		

Sjukfrånvaro

Övergripande är sjuktalen högre än 2018. Ökningen motsvarar på totalen 0,7 %. Ökningen märks i ålderskategorierna 30–49 år samt bland kvinnor. Långtidssjukfrånvaron är högre än föregående år och motsvarar 43,2 % av den totala sjukfrånvaron. Avgörande för framgångsrika och friska verksamheter är det gemensamma arbetet med arbetsmiljö

och uppföljning av ohälsa på såväl grupp- och organisations som individnivå. Att arbetsgivaren systematiskt arbetar med arbetsmiljö och rehabilitering ger direkta effekter på medarbetarens sjuktal. Hög chefsomsättning minskar stabilitet och kontinuitet i rehabiliteringsprocesser vilket leder till längre sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro i procent

	2019-12-31	2018-12-31	Skillnad
Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	7,7	7,0	0,7
Sjukfrånvaro, kvinnor	8,5	7,7	0,8
Sjukfrånvaro, män	4,5	4,4	0,1
Ålder - 29 år	6,8	6,3	0,5
Ålder 30 - 49 år	7,8	6,7	1,1
Ålder 50 -	7,9	7,8	0,1
Korttidssjukfrånvaro 1-14 dagar i relation till ordinarie arbetstid	3,2	2,9	0,3
Varav sjukfrånvaro 60 dagar eller mer	43,2	42,2	1,0

Verksamhetsmått per nämnd

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019
Äldreomsorg	Antal personer under 65 år med hemtjänstbeslut	49	66	63
	Antal personer över 65 år med hemtjänstbeslut	504	576	578
	Antal beviljade timmar hemtjänst (Tertial)			176 000
	Antal beviljade timmar extern hemtjänst (Tertial)	4 127	0	0
	Antal beviljade timmar per brukare/v	5,9	5,8	5,3
	Antal besökare på Öppna Träffpunkter	2 256	3 205	3 000
Funktionshinder	Antal boende enligt LSS	86	108	92
	Antal personer med personlig assistens enligt LSS, snitt	9	12	10
	Antal personer med personlig assistens enligt SFB, snitt	21	29	22
	Ej verkställda beslut bostad med särskild service, snitt (Tertial)	4,6	4	4
Särskilt boende och hemsjukvård	Antal inskrivna hemsjukvård, snitt per månad	504	496	530
	Nya beslut tillfällig vistelse (Tertial)	330	330	330
	Köpta dygn tillfällig vistelse	41	134	30
	Antal betaldagar	42	105	120
Individ- och familjeomsorg	Antal hushåll med försörjningsstöd	381	431	475
	Antal hushåll med försörjningsstöd, varav barnfamiljer	183	138	130
	Köpta årsplatser institution, barn- och ungdom (Tertial)	3,8	3	4
	Köpta årsplatser öppenvård, barn- och ungdom	5,1	7,9	5,5
	Köpta platser kval. familjehem, barn och ungdom	3,5	4,3	4
	Köpta årsplatser institution, vuxna	4,8	1,8	5
	Köpta årsplatser boende, vuxna (Tertial)	8,2	13,4	8
	Andel arbetslösa och i program i åldern 18–24 år	127	115	
Administrationn	Antal överklagade myndighetsbeslut	47		
Miljö	Andel besökta miljöfarliga verksamheter med årlig avgift, jämfört med tillsynsplanen %	100	100	100
	Andel besökta livsmedelsverksamheter enligt kontrollplanen %	100	100	100
Plan och Bygg	Andel besökta hälsoskyddsverksamheter med årlig avgift, jämfört med tillsynsplanen %	100	100	100
	Beslutade lovärenden	231	213	230
	Beslutade ärenden inom bostadsanpassning	96	78	100
	Antagna detaljplaner	3	4	4

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019
	Beslutade ärenden inom färdtjänst	283	258	300
	Beslutade ärenden inom riksfärdtjänst	5	3	10
	Uppstartade detaljplaner	2	1	4
	Antal färdigställda bostäder	191	160	200
	Andel hyresrätter	24	3	30
	Andel bostadsrätter	34	0	40
	Andel äganderätter	32	53	30
Teknik	Uppfyllelse av trafikplanen, meter GC-väg	0	490	0
	Gator m	40 650	40 650	40 650
	Gång- och cykelvägar m	28 271	29 761	28 271
	Kostnad/belysningspunkt/år	537	537	537
	Energiåtervinning genom förbränning av säck och kärllavfall (kg/invånare)	185	149	200
	Andel matavfall från säck och kärllavfall som återvinns genom biologisk behandling (%)	45	52	50
	Insamlad mängd förpackningar och returpapper kg/inv	67	68	75
	Koldioxidutsläpp per insamlat ton säck och kärllavfall (CO2/ton)	5	5	5
	Antal läckor/10 km ledning/år	0,9	0,8	1
	Antal avloppsstopp/10 km ledning/år	1	0,4	1
	Antal meter vattenledning	208 501	209 163	210 000
	Antal meter dagvattenledning	219 605	223 163	220 600
	Antal meter spillvattenledning	186 430	187 229	187 400
	Bibliotek	Antal utlån		
- huvudbibliotek		99 649	103 427	100 000
- filialbibliotek		62 506	64 517	70 000
Totalt utlån				170 000
Antal besökare		163 715	159 444	170 000
	Antal besök per månad under meröppettid på biblioteken	1 223	1 400	
Kulturverksamhet	Antal elever i kulturskolan			550
	Antal genomförda kulturevenemang			80
	Antal publik vid kulturarrangemang			5 000
Ale fritid	Antal deltagartillfällen i simskola	4 264	3 366	3 000
	Antal besökare i simhallen	37 550	37 061	35 000
	Antal bidragsberättigade föreningar (barn & ungdom 7-20 år)	62	61	65
Öppen ungdomsverksamhet	Antal aktiviteter	145	1 076	140
	Antal deltagare i den öppna ungdomsverksamheten	1 345	10 668	
	Andel ungdomsproducerad tid	39%	47%	40
Barnomsorg, barn 1-5 år	Antal barn i kommunala förskolor i Ale	1 619	1 718	1 700
	varav sålda platser			3

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019	
	Antal barn i pedagogisk omsorg, kommunal i Ale	52	48	56	
	Antal barn i fristående förskoleverksamhet	155	163	164	
	Antal barn i kommunal verksamhet i annan kommun	5	8	6	
	Summa Alebarn	1 826	1 932	1 923	
Grundskola Förskoleklass - årskurs 9	Elever 6-12 år				
	Elever i kommunala skolor i Ale, F-6	2 789	2 845	2 818	
	- varav från andra kommuner	88	86	94	
	Köpta platser F-6	238	237	238	
	- varav Ale-elever F-6 i fristående verksamhet	207	208	208	
	- varav Ale-elever F-6 i kommunal verksamhet i annan kommun	31	29	30	
	Summa Ale-elever 6-12 år	2 939	2 996	2 962	
	Elever 13-15 år				
	Elever i kommunala skolor i Ale, årskurs 7-9	1 032	1 078	1 076	
	- varav från andra kommuner	52	52	57	
	Köpta platser 7-9	164	161	165	
	- varav Ale-elever 7-9 i fristående verksamhet	147	141	148	
	- varav Ale-elever 7-9 i kommunal verksamhet i annan kommun	18	20	17	
	Summa Ale-elever 13-15 år	1 145	1 187	1 184	
	Summa Ale-elever totalt	4 084	4 183	4 146	
	Fritidshem	Antal barn på kommunala fritidshem i Ale	1 792	1 813	1 830
		- varav sålda platser	48	54	52
Köpta platser		180	179		
- varav Alebarn på fritidshem i fristående verksamhet		175	174	176	
- varav Alebarn på fritidshem i kommunal verksamhet i annan kommun		6	4	6	
Summa Alebarn		1 924	1 937	1 960	
Grundsärskola	Antal barn i kommunal sarskola i Ale	35	46	41	
	-varav sålda platser	2	2	2	
	Antal integrerade sarskoleelever	6	5	6	
	Köpta platser	2	1	1	
	Summa Ale-elever i sarskola	42	45	46	
Modersmålsundervisning och studiehandledning	Elever som har modersmålsundervisning	520	598		
	Elever som har studiehandledning	124	141		
Gymnasium	Antal elever i Ale gymnasium IM	80	84	75	
	-varav elever från andra kommuner	7	13	6	
	Köpta platser	1 083	1 114	1 111	
	Summa Ale-elever i gymnasium	1 157	1 185	1 180	

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2018	Utfall 2019	Budget 2019
Gymnasiesär	Ale-elever i gymnasiesär (köpta platser)	29	27	28
Komvux	Antal på gymnasial och grundläggande nivå (omräknat till heltidsplatser)	52	49	52
	-varav sålda platser	4	9	4
	Köpta platser	32	8	32
	Antal elever på SFI	126	130	126
	-varav sålda platser, SFI	2	3	2
	Köpta platser SFI	32	39	32
Överförmyndarverksamhet	Förmyndarskap	118	122	120
	Godmanskap enl. FB 11:4	173	168	180
	Förvaltarskap enl. FB 11:7	25	27	25
	Ensamkommande barn i kommunen	14	3	7
	Särskilt förordnad vårdnadshavare	8	16	12
	Kombinerat godmanskap och förvaltarskap enl. FB 11:4, 11:7		8	

Kommunstyrelsen

Ordförande och resultat

Ordförande:	Mikael Berglund (m)
Årets resultat:	+ 9 565 tkr
Nettokostnad:	161 185 tkr

Nämndens uppdrag

I kommunstyrelsens reglemente framgår kommunstyrelsens arbetsuppgifter. De viktigaste uppgifterna finns i §§ 4 - 5

4 §

Kommunstyrelsen är kommunens ledande förvaltningsorgan.

Av kommunallagen framgår kommunstyrelsens ansvar för ledning och samordning av kommunens angelägenheter samt skyldighet att ha uppsikt över verksamhet som bedrivs av nämnder, kommunala bolag och kommunalförbund vilka kommunen är medlem i.

5§

Kommunstyrelsen ska vid utövandet av sin ledningsfunktion särskilt

1. leda utvecklingen av den kommunala demokratin och medborgarinflytandet,
2. leda arbetet med att samordna utformningen av nämndövergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar till kommunfullmäktige i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd,
3. övervaka att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för den kommunala verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt,

4. tillse att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten och den ekonomiska ställningen under budgetåret utvecklas,
5. ansvara för samordningsträffar med företrädare för kommunens nämnder och bolag,
6. ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men även i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen,
7. leda utvecklingen av informationssystem och kommunikation,
8. leda utvecklingen av regionala, nationella och internationella samarbeten,
9. samordna nämndövergripande verksamhet i den mån samordningen inte ankommer på annan nämnd,
10. ansvara för att överlämna kommunförvaltningens förslag gällande årsredovisningen till revisorerna senast 2 veckor innan kommunstyrelsen sammanträder för att lämna ett beslutsförslag till kommunfullmäktige i ärendet, samt
11. ansvara för att överlämna kommunförvaltningens förslag till delårsrapport till revisorerna senast 2 veckor innan kommunstyrelsen sammanträder för att lämna ett beslutsförslag till kommunfullmäktige i ärendet.

Sammanfattning

Periodens verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

När kartläggningar och enkäter kring barn och ungas mående har sammanställts i Ale så uppger majoriteten av alla barn och unga att de mår bra. Att det däremot är betydligt många fler barn och unga som uppger att de mår psykiskt dåligt på olika sätt idag än jämförelse med 20 år sedan är oroväckande. Att den psykiska ohälsan har ökat under flera år och fortsätter öka är ett allvarligt samhällsproblem och uppmärksammas i Ale såväl som nationellt och globalt. Att just fler barn och ungdomar rapporterar psykiska besvär såsom oro, ångest eller sömnsvårigheter är hinder för att vi i Ale ska kunna uppnå och verka för ett hållbart samhälle. Ale kommuns tvärssektoriella samverkansforum, Tidigt Samordnade Insatser (TSI) har vid flera tillfällen under 2019 fokuserat på de bakomliggande orsakerna till psykisk ohälsa i Ale. Tillsammans har olika nivåer, professioner och verksamheter diskuterat vilka orsaker de ser till psykisk ohälsa och barn och unga i Ale. Många av de orsaker och faktorer som kommer upp i diskussioner med olika verksamheter och personal i Ale kommun stämmer överens med de trender som kan ses nationellt.

Planeringen för utveckling av Älvängen och Nödinge inom ramen för Ale småstäder har som mål att vi ska bygga samhällena med social hållbarhet. Parker och offentliga rum ska vara tilltalande och locka till samvaro. En utredning färdigställdes förra året för utformning av de offentliga rummen i Nödinge centrum. Den kommer att ligga till grund för den första detaljplanen för Nödinge centrum.

Näringslivsenheten har genomfört 70 företagsbesök, flera olika nätverksmöten där företag, tjänstepersoner och politiker kan mötas samt startat upp en satsning på digitalisering för små företag. Fokus för enhetens insatser är att stötta och bidra till utveckling hos små företag vilket bidrar till en starkare social sammanhållning och en minskad risk för social exkludering genom egenförsörjning och en mer bred arbetsmarknad.

Kommunikation har under året nått ut med kommunens budskap med ökat värde för invånarna. Vi har ca 70 000 besök i vår egen kanal - Ale.se. Ca 1400 unika besök, varje dag! Vilket är en ökning från föregående år med ca 16 procent. Vilket visar att kanalen har ett värde. Kommunens sociala mediekanalet är också stora och når drygt 5 000 gillare,

varav 65 procent är kvinnor, 35% män. Kontaktcenter avslutar året med 73 procent lösta ärenden och uppfyller därmed målet på 70 procent. Kontaktcenter har därmed kunnat möta människors olika behov på ett lösningsorienterat och hållbart sätt med det tydliga målet att göra det lättare att leva och verka i Ale

Upphandlingsenheten arbetar kontinuerligt med att få med sociala kriterier vid upphandlingar.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

I december antog kommunfullmäktige energi- och klimatstrategin för Ale kommun med stort fokus på hållbart samhällsbyggande och konsumtion. Alla samhällsaktörer har ansvar för att minska klimatpåverkan och bidra med åtgärder från respektive verksamhet. Arbetet med den ska ske med ett tillitsbaserat arbetssätt. Ett samlat arbete med klimatanpassning har varit svårt att få tid för i organisationen. Under året har flera förvaltningsövergripande frågor diskuterats och gått framåt ex kring hållbar konsumtion.

Arbete pågår för att komma till 100 procent elektroniska fakturor för att minska både tidsåtgång men även förbrukning av papper. Avdelningen ingår också i arbetet med DMO 2.0 som handlar om cirkulär ekonomi vilket kommer att fortsätta under hela 2020. Bland annat har Rekomo levererat omgjorda begagnade möbler till konferensrum och lunchrum i Nödinge.

Att utveckla Älvängen och Nödinge vid pendeltågstationerna bidrar till ett ekologiskt mer hållbart samhälle. Det ger stora möjligheter att använda kollektiva transporter och minska bilberoendet.

Vid nytecknande av jordbruksarrenden ställs krav på ekologisk odling.

Ekonomisk hållbarhet

Cirkulär ekonomi är en viktig process där kommunen nu upphandlat ramavtal med en leverantör som renoverar och säljer begagnade möbler. Införandet av nytt budget och prognosystem (Insikt) är i slutfasen och kommer att förbättra kommunens möjligheter att analysera och göra prognoser med större säkerhet.

Processer

Arbetet har påbörjats för att förbättra den interna budget och uppföljningsprocessen genom bland annat översyn av IT-stöd men även kunskap kring ekonomi hos kommunens chefer.

HR-avdelningen kommer under 2020 att lägga fokus på att revidera, utveckla och utbilda inom HR-processerna. Vi har även påbörjat ett medvetet arbete gällande kompetensutveckling för att kunna attrahera, rekrytera och behålla vår personal.

Det har identifierats brister i nämndsprocessen och vissa åtgärder är vidtagna. Det stora arbetet ligger under de kommande åren.

Samhällsutmaningarna är komplexa och ställer krav på nytänkande, nya arbetssätt och medskapande lösningar. I arbetet med Ale 360 testas Ale ett nytt arbetssätt där olika aktörer i samhället tillsammans lyfter komplexa framtidsfrågor och skapar en lärandeprocess som ska leda kommunen i en hållbar riktning och med ökad lokal demokrati. För Ale kommun som organisation ska arbetet dessutom leda till ett förändrat arbetssätt som låser upp strukturer som hindrar.

Kommunikationsavdelningen har förankrat ett agilt arbetssätt som gör att man kan leverera bättre nytta och kvalitet. Arbetar ännu mer strategiskt med övergripande mål i åtanke.

Utveckling pågår med avtalsdatabasen för arrenden, med koppling till fakturasystemet, för att effektivisera verksamheten. Nästa steg i effektiviseringen är att försöka få till en generell avtalsdatabas för de fastighetsanknutna avtalen, dialog förs med IT om det.

Hållbart arbetsliv

2019 blev Internservice en egen nämnd och sektor vilket innebär att de inte längre räknas till Kommunstyrelsen. Därför är det svårt att analysera antal anställda och sjukfrånvaro i jämförelse med föregående år. I dagsläget arbetar det 106 tillsvidareanställda medarbetare varav 102 medarbetare har en heltidsanställning. Det är 65,1 % kvinnor och 34,9 % män anställda inom kommunstyrelsen.

Inom kommunstyrelsen pågår det en översyn av organisationen. Utredningen kommer att presenteras under våren 2020.

Under 2019 har kommunstyrelsen haft många vakanta chefstjänster och det har därför pågått stort fokus på rekryteringar. Ny kommunchef, administrativchef och kontaktcenterchef är nu på plats, HR-chef och kris- och säkerhetschef är pågående rekryteringar. Utvecklingschef är fortsatt tillförordnad. HR-avdelningen har gjort en organisationsförändring där det tillskapats en ny tjänst, lönechef.

Den totala sjukfrånvaro för Kommunstyrelsen under 2019 är 4,55 %. Det är 0,41 % ökning från föregående år, vilket kan ses som en marginell ökning. Sjukfrånvaron är högre bland kvinnor än män. Det har skett en ökning på ca 1% sedan föregående år, medan det skett en marginell minskning bland män. Korttidsfrånvaron är i princip oförändrad sedan föregående år däremot har långtidssjukfrånvaron ökat i relation till den totala sjukfrånvaron. Den totala sjukfrånvaron för Kommunstyrelsen bedöms låg och brukar historiskt sett, vara låg i relation till hela kommunens resultat.

Sociala investeringar

Sociala investeringsfonden			
Tkr	Budget	Utfall	Avvikelse
NÄTA	2 562	2 894	-332
SUMMA			

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Utfall 2019	Budget 2019	Årsavvikelse
Markreserv	5 312	20 000	14 688
Centrumutveckling	4 193	5 000	807
IT-investeringar	11 164	11 400	236
E-arkiv	100	843	743
Insikt	743	2 000	1 257
Ärende- och dokumenthanteringssystem	0	651	651
Reinvesteringsanslag	484	1 000	516
Infr strukt för kollektivtrafik	4 835	8 000	3 165
Ladinfrastruktur	411	2 393	1 982
Infrastruktur vid exploatering	0	12 500	12 500
Totalt:	27 242	63 787	36 545

Ekonomisk översikt

Resultaträkning nämnd

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
3 Intäkter	30 830	85 987	55 157
4 Material/Bidrag/Köpt vht	-49 534	-40 103	9 431
5 Personalkostnader	-79 245	-80 660	-1 415
6 Övr. verksamhetskostnader	-17 920	-60 967	-43 047
7 Övr. verksamhetskostnader	-54 501	-65 087	-10 586
8 Övr intäkter och kostnade	-380	-355	25
Netto	-170 750	-161 185	9 565

Besluts/ verksamhetsområden	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget	Avvikelse 2018
Tkr				
Sektor gemensamt	25 301	21 628	3 673	3 751
Administrativa avdelningen	49 575	47 166	2 409	-3 699
Ekonomiavdelningen	18 789	15 601	3 188	13 503
Personalavdelningen	21 384	22 279	-895	-779
It-avdelningen	19 614	20 622	-1 008	-4 591
Mark- och exploatering	3 066	2 567	499	753
Näringslivsenheten	2 758	2 355	403	676
Kommunikation	10 273	9 526	747	843
Utvecklingsavdelningen	16 990	16 975	15	-868
översiktlig planering	3 000	2 466	534	133
Nettokostnader	170 750	161 185	9 565	9 387

Analys och förslag för framtiden

Sektor kommunstyrelsen uppvisar ett positivt resultat jämfört med budget på +9,6 mkr där samtliga avdelningar förutom HR och IT genererar överskott mot budget.

Sektor gemensamt bestående av kommunchef, politisk verksamhet, NÅTA, avgifter/kommunbidrag till Leader och samordningsförbundet samt medel avsatta för strategiska satsningar, redovisar ett positivt resultat med nästan 3,7 mkr. Av de 9 mkr som avsattes för strategiska satsningar har 4,8 mkr gått åt fördelat på ledarskapsutveckling 4,2 mkr, naturvårdsprogram 0,2 mkr, Ale i 360 grader 0,2 mkr och utveckling av mallar 0,2 mkr.

Den politiska verksamheten redovisar ett underskott på 1,4 mkr. Underskottet beror på flera orsaker såsom en underbudgetering då verksamheten redan gick med underskott 2018. Andra synliga orsaker är bland annat högre utbetalda ersättningar för förlorad arbetsförtjänst och utbetalda partistöd. När det gäller ersättning till de politiskt sakkunniga så fattades beslutet så sent att det inte avsattes budget för detta samt att det finns några ersättningar som egentligen tillhör tidigare år.

Administrativa avdelningen genererar ett överskott på 2,4 mkr. Överskottet beror till viss del av vakanta tjänster med nästan 0,5 mkr, vilket inverkat negativt på verksamhetens genomförande. Den främsta orsaken till överskottet är lägre kapitalkostnader än budgeterat, då investeringsprojekt blivit försenade, 1,7 mk). Internhyreskostnaden för Järnkantoret blev ca 0,9 mkr lägre än budgeterat medan övriga interna kostnader för lokalvård och vaktmästeri överstiger budget med ca 0,3 mkr.

Ekonomiavdelningen utförde sitt uppdrag inom tilldelad ekonomisk ram och genererade ett överskott på nästa 3,2 mkr. De främsta orsakerna till överskottet är att ekonomichef under större delen av året verkat som kommunchef samt att några ur personalgruppen har varit föräldralediga i olika omfattning utan att vikarier har ersätt dessa. Överskott finns också inom budgetposten medlemsavgifter samt konsultstöd med omkring 0,5 mkr.

Resultatet för Mark- och exploatering blev ett överskott på 0,5 mkr. Överskottet förklaras i huvudsak av lägre personalkostnader än budgeterat. De lägre personalkostnaderna beror dels på en partiell sjukfrånvaro, dels reducerad tjänstgöringsgrad för ett par medarbetare. I övrigt finns både över- och underskott mot budget. Intäkter från arrenden och hyreshusen i Älvängen har varit högre men även

kostnaderna för förvaltningen av hyreshusen har varit högre än budgeterat, framför allt beroende på ett stort målningsarbete som inte var förutsett i budget.

I HR-avdelningens negativa årsavvikelse mot budget på nästan 0,9 mkr ingår lönekostnader för tidigare personalchef fram till och med augusti med drygt 1 mkr. Vakanta tjänster avseende både HR-specialister och löneadministratörer gör att avvikelse mot budget avseende personalkostnader ändå är positiv med ca 0,5 mkr.

Bohus räddningstjänstförbund köper inte längre pensionshandläggartjänster av Ale kommun, vilket gav ett intäktstapp på 0,2 mkr. Friskvårdsbidrag samt kostnader för blodloppet överstiger budget med 0,5 mkr. Högre kostnader för konsulter/inhyrd personal, ca 0,4 mkr samt för företagshälsovården ca 0,4 mkr, påverkar också årsutfallet negativt.

Målet för 2020 är budget i balans. Det föreligger ett antal faktorer som kan medföra ett negativt utfall så som ökade kostnader för friskvård, gratifikation samt företagshälsovård.

IT-avdelningen redovisar ett underskott på 1 mkr mot budget som förklaras av högre kostnader än beräknat för bl.a.

- Framtagning av utredning om HR
- Ny personalhandbok
- Utökad lagringsutrymme i Azure
- Tilläggsutveckling till grundbeställningen för DAP (Ny digital arbetsplats).
- Nytt Ddoskydd pga. återkommande attacker mot kommunens nät
- Utökad Internetkapacitet
- Utbyte av kylfläktar i serverhall

Utvecklingsavdelningens resultat är nästintill noll. Prognosen under året har visat på att avdelningen skulle göra ett underskott på ca 0,8 mkr. Vid slutavstämning mot Västtrafik av färdtjänstkostnader blev kostnaderna lägre än de uppgifter Västtrafik tidigare lämnat. Utvecklingsavdelningen har även erhållit högre externa intäkter än beräknat.

Kontaktcenter och kommunikationsavdelningen utförde sitt uppdrag inom tilldelad budget och genererade ett överskott på drygt 0,7 mkr vilket till största delen beror på att kontaktcenter hade både på högre intäkter och lägre personalkostnader än budgeterat. Ett utökad uppdrag från Alebyggen, som kunde utföras med befintlig bemanning, genererade ökade intäkter Personalkostnaderna blev lägre än

budgeterat då ett antal tjänster varit vakanta under delar av året, bla tjänsten som kontaktcenterchef som tillsattes i augusti. Under 2019 har kontaktcenter gått från att var ett projekt till drift och förvaltning. Det har inneburit att konsulter inte anlits i den utsträckning som det var budgeterat för vilket lett till lägre kostnader.

Inför 2020 har kontaktcenters budget anpassats från projekt till förvaltning och i och med en minskad budget har kontaktcenter fått sänka kostnaderna för konsulter och konferenser ytterligare samt tagit bort medel till reklam. Detta kan på sikt leda till att kontaktcenter står sämre rustade för uppdraget genom minskade möjligheter för utveckling.

Näringslivsenheten redovisar ett överskott på 0,4 mkr. Anpassningar inför minskad budgetram under 2020 har redan påbörjats och andra arbetssätt och metoder för att genomföra näringslivsstrategi har gjort att köpta tjänster har använts i mindre

utsträckning än beräknat. Två av enhetens tillsvidareanställda personal är externt finansierade och finansieringen för de projekten löper ut i skiftet 2020/2021 varför enheten kommer att behöva förändra sin personalsituation.

Strategiska enheten har inte använt alla resurser under 2019 och redovisar ett överskott på 0,5 mkr. Under året har verksamheten haft en del startkostnader av engångskaraktär, tex möbelinköp till iordningställd lokal i Älvängen. Köpta tjänster har haft mindre omfattning än planerat, men kommer att ta en större andel av budgeten under 2020.

Inför kommande år är det av vikt att varje verksamhet anpassar sin verksamhet utifrån den budgetram som är tilldelad och presenterar åtgärdsförslag inkl konsekvensbeskrivningar om man befärrar negativa avvikelser. Arbetet måste fortsätta att genomlysas allt det som sektorn gör för att se över om insats motsvarar det som man får ut av tillförda medel.

Servicenämnden

Ordförande och resultat

Ordförande:	Claes-Anders Bengtsson (KD)
Årets resultat:	-3 524
Nettokostnad:	4 124

Nämndens uppdrag

Förvaltningens egendom

Servicenämnden ansvarar för kommunens byggnader och tillhörande anläggningar. Ansvaret för byggnader och anläggningar som är kommunägda innebär att nämnden har förvaltningsansvaret för egendomen.

Lokalförsörjning

Servicenämnden ansvarar för kommunens lokalförsörjning. Servicenämnden ska efter samråd med övriga nämnder upprätta lokalförsörjningsplan för kommunens myndighetsbehov av lokaler och bostäder på kort och lång sikt.

Internpost

Servicenämnden ansvarar för kommunens in- och

utgående post samt post mellan kommunala enheter. Ansvaret omfattar inte digital post.

Övriga internservice ansvar

Servicenämnden får bedriva verksamheter bestående av service till kommunens myndigheter, såsom lokalvård, kostverksamhet, bemanningsverksamhet, vaktmästeritjänster och allmän verksamhetsservice samt tillhandahållande av fordon för kommunens behov.

Internservice

Internservice mission är att försörja kommunens verksamheter med kompetent och resurseffektiv service genom ett gott bemötande som skapar trygghet och goda relationer i det dagliga arbetet gentemot vår interna kunder/brukare.

Sammanfattning

Periodens verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Internservice har ett serviceuppdrag gentemot övriga sektorer och har genom deras kärnverksamheter ett tydligt brukarfokus. Även inom sektor Internservice är brukaren i fokus och ett tydligt exempel är kostverksamheten. Internservice mission är att försörja kommunens verksamheter med kompetent och resurseffektiv service genom ett gott bemötande som skapar trygghet och goda relationer.

Internservice uppdrag måste kommuniceras och förankras i dialog med övriga sektorer. Inför 2020 finns en plan för att systematiskt arbeta med dialog. Inom några av enheterna inom Internservice är detta mycket aktuellt för att få effektiva och kvalitetssäkrade processer. Fungerar det inte så finns det risk att brukaren drabbas. Dialog om gränsdragningar, krav och förväntningar måste ske regelbundet för att förebygga och minimera onödiga meningsskiljaktigheter och akuta uttryckningar. Tydliga beskrivningar av servicenivå, basuppdrag och tilläggsuppdrag är viktiga grunder i dialogen med

sektorerna. Här har enheterna kommit olika långt och arbetet är viktigt både internt inom Internservice och för kunderna. Fortfarande finns viss okunskap om Internservice uppdrag och krav och förväntningar behöver klargöras. Rutin behöver skapas gällande introduktion av basuppdrag med nyanställda chefer/kunder.

En väg in för felanmälan/skadeanmälan/beställningar har lett till att arbetet med drift och skötsel har kunnat effektiviseras, vilket även innebär bättre service till verksamheterna/brukarna. Återkoppling till verksamheterna/brukarna har förbättrats, tack vare Servicesupporten.

Enheten lokalförsörjning (tidigare projekt och underhåll) arbetar med utgångspunkt från beslutad och antagen lokalförsörjningsplan med mål att långsiktigt tillgodose kommunens behov av ändamålsenliga och attraktiva lokaler för medarbetare och brukare. Utveckling av enheters styrdokument, struktur och arbetssätt pågår. Även underhållsplanen måste kommuniceras till sektorerna.

En genomlysning av Verksamhetsservice

arbetsmiljö och ekonomi genomfördes under senare delen av 2019 vilket kommer att resultera i en omorganisation av verksamheten under 2020.

Kostverksamhetens mål är: välkomponerade, säkra, näringsriktiga och hållbara måltider som tillagas och serveras med stolthet, omtanke och lust. Riktlinjer för såväl frukost, lunch och mellanmål är framtagna. Uppföljning sker kontinuerligt. Matsedeln revideras terminsvis och arbetet med framförallt införandet av fler goda vegetariska alternativ på matsedeln kommer att fortsätta. De centralt framtagna pärmarna för dokumentation och egenkontroll för köken har höjt kvalitén och säkerställt likvärdigheten mellan köken.

Efter beslut i november i Servicenämnden kommer bemanningsenheten att avvecklas under våren och bemanningsverksamheten flyttas till berörda sektorer. Viktigt är att bemanningsverksamheten fungerar under hela förändringsperioden så att verksamheten inte drabbas. Rekrytering av sommarvikarier startar i mitten av januari och kommer att pågå hela våren.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Staben arbetar med de kommunövergripande gemensamma mål som är uppsatta rörande kommunens fordon, avfallshantering, cirkulära möbelflöden och laddstruktur för elbilar i kommunen m.m.

I samtliga ny- om- och tillbyggnation arbetar fastighet för att skapa lokaler utifrån högt ställda hållbarhetsperspektiv. Syfte, mål och ekonomiska effekter av hållbarhetsarbetet behöver dock tydliggöras för att utvecklas till rätt nivå i kommunens ambitioner och för att kunna förklara kostnadsdrivande konsekvenser vid byggnation.

Återanvändning av kommunens möbler sker i större utsträckning än tidigare, och företag med begagnade möbler har upphandlats för att återanvända begagnade möbler vid möblering av bl a Järnkontoret och ÖP-kontoret i Älvängen. Äldre fordon bytts till elfordon, vilket går i linje med kommunens mål avseende fordonsflottan.

Lokalvårdens användning av rätt kemikalier och minskad kemikalieförbrukning är ett resultat av arbetet med ekologisk hållbarhet.

Under 2019 har Kostverksamheten arbetat för att sänka klimatpåverkan genom den maten som köps in, tillagas och serveras. Mycket fokus har lagts i menyplaneringen, val av råvaruval och vid inköpen för att kunna försöka nå det ekologiska målet under ett år som kantats av sparkrav och höga livsmedelsprisökningar. Utfallet 2019 blev 44 procent.

Klimatberäkningar har gjorts på skolans matsedel och det har arbetats med att sänka klimatpåverkan av den maten som tillagas och serveras. Under året har det arbetats med att minska svinnet med mycket gott resultat då det uppsatta målet på 19% är uppnått.

Ekonomisk hållbarhet

Sektorn gör ett minus på 3.5 Mkr 2019. De stora negativa posterna ligger inom fastighet och en djupare analys ska göras för att komma åt de verkliga orsakerna till underskottet. Sektorn har ett sparkrav på 13,4 Mkr inför 2020. Besparingarna ska inte drabba övriga sektorer negativt. En åtgärdslista är framtagen och ska verkställas och arbetet med att komma i ekonomisk balans fortsätter under 2020. Bemanningenheten avvecklas och ansvaret för vikarieanskaffning flyttas till respektive sektor.

De olika enheterna har arbetet med att effektivisera och hålla nere kostnader. Inom kosten har grundbemanningen minskats och förändringar av råvaruval har behövts göras för att klara ekonomin. Bemanningenheten har säkrat rutiner och minskat antal tillsvidare anställda från 20 till 9 undersköterskor och lokalvården har infört prioriteringsstädning vid frånvaro med syfte att minska vikariekostnaderna och ändå hålla tillräcklig kvalitet

Under början av 2019 påbörjades ett arbete med att ta fram olika alternativ för sektorns finansiering. Detta arbete återupptas i början av 2020 och kommer att vara underlag för budget 2021.

Kommunfullmäktige fattade under hösten beslut om ny internhyra. Dokumentet får nu följas och implementeras för ökad kunskap och förståelse.

Kommunen har stora värden i sina fastigheter. Fastigheternas förmögenhetsvärde ska bevaras bl. a. genom daglig tillsyn & skötsel, planerat underhåll, teknisk förnyelse samt en strategisk lokalresursplan. Detta medför att rätt insatser görs vid rätt tidpunkt samt att eftersatt underhåll kan minskas/undvikas

Processer

Servicenämnden bildades i december 2018 och Internservice blev en sektor och flyttade från kommunstyrelsen i maj 2019. Nämndens reglemente antogs av kommunfullmäktige i mars 2019 tre månader efter att nämnden bildades och delegationsordningen antogs av Servicenämnden i maj 2019. Rutiner och processer för den nya nämnden och sektorn har tagit tid att få plats och risk för missar och missförstånd har varit uppenbar. Sektorn fick inte med sig några tydliga rutiner exempelvis för anmälan av delegationsbeslut. Ett annat exempel är

lokalförsljningsprocessen som ännu inte är helt anpassad till att det finns en servicenämnd som ska ha sin givna plats i processen. Resurser för nämndsekreterare och registrator var heller inte på plats.

Serviceavtal är viktiga grunddokument och har arbetats fram tillsammans med kunderna. Framgångsfaktorn är regelbunden dialog och detta behöver säkerställas inom alla enheter.

Pythagoras (fastighetssystem inklusive ärendehanteringssystem) infördes i början av 2019 och har successivt arbetats in i organisationen. Systemet knyter samman organisationens centrala stab med de mer operativa enheterna och i detta arbete finns många fler intressanta funktioner som kan effektivisera arbetet ytterligare. Flera enheter är berörda. Processer för underhållsarbete, SBA och lokalvårdsprocesser kommer vara i fokus under 2020.

Fastighet har stora utmaningar i både nutid och framtid. Dels är utmaningen ett betydande behov av lokaler som behöver verkställas på kort tid och att skapa strukturerade processer för att bibehålla värde och funktion i befintliga byggnader men även att rekrytera och behålla personal är en utmaning i en storstadsregion. Verksamheten behöver omgående ta initiativet till att uppdatera och utveckla styrdokumentet i och runt kommunens lokalförsljningsprocess. Detta för att tydliggöra enhetens interna process och därigenom skapa trygghet och delaktighet men inte minst även för att tydliggöra delat ansvar mellan sektorerna.

Inom kosten har kvalitetskontroller gjorts för att säkerställa att arbete utförs likvärdigt och enligt fastställda rutiner och riktlinjer. Kostverksamheten är delaktiga i klimatklivet/kunskapsklivet- för klimatsmarta offentliga måltider.

Inom bemanningsenheten har man utvecklat och effektiviserat rekryteringsprocessen av timavlönade.

Hållbart arbetsliv

Internservice blev en egen sektor efter beslut i Kommunfullmäktige i maj. Den t f sektorchef som fanns på plats valde att lämna sitt uppdrag sista augusti och en ny t f sektorchef tillträdde. Chefsbyten har alltid en inverkan på organisationen och fokus i början av hösten var att bibehålla kontinuitet och skapa trygghet inom sektorn. Det interna arbetet och processerna måste utvecklas och säkras så att Internservice arbetar och upplevs effektivt, serviceinriktat och med hög kvalitet. Sektorn har också en stor utmaning i att fortsätta bygga tillit och förtroende tillsammans med sektorerna. Internservice ledning och administration är samlade på Järnkontoret.

Detta ger en bra förutsättning för att öka det interna samarbetet och effektivisera arbetet.

Stabens medarbetare har flaggat om att det är svårt att hinna med sina arbetsuppgifter, framförallt fakturahantering. Automatisering av fakturor samt fler medarbetare som kan stötta varandra i olika delar av stabens uppdrag är prioriterat att se över under 2020. Staben hanterar varje år mer än 10 000 fakturor plus ca 1000 internfakturor.

Ny fastighetschef började den 1 oktober med ett tydligt uppdrag att se över organisationen så att kommunens processer omkring lokalförsljning och fastigheter blir välfungerande. Detta arbete behöver göras dels internt inom Internservice och dels med övriga sektorer. På fastighetssidan har det förutom fastighetschef saknats ytterligare kompetens. Rekrytering är klar och ger bättre förutsättningar för arbetet 2020.

För att förbättra medarbetarnas arbetsmiljö pågår en större genomlysning inom ett flertal områden i verksamhet fastighet. Målet är att större förändringar skall genomföras under första halvåret 2020 inom verksamhetsservice och kontorservice där förhoppningen är att även enheten drift och underhåll får en förbättrad arbetsmiljö. Under året har olika former av APT testats. Dels små grupper i de olika enheterna men också i storgrupp där medarbetarna delas in i mindre grupper för att skapa bra samtal. En kick-off med föreläsning med temat "Arbetsglädje och livskvalité" hölls i augusti.

Aktivitetstävling - för att främja motion och hälsa på fritiden har pågått under 2019 inom lokalvården.

Inom kosten är välrustade, ändamålsenliga och fungerande kök förutsättningen för att få en fungerande arbetsmiljö. Gemensamma rutiner och riktlinjer - för likvärdighet och hållbart utbud med avseende på miljö och ekonomi. Tre måltidsbiträden har validerats till kockar under våren.

Vid nyanställning prioriteras erfarna kockar som kan bidra till verksamhetens positiva utveckling.

Inom bemanningsenheten har senare delen av året varit fokus på att hantera den kommande nedläggningen av enheten. Förändring och ovisshet skapar oro och detta har hanterats så respektfullt och smidigt som möjligt. Samtidigt har arbetet på enheten utvecklats positivt med att förtydliga rutiner och ansvarsområden, nyttja tekniken på ett modernt sätt, höjt kompetensen samt ökad måluppfyllelse gentemot kunderna.

Investeringar

Investeringar, belopp i Tkr	Utfall 2019	Budget 2019	Årsavvikelse
Säkerhets.föreb. åtgärder	4 158	4 667	509
Upprustning skolgårdar	756	1 036	280
Myndighetskrav	242	500	258
Energibesparande åtgärder	467	500	33
Konvert direktuppvärm lok	0	1 000	1 000
Ombyggn ventilation sk/fs	225	300	75
IFO-huset	5	200	195
Nytt boende funkt neds	231	6 900	6 669
Uppgrad av reglersystem	914	1 000	86
Lokalanpassn Börjessons	2 065	3 047	982
Lokal till Översiktsplan	454	300	-154
Kommunens hus	218	2 000	1 782
Fastighetsunderhåll	9 533	10 000	467
Upprustning idrottsanl	302	300	-2
Arb.miljöåtg skolor,fskl	270	300	30
Mindre anpassningar skolo	2 071	3 000	929
Jennylunds ridanläggning	19 810	30 414	10 604
Investering förskola	377	1 000	623
Invest produktionskök	345	500	155
Inv maskinpark kök skola	1 399	1 500	101
Åtgärder kostutredning	2 276	2 500	224
Inventarier kök (utensi)	82	500	418
Förskola Norra Kilandavägen	4 628	10 000	5 372
Da Vinci	73 955	75 321	1 366
Ny förskola Folketshusvägen	21 551	50 118	28 567
Ny förskola Svenstorp	46 373	56 674	10 301
Ny förskola 1 Älvängen	0	700	700
Ersättning Högvägen fsk	0	1 000	1 000
Ersättning Byvägens fsk	0	700	700
Förskola 2 Nödinge	0	700	700
F-6 skola utbyggn 2 Nödin	0	500	500
F-6 skola utbyggn 1 Nödin	0	700	700
Förskola 1 Nödinge	0	700	700
Förskola, Norra Nol	0	500	500
Nolängens förskola	47	1 000	953
F-6 skola Nol/Alafors	22	700	678
Ny förskola Surte	0	700	700
reinvesteringsanslag	788	1 000	21
Totalt:	193 564	272 477	78 913

Ekonomisk översikt

Resultaträkning nämnd

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
3 Intäkter	338 635	340 478	1 843
4 Material/Bidrag/Köpt vht	-435	-365	70
5 Personalkostnader	-95 986	-96 135	-148
6 Övr. verksamhetskostnader	-145 681	-150 281	-4 600
7 Övr. verksamhetskostnader	-97 131	-97 811	-680
8 Övr intäkter och kostnader	-2	-11	-9
Netto	-600	-4 124	-3 524

Besluts/ verksamhetsområden	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget	Avvikelse 2018
Tkr				
Servicechef	0	-485	485	818
Stab	600	661	-61	-1 118
Fastighet	0	4 819	-4 819	4 401
Kostverksamhet	0	94	-94	2 152
Bemanning	0	-965	965	-2 047
Nettokostnader	600	4 124	-3 524	4 206

Analys och förslag för framtiden

Prognosen i oktober låg på ett underskott om 1,7 miljontalskronor (MKR) och utfallet för 2019 blev ett underskott om 3,5 MKR mot budget. Denna stora skillnad mellan prognos och utfall förklaras främst med oklar information (se nedan om kosten) vid prognostillfället.

Bemanningsenheten gör ett överskott om 964 tusentalskronor (TKR) och återförening av semesterlöneskulden om 667 TKR genererar ett minskat underskott och är ett bättre utfall än prognostiserat. Skillnaden från prognosen beror framförallt på skillnader i prognosen för Fastighet och Kostverksamheten.

Fastighet har haft stora oförutsedda underhållskostnader såsom ammoniakläckage, blysaneringskostnader av skolgård och miljöutredningar. Internhyrespriset har sänkts mellan 2018 och 2019 betydligt, vilket förklarar sänkningen skillnaden i utfall från 2018. Inom fastighet finns även vaktmästeriorganisationen som har utmaningar i sin finansieringsmodell och att anpassa sin verksamhet därefter.

Kontorsservice visar ett underskott om 1,4 MKR vilket är bättre än prognos och underskottet beror till stor del av ofinansierad posthantering och finansiering av poolbilarna.

Kostverksamheten gör ett underskott om - 94 TKR, vilket är en stor avvikelse från prognos om ett överskott om 1,6 MKR. Detta beror på att Kosten har genererat ett stort intäktsöverskott under 2019, vilket en del av överskottet om 1,3 MKR har återförts till för- och grundskolan. Fakturor för grundskolan betalats dubbel under november, vilket har genererat ett minskat överskott om 1,4 MKR. Ökade livsmedelspris om i genomsnitt 8,7 procent enligt storleksindex (SPI), gör att resultatet bör tolkas som gott. 2019 har kännetecknats av stora förändringar för att komma ner i kostnadsnivå. Medarbetarna har fått till sig budget och utfall löpande under året. Arbetet har lagts på att få medarbetarna att tänka kostnadseffektivt och använda pengarna på bästa sätt. 2020 kommer präglas av samma fokus.

Utbildningsnämnden

Ordförande och resultat

Ordförande:	Erik Liljeberg (m)
Årets resultat:	1 568 tkr
Nettokostnad:	867 656 tkr

Nämndens uppdrag

Utbildning utgör en av de viktigaste grundpelarna för att bygga ett demokratiskt samhälle. Skolan ska ge eleverna kunskaper och färdigheter och i samarbete med hemmen främja elevernas utveckling till ansvarskännande samhällsmedlemmar.

Nämnden ansvarar för offentlig skolutbildning inom:

- förskola
- pedagogisk omsorg
- fritidshem

- förskoleklass
- grundskola
- grundsärskola
- gymnasieskola
- gymnasiesärskola
- kommunal vuxenutbildning med uppdragsutbildning och påbyggnadsutbildning
- särskild utbildning för vuxna
- utbildning i svenska för invandrare (SFI)

Sammanfattning

Periodens verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Inom ramen för ”God utbildning för alla” görs ett avgörande arbete mot social hållbarhet inom utbildningsnämndens ansvar. En god utbildningsnivå är en framgångsfaktor för ett hållbart samhälle. Alla skolformer ska nå så hög måluppfyllelse som möjligt för varje barns och elevs lärande, utveckling och välmående. Ett viktigt mått är behörigheten till gymnasiet, vilket för varje individ är ett avgörande steg för framtiden.

Elevernas kunskapsresultat har visat på en positiv trend men en risk för lägre resultat 2019 identifierades under förra läsåret. Aktiva åtgärder har satts in och läsårets resultat avseende andel behöriga till yrkesprogram på gymnasiet ökade med tre procentenheter jämfört med 2018 från 84 till 87 procent och är dessutom det bästa resultatet under den senaste tioårsperioden. Förskolans kvalitetsarbete visar att man nått effekter med det utvecklingsarbete som planerats och genomförts under läsåret.

Inom området Lika möjligheter till framgångsrikt lärande har åtgärder identifierats på alla nivåer och dessutom varit föremål för dialog på flertalet enheter vilket på lång sikt förväntas ge resultat i form av fler barn och elever som når framgång oavsett bakgrund. Verksamheten har under 2019 genom

bidrag haft möjlighet att intensifiera sitt arbetet med social hållbarhet dels genom fortsatt satsning på kompetenscentra i kommunen för elever i behov av stöd, dels genom ett ESF-projekt kallat InVux som startat via GR för målgruppen unga i åldern 15-24 år med risk att hamna i utanförskap. Fokus är utbildning och anställningsbarhet. För ett fortsatt långsiktigt arbete för social hållbarhet krävs aktiva strategier främst avseende byggnation och bemaning.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Sektorn har valt att sätta en tydligare inriktning på undervisning för hållbarhet under detta mål. Uppföljningen som skett efter förra läsåret gav en översiktlig bild av ett pågående arbete som behöver stärkas och intensifieras.

Lokala initiativ från enskilda skolor har startat under året med koppling till mål 12 - hållbar konsumtion och produktion där en temavecka genomförts med ovanstående tema. Ett samarbete har inletts med Globala skolan som stöttar med kunskap, metoder och material för att integrera hållbarhetsperspektivet i undervisningen.

Under vecka 45 gjordes en mätning av matsvinnet i förskola och skola. Mätningen visar att det genomsnittliga matsvinnet på förskolorna var 20 procent och 15 procent på skolorna. För 2020 är målet att

matsvinnet ska minska till 13,5 procent.

Kommunens förskolor fortsätter arbetet med handlingsplaner för giftfri förskola. Under 2019 har flera av förskolorna tagit steg framåt enligt handlingsplanen. Enligt uppskattad prognos hamnade snittresultatet på 51 procent av stegen utförda enligt mätning som gjordes i april 2019. Samverkan mellan kost och lokalvård är en viktig förutsättning för fortsatt arbete med handlingsplan för giftfri förskola.

Ekonomisk hållbarhet

Trots ett positivt ekonomiskt resultat för 2019 återstår ett långsiktigt arbete för att uppnå ekonomisk hållbarhet. Arbetet med att fortsätta anpassa personaltätthet efter tilldelade medel har pågått intensivt och verksamheterna förskola och grundskola har haft fortsatt stora utmaningar att organisera en bemanning som är hållbar. Båda verksamheterna redovisar ett stort underskott som avser enheterna som främst vägts upp av andra verksamheter samt statsbidrag.

I syfte att uppnå ekonomisk hållbarhet krävs insatser både inom och utom utbildningsnämndens ansvarsområde. Nyckelinsatser inom utbildningsnämndens områden är förändrade arbetsorganisationer och storlek på enheter för att möta behov av mer flexibla organisationer samt minskade personalkostnader till följd av personalomsättning och sjukskrivningar.

Utanför utbildningsnämndens ansvarsområden krävs fortsatt minskning av lokal- och kostkostnader samt mer övergripande åtgärder om det ska vara möjligt att nå den personaltätthet på rikets nivå på lång sikt som anges i kommunfullmäktiges antagna verksamhetsplan med budget 2020.

De stora strategiska satsningar som måste till avseende Hållbar kompetensförsörjning finansieras endast i liten utsträckning för 2019 och avsevärt större utrymme behöver avsättas under en flerårsperiod.

Lokalförsörjningsbehovet omfattar flera nybyggnationer de kommande åren vilken kommer att innebära stora kostnadsutmaningar. Det hade inom ram behövts friläggas flera mkr per år i flexibla medel som kunnat ingå i en långsiktig planering för att hantera kommande ökade hyreskostnader. Denna planeringskapacitet har utbildningsnämnden inte, då nuvarande personaltätthet är låg samt de befintliga underskotten stora.

Processer

Lednings- och styrningsarbetet i sektorn har under perioden varit prioriterat och flera steg tagits i rätt riktning. Centrala inriktningar är tydliga underlag till politiska forum samt en ökad tillit i alla led. De inledande stegen mot tillitsbaserad styrning har tagits och uppföljningar visar att det är steg i rätt riktning.

Ekonomistyrningen har fortsatt utvecklingsområden men väsentliga steg har tagits i rätt riktning. Särskilt kan lyftas att prognosarbetet är mer tillförlitligt samt dialogen i styrkedjan mer aktiv.

Kompetensförsörjning är en fortsatt utmanande och mycket väsentlig strategisk process som under perioden bestått av kartläggningar parallellt med igångsättande av nödvändiga åtgärder.

Lokalförsörjningen är fortsatt av central vikt för sektorn och resurskrävande på alla nivåer. Det kortsiktiga samt akuta arbetet med lokalbrist kräver enorma resurser i form av arbete och finansiering av paviljonger. För perioden har ett mer långsiktigt planerat arbete pågått med nya förskolor. Det är en fortsatt utmaning att få ledningsarbetet att fungera ända ut i organisationen och mellan sektorer.

Hållbart arbetsliv

I syfte att behålla medarbetare och skapa en god arbetsituation har området Hållbar kompetensförsörjning varit ett fokus för utbildningsnämndens arbete under året och en övergripande plan har arbetats fram.

Viktiga insatser har gjorts med stöd av strategiska medel avseende chefers förutsättningar där ett nära chefsstöd införts till alla rektorer för grundskola och förskola.

Arbetet med heltid som norm har fått sin uppstart och ett gott förarbete kommer att ge effekter på medarbetares möjlighet att leva på sin lön och få en rimlig pension.

Under hösten har alla medarbetare, inom ramen för tillitsdialogerna, fått frågan om vad som gör att de trivs och stannar på sin arbetsplats. Resultatet utgör ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet men dialogen i sig har också en kraft, att få uttrycka sig och bli lyssnad på.

Sjukskrivningstalen har ökat marginellt och ligger strax under 7%. Det återfinns stora variationer mellan enheterna, varför ett riktat stöd varit fokus. Medarbetarenkätens resultat kommer att utgöra ett viktigt underlag för de nya handlingsplaner som nu tas fram på alla enheter.

Investeringar

Årsavvikelse för utbildningsnämndens reinvesteringensanslag används under 2019 för att täcka upp de ökade investeringarna för inventarier på Da Vinciskolan. Under investering för ny/ombyggnad ligger det 1 mkr i budget för nya inventarier till Da Vinciskolan då det var det som åskades inför budget 2020. Under resans gång ändrades målbilden och en större del av befintlig utrustning skulle uppdateras. Då budgetmedel saknades skulle ordinarie reinvesteringensmedel täcka de utöka investeringarna på Da Vinci.

Den totala budgeten för inventarier vid ny/ombyggnad består av 1 mkr till Da Vinci, 0,5 mkr för en

förmodad utökning av Aroseniuskolans lokaler och 5 mkr till den nya förskolan i Älvängen. Utökningen av Aroseniuskolans lokaler verkställdes aldrig så de är outnyttjade. Da Vinciskolan har ett utfall för 2019 på drygt 3,8 mkr varav 1 mkr var budgeterad. De 2,8 mkr som budgeten överskridits med inryms som beskrivits ovan i årsavvikelsen för reinvesteringensanslaget.

Den nya förskolan i Älvängen har hittills använt drygt 0,5 mkr av totalt 5 mkr för inventarier. Kvarvarande medel på 4,5 mkr kommer att begäras att få överförda till 2020 för fortsatt användning.

Investeringar, belopp i Tkr	Utfall 2019	Budget 2019	Årsavvikelse
Reinvest skolor/förskolor	1 665	5 000	3 335
Invent ny/omb skola/fskl	4 366	6 500	2 134
Totalt:	6 031	11 500	5 469

Ekonomisk översikt

Resultaträkning nämnd

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
3 Intäkter	313 309	333 104	19 795
4 Material/Bidrag/Köpt vht	-205 924	-199 268	6 656
5 Personalkostnader	-514 437	-530 057	-15 620
6 Övr. verksamhetskostnader	-153 422	-147 835	5 587
7 Övr. verksamhetskostnader	-308 750	-323 591	-14 841
8 Övr intäkter och kostnader		-9	-9
Netto	-869 224	-867 656	1 568

Besluts/ verksamhetsområden	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget	Avvikelse 2018
Tkr				
Utvecklingsreserv	7 594	0	7 594	6 716
Leding och Nämnd	26 709	20 571	6 138	260
Elevhälsan & Särskolan	53 989	53 265	724	2 908
Förskolan	228 796	227 697	1 099	-4 223
Grundskola & Modersmål	404 497	421 362	-16 865	-12 895
Gymnasiet	135 315	133 324	1 991	9 287
Komvux	11 748	11 132	616	564
Välkomsten	576	304	272	156
Nettokostnader	869 224	867 656	1 568	2 772

Analys och förslag för framtiden

Utbildningsnämnden uppvisar i årsbokslut 2019 ett positivt resultat om 1 568 tkr. Största delen av överskottet genereras av nämndens utvecklingsreserv. Enheterna inom grundskola och förskola uppvisar ett underskott på cirka -12 respektive -3 Mkr. De har tillsammans ökat med cirka 200 barn och elever jämfört med 2018, vilket utan full kostnadstäckning inneburit stora utmaningar för verksamheterna. Detta har vägts upp av ett aktivt arbete med att generera överskott inom andra områden samt statsbidrag. Även oförutsedda minskade kostnader samt ökade intäkter har bidragit till ett positivt resultat, främst avseende köpta och sålda gymnasieplatser.

Verksamhetsområde **grundskola och modersmål** uppvisar i årsbokslutet ett negativt resultat om -16 865 tkr, vilket är 3,5 Mkr lägre avvikelse än föregående år. Grundskolan har under året haft en för stor bemanning i relation till tilldelade medel, vilket man arbetar aktivt med. Interkommunala kostnader har ökat och avviker totalt med cirka -2,8 Mkr varav skolskjuts står för cirka -1,5 Mkr. Resterande avvikelser är kopplade till extra tilldelning till fristående alternativ baserat på verksamheternas underskott samt något färre sålda platser än budgeterat. Det finns även en kostnadspåverkan kopplad till avgift för inhyrda rektorer där man inte lyckats rekrytera. Modersmål genererar en positiv årsavvikelse om +396 tkr. Ytterligare avvikelser om -3,5 Mkr syns centralt för grundskola men är kopplat till kostnadsfördelning inom sektorn för chefsstöd där budget återfinns under sektorchef. Utöver detta belastas ansvaret med kostnader på cirka 0,7 Mkr för vaktmästeritjänster i samband med upprustning av Ale kulturrum och Da Vinciskolan.

Verksamhetsområde **förskola** uppvisar i årsbokslutet ett positivt resultat om 1,1 Mkr. Överskott återfinns inom centrala delar medan enheterna

genererar ett underskott motsvarande -3 Mkr, en förbättring mot prognos bland annat till följd av utbetalning av medel för arbetsmarknadsåtgärder. Extratilldelning om 0,3 Mkr har i årsbokslutet reserverats för utbetalning till privata aktörer kopplat till enheternas underskott. Avvikelse återfinns även inom köp och sälj där kommunen sålt och köpt fler platser än budget. Uppstartskostnader för Svenstorps förskola påverkar årsresultatet med -1,5 Mkr. Att enheterna effektivt nyttjar det för hösten icke budgeterade stadsbidraget för minskade barngrupper dämpar årsavvikelsen. Vikarienyttjande påverkar negativt såväl som löneglidning även om enheterna aktivt arbetar med att hålla nere kostnadsnivån genom minskad vikarietillförsel samt främjande arbete kopplat till sjukfrånvaro.

Inom **ledning och nämnd** bidrar strategiska medel från kommunstyrelsen (2,5 Mkr) samt budget för grundskolans och förskolans chefsstöd, där utfall återfinns under respektive verksamhetsområde men budget ligger centralt. Positiv avvikelse härrör även från att nya rekryteringar inte påbörjat anställning direkt vid årets början.

Positiv avvikelse inom **elevhälsa och särskola** om 0,7 Mkr återfinns främst inom särskolan där bemanningskostnader aktivt hålls nere samt köpta platser understiger budget. Negativ avvikelse återfinns inom central verksamhet där omorganisation skett av studie- och yrkesvägledare utan budgetkompensation.

Positiv avvikelse inom **gymnasiet** om 2 Mkr härrör från sålda platser samt att nya elever valt billigare gymnasieprogram.

Komvux uppvisar i årsbokslutet ett positivt resultat om 616 tkr till följd av högre intäkter än budgeterat.

Välkomsten uppvisar i årsbokslutet ett positivt resultat om 272 tkr.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande och resultat

Ordförande:	Sonny Landerberg
Årets resultat:	599
Nettokostnad:	79 622

Nämndens uppdrag

Kultur - och fritidsnämnden ansvarar enligt reglementet för:

- kulturskolan
- öppen ungdomsverksamhet
- folkbibliotek, nämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt bibliotekslagen
- allmänkultur
- kulturminnesvård
- museiverksamhet
- fältverksamhet
- nämnden fördelar samtliga bidrag till föreningar och organisationer (enligt fullmäktiges fastställda riktlinjer) i samråd med respektive sektor inom vilken föreningen/organisationen bedriver sin verksamhet
- kommunens uppdrag enligt spellagen
- kommunens konstsamling
- att förvalta de idrotts- och fritidsanläggningar som inte sköts av förening via skötselavtal eller på annat sätt
- utdelning av kulturstipendium och ungdomsstipendium

Sammanfattning

Periodens verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Social hållbarhet är en av grundpelarna för alla kultur och fritids verksamhetsområden. Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med att erbjuda tillgång till kommunens mötesplatser, lokaler och arrangemang samt med att ge råd och stöd till olika aktörer som skapar verksamhet.

Ökad tillgång till folkbibliotek, också utanför ordinarie öppettider, skapar förutsättningar för nya mötesplatser och ett ökat användande av kommunens bibliotek. Antalet inloggningar under meröppettid visar en tydlig ökning på biblioteken i Surte, Älvängen och Skepplanda. Språkcafé startades i mars vilket fallit väl ut, olika programpunkter ökar och ger större variation för att möta nya låntagare. Utlånen visar en uppgång på drygt 5 %.

Kulturskolan har genom att rekrytera pedagoger till vakanta tjänster kunnat erbjuda fler elever plats och väsentligt minskat kön till verksamheten.

Ale fritid stöttar/samverkar med föreningslivet och utvecklar arbetet med föreningsrådet vidare. Under året har nya bidragsnormer arbetats fram och beslutats, detta har bl.a. skett i dialog med föreningsrådet.

Under det första halvåret 2019 har policy och ramverk för ungdomsinflytande beslutats av kommunfullmäktige. Implementering pågår och en ungdomscoach arbetar heltid med detta uppdrag. Ungdomars delaktighet och inflytande genomsyrar den öppna ungdomsverksamheten. Många ungdomar känner sig numer trygga och är vana vid att vara initiativtagare till olika arrangemang. Öppen ungdomsverksamhet har under året märkt att fler ungdomar söker sig till verksamheten, mötesplatser att träffas på för att "bara vara", delta i eller producera är uppskattat av fler och fler.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Kultur och fritid arbetar efter Ale kommuns förhållningsregler och nyttjar effektivt lokaler och energi. Verksamheten följer kommunens upphandlingsavtal och inköpsrutiner som styr mot miljöanpassade inköp.

Bibliotekets grundtanke är ekologiskt genom att ge alla medborgare tillgång till all tänkbar media. Tillsammans med Bibliotek i Väst erbjuds kommuninlevnare i de sju kommunerna ett stort gemensamt mediabestånd som alla kan bruka. Bokinköp samordnas och effektiviseras vilket leder till breddat utbud och hög nyttjandegrad. Fritidsbanken har samma grundtanke som biblioteket, här erbjuds ett

sätt att återanvända begagnad idrottsutrustning för utlån, dessa kan vara förbrukade för en familj medan de kan vara som nya för en annan familj.

Processer

I slutet av 2018 påbörjade en process om Kultur och fritids organisatoriska hemvist. I januari började en tf verksamhetschef som fick samma mandat som sektorchef samt blev deltagare i förvaltningsledningen. Under våren utreddes verksamhetens framtida hemvist vilken sedan även beslutades om. Kultur och fritid blev en egen sektor. Detta har inneburit en välkommen närhet till kommunledning samt en betydligt bättre kommunikation och information för chefer och medarbetare inom Kultur och fritid. En ny sektorchef har rekryterats och började i oktober. Arbetet med att bygga struktur, trygghet och tillit fortsätter i den nya sektorn.

Lokalförsörjningsprocessen är avgörande för sektorns kvalitetsutveckling. I nuvarande lokalförsörjningsprocess finns utmaningar för sektorn. Dessa består bland annat av den nya sektorn saknar ett tydligt representantskap. För att fullt ut delta i lokalförsörjningsprocessen bör sektorn framgent representeras i lokalgruppen.

Hållbart arbetsliv

Antalet anställda har ökat då det, främst inom

kulturskolan, rekryterats nya medarbetare och även en ny chef. Inom Öppen ungdomsverksamhet har nya medarbetare med tidsbegränsade anställningar rekryterats för att täcka upp ledigheter. Både inom kulturskolan och Öppen ungdomsverksamhet har början av hösten ägnats åt introduktion och att skapa samsyn och bra team. Även fältenheten är ett nytt team och de har ägnat tid åt att hitta gemensamma former och arbetssätt.

Inom bibliotek har individuell och generell kompetensutveckling varit intensiv under våren 2019, med fokus på det digitala, barns läsning och verksamhet knuten till mångspråksfrågor.

I biblioteken har automaterna för utlåning och återlämning fungerat driftssäkert och gör att merparten transaktioner görs den vägen. Det har lett till minskning av fysiskt enahanda moment för personal och ökad sekretess. Läntagarnas användande av den gemensamma webben i Bibliotek i Väst fortsätter att öka.

Ombyggnad av Ale kulturrum kommer att öka tillgången på ändamålsenliga lokaler för kulturskolan och öppen ungdomsverksamhet. Det finns många möjligheter men också utmaningar i de nya lokalerna i Ale kulturrum. En fördjupad samverkan med sektor utbildning har inletts för att skapa samsyn kring lokalernas nyttjande.

Investeringar

Investeringen för näridrottsplatser avser näridrottsplats i Surte och Nol. Även om det finns medel kvar så har allt som planerats inrymts inom ram. Upprustning simhallen har blivit något dyrare än planerat vilket förklaras att delar av arbetet gjordes utanför upphandlingen via ramavtalsleverantörer. Det var svårt att på förhand veta kostnaderna för detta då de arbeten som utfördes är väldigt specifika kopplat till anläggningen. Upprustning elljusspår finansieras av nämndens årsanslag. Reinvesteringsanslaget används för byte av inventarier alternativt

inköp av nya utifrån uppkomna behov. I detta inkluderas viss utrustning i Ale kulturrum som inte finns med i den planerade upprustningen av teatern. Offentlig utsmyckning har under 2019 använts till Artscares fasadmålningar i Nödinge där 2 st är utförda och 1 kommer att genomföras inom kort. Upprustning av teatern i Ale kulturrum är precis påbörjad och kommer att avslutas under 2020. Kvarvarande medel kommer begäras att få överförda till nästa års investeringsram.

Investeringar, belopp i Tkr	Utfall 2019	Budget 2019	Årsavvikelse
Näridrottsplatser	2 128	1 847	-281
Upprustning simhall	2 825	3 062	237
Upprustning elljusspår	0	42	42
Reinvest Kultur o Fritid	1 300	689	-611
Offentlig utsmyckning	500	200	-300
Upprustn Teatern Ale kult	5 000	1 941	-3 059
Totalt:	11 753	7 781	-3 972

Ekonomisk översikt

Resultaträkning nämnd

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
3 Intäkter	3 134	5 787	2 653
4 Material/Bidrag/Köpt vht	-6 812	-7 759	-947
5 Personalkostnader	-32 961	-31 457	1 504
6 Övr. verksamhetskostnader	-36 246	-39 646	-3 400
7 Övr. verksamhetskostnader	-7 336	-6 524	812
8 Övr intäkter och kostnader		-23	-23
Netto	-80 221	-79 622	599

Besluts/ verksamhetsområden	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget	Avvikelse 2018
Tkr				
Administration och nämnd	4 368	4 837	-469	-613
Ale Fritid	44 287	44 067	220	178
Öppen fritidsverksamhet	8 378	7 666	712	612
Biblioteksverksamhet	10 544	9 938	606	-417
Allmän kulturverksamhet	12 644	13 114	-470	170
Nettokostnader	80 221	79 622	599	-70

Analys och förslag för framtiden

Kultur- och fritidsnämndens har för 2019 ett positivt resultat på ca 600 tkr. Bakom resultatet döljer sig ett år av viss turbulens samt ett antal avvikande och resultatpåverkande poster. Kommunfullmäktige fattade bland annat beslut om att omfördela budgetmedel på 2 000 tkr från kultur och fritidsnämnden till omsorg och arbetsmarknadsnämnden, beslutet togs i november vilket förändrade årets sista prognoserna samt resultatet i bokslutet. Det som skapat utrymme för övriga budgeterade insatser samt medfört att resultatet i slutändan är positivt beror på i huvudsak vakanta tjänster under året.

Administration och nämnd har för 2019 ett underskott på ca 470 tkr. Underskottet beror i huvudsak på att budgetjusteringen till OAN gjordes på administrationen. Resultatet balanseras i viss mån upp av utvecklingsreserven som var outnyttjad med undantag för en viss förstärkning av budgetmedel till lovverksamheten. Det ligger också en hyreskostnad som felaktigt belastar ansvaret då den skulle bokförts under föreningar och anläggningar och det ligger dessutom engångskostnader för åtgärder av kultur- och fritids nya lokaler i Älvängen. Den vakanta tjänsten som chef för kulturenheten under första halvåret samt en längre sjukskrivning under samma period väger dock upp kostnaderna ovan i det totala resultatet.

Ale Fritid har för året ett mindre överskott. I resultatet finns minskade personalkostnader kopplat till vakanser inom fältverksamheten samt en tjänstledighet inom den administrativa delen. Simhallen har

kunnat hålla nere bemanningen i samband med upprustningen och utbytet av reningsanläggningen. Intäkterna under året har varit betydligt högre än planerat. Med anledning av nämndens totala prognos togs ett beslut om utdelning av tillfälliga investeringsbidrag på 300 tkr vilket medförde att överskottet i bokslutet minskade med motsvarande belopp. Ett fortsatt bidrag till folkhälsan i form av finansiellt stöd till projektet hitta ut har även det bidragit till ökade kostnader och således ett något lägre resultat.

Öppen ungdomsverksamhet hade under våren full bemanning men har under senare delen av året haft några långtidssjukskrivningar samt ett glapp mellan upphörandet av anställningar samt tillsättning av ersättande tjänster vilket föranlett ett relativt stort överskott i verksamheten. Det har visat sig vara en utmaning att hitta kompetent personal med rätt utbildningsbakgrund vilket till viss del förklarar fördröjningen i tillsättning av personal. Överskott kopplat till vakanser och sjukskrivningar är svåra att göra något åt så verksamhetens överskott har använts för att balansera upp de delar inom sektorn där kostnaderna varit högre än tilldelad budget.

Biblioteket har ett stort överskott som i huvudsak är personalrelaterat. En icke tillsatt tjänst på 70 % samt två pågående projekt har bidragit till de minskade personalkostnaderna. Tjänsten har varit vakant med anledning av kravet på heltidstjänster inom kommunen vilket är åtgärdat inför 2020 då en heltidstjänst kommer att tillsättas. De projektanställda har med

sin närvaro bidragit till att vikariatillsättning vid sjukdom har kunnat minimeras. Utöver det har förbrukningen av mediainköp varit något lägre än normalt.

Kulturverksamheten inledde året utan chef och med en kulturskola där rekrytering av ny personal avstannat till följd av detta. Vakanserna föranledde att prognosen var ett överskott vid slutet av året och resultatet vid delåret gav stöd till den prognosen. Under hösten har dock kostnaderna ökat något mer än planerat vilket innebär att bokslutssiffrorna istället visar på ett negativt resultat. De ökade

kostnaderna går att härleda till restaurering av kommunens konstsamling, nya anställningsavtal inom kulturskolan med uppdaterad lönebild samt utökad tjänst, övertidsrelaterade kostnader samt ett ökat inköp av material till kulturskolans område. Därtill bör nämnas att kulturarrangemangens möjlighet att hålla sig inom angivna budgetramar försvårats av ombyggnationen i Ale kulturrum. Även om enhetens kostnader drog iväg något under sista tredjedelen så har sektorn ändå haft nämndens totala resultat under kontroll och inför 2020 är samtliga enheter fullt medvetna om årets förutsättningar.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden

Ordförande och resultat

Ordförande:	Elena Fridfelt (c)
Årets resultat:	-3 519 tkr
Nettokostnad:	558 115 tkr

Nämndens uppdrag

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden har ansvar för att bedriva verksamhet enligt av kommunfullmäktige givna mål och riktlinjer samt enligt gällande lagstiftning, nationella mål och övriga styrdokument, allt inom av kommunfullmäktige tilldelat kommunbidrag.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för:

- omsorgen av äldre människor,
- stöd till människor med funktionshinder,
- alla hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i de särskilda boendeformerna och varaktiga hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i det ordinära boendet för alla kommuninvånare,

- kommunens uppgifter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, vad avser korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov (tidigare benämnt förlängd skolbarnsomsorg),
- kommunens individ- och familjeomsorg samt familjerätts- och familjerådgivningsverksamhet,
- kommunens tillsyns- och tillståndsverksamhet enligt bland annat alkohollagen,
- kommunens uppgifter enligt skuldsaneringslagen,
- kommunens flyktigmottagning,
- kommunala arbetsmarknadsfrågor.

Sammanfattning

Periodens verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Att verka för att frigöra den enskildes resurser och öka den enskildes känsla av sammanhang och delaktighet är en viktig målsättning och den större delen av de insatser som socialtjänsten som helhet kan tillhandahålla handlar om att öka den enskildes självständighet i vardagen. Implementeringen av det salutogena förhållningssättet, som pågår i sektorn, förväntas få genomslag på alla nivåer och ytterst förstås få positiv effekt för den enskilde.

Arbetet med den politiskt beslutade äldreplanen fortlöper och hänger väl samman med det salutogena förhållningssättet.

Ale hemtjänst eftersträvar att bibehålla en hög nöjdhet hos omsorgstagare och arbetar ständigt med utveckling. Sammantagen nöjdhet med hemtjänsten som helhet i Socialstyrelsens brukarundersökning blev 86% vilket får betraktas som ett relativt gott resultat, även om målsättningen om 90% inte nåddes helt.

Insatserna ledsagarservice, avlösarservice,

kontaktpersoner och stödfamilj har samlats och det pågår ett omfattande arbete med att skapa kontroll, struktur och rutiner, vilket också lett till att en del brister i handläggningen upptäckts. En koordinator möjliggör att insatserna samordnas, vilket syftar till att underlätta vardagen för de personer och familjer som omfattas av insatserna.

Tillgången till ändamålsenliga lokaler och bostäder är bristfällig och innebär att den enskilde ibland måste vänta onödigt länge på verkställighet av sitt beslut. Optimering av nyttjandet av det befintliga beståndet pågår ständigt för att kunna erbjuda den enskilde så välriktade insatser som möjligt men detta är inte tillräckligt och med tanke på prognosen avseende kommande beslut måste frågan om nya bostäder hanteras skyndsamt. För individ- och familjeomsorgen föreligger samma dilemma med icke ändamålsenliga och dyra lösningar (exempelvis köp av vandrarhemsplatser) som konsekvens. Bostadsunderskottet har lett till att verksamhetsområdet infört så kallade delade kontrakt/kompisboenden vilket innebär att befintliga lägenheter delas av flera ensamstående vuxna. Att involveras mer i bostadsplaneringen vore önskvärt för att på så vis kunna

bidra till social hållbarhet.

Det måltal som varje sektor erhållit avseende full och produktiv sysselsättning har uppnåtts med marginal, det finns en lång tradition av att erbjuda människor som står lite längre från arbetsmarknaden stödanställningar. Transportgruppen inom verksamhetsområde funktionshinder är ett gott exempel på detta där flera av de anställda chaufförerna så småningom gått vidare till anställningar hos annan arbetsgivare. Arbetsmarknadsenheten har utvecklat sitt arbete under året och har ett ökat fokus på den del av målgruppen som uppstår försörjningsstöd.

Ett arbete pågår med att starta en mottagningsgrupp inom individ- och familjeomsorgen i syfte att alla som kommer till verksamheten ska ha samma tillgänglighet. Vidare på temat förbättrad tillgänglighet har en första testkörning av E-ansökningar av försörjningsstöd startat vilket förväntas underlätta för den enskilde i kontakten med verksamheten.

De enheter som riktar sig mot barn och unga upplever ett ökat söktryck och antalet inledda utredningar har ökat med 39% jämfört med 2018. Enheter för barn och unga behöver gemensamt planera för verksamhetens utveckling i syfte att bättre kunna tillgodose behov av öppenvård i egen regi framför externt köp. Ungdomshuset som är öppenvård för unga har etablerats i ny form under året och erbjuder öppen mottagning. Att ge stöd via öppenvård framför att placera vid HVB ökar chanserna till en hållbar utveckling för den enskilde/familjen. Att själv vara med och påverka sin process är en förutsättning för förändring, genom att familj och nätverk involveras i högre grad och uppmuntras till eget ansvar och lösningar, kan barnens behov oftare tillgodoses på hemmaplan.

Familjecentralen i Nödinge startade upp i januari 2019 och fungerar väl. Planeringen av en ny familjecentral i Älvängen har pågått under året och förseningar vid bygget av lokalerna innebär att uppstart kan ske först i mars 2020.

För att åskådliggöra omfattningen av nämndens insatser gentemot kommuninvånarna och därmed medarbetarnas goda arbete ges några exempel från 2019 nedan:

- I snitt har 20,4 ärenden per vecka gällande hemgång från sjukhus kommit in i SAMSA
- 1420 orosanmälningar avseende barn har hanterats under året.
- Under året har antalet ärenden rörande vårdnad, boende och umgänge fyrdubblats jämfört med 2018 (från 20 till 80 utredningar).

- I snitt får 126 personer besök av boendestöd 1-2 gånger varje vecka
- Varje dag får ca 400 personer stöd från hemtjänsten
- 3205 besök har gjorts på öppna träffpunkter för personer över 65 år
- 26 807 mil har körts av transportgruppen (omfattar skolskjuts, återvinning, körning av tvätt, brukare och pensionärer)
- Varje vardag besöker hemsjukvården ca 100 omsorgstagare

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Samtliga sektorns leasade bilar är miljöklassade eller kommer att bytas till sådana när avtalen löper ut. Ett litet antal bussar som inte klarar miljökraven finns i sektorn men där kan marknaden inte erbjuda miljöklassade fordon och de tankas på miljövänligt bränsle för att minska miljöpåverkan så mycket som möjligt.

Hemtjänsten använder cyklar och elcyklar där så är möjligt och koordinatörerna planerar de insatser som kräver bilkörning så att onödiga körningar minimeras. Införandet av elektroniska lås kommer också på sikt att minska bilkörningen.

När så är möjligt används kollektivtrafiken när medarbetare reser i tjänsten och möten via Skype blir allt vanligare.

Daglig verksamhet utför många uppdrag som bidrar till ekologisk hållbarhet. Alla verksamheter sköter återvinning av papper, plast, glas med mera. Återvinningsgruppen har bidragit till ekologisk hållbarhet genom att bistå många av kommunens verksamheter med återvinning.

Matbeställningar till boendena inom funktionshinder har förändrats och sker via företaget Mathem som även levererar maten.

Samtliga äldreboende ingår under 2019 i projektet Resurssmart äldreboende där vägledning och medvetenhet i beställning, förbrukning och kostnader är i fokus och dessutom även matsvinn och sophantering.

Ekonomisk hållbarhet

Nämndens resultat på helåret är negativt, motsvarande 0,6 % av den totala omslutningen. Varje verksamhetsområdes resultat är förbättrat mot senast lagda prognos (oktober), totalt motsvarande cirka 2,5 Mkr. Semesterlöneskulden, som under flera år orsakat en prognososäkerhet, visade sig i år generera ett plus på 2,4 Mkr. Kommunstyrelsens beslut om att tillföra 6 Mkr till nämnden har naturligtvis också

bidragit till att förbättra resultatet.

Stora förändringar har genomförts under 2019 för att nå ekonomi i balans. Även om målet inte till fullo nåtts har arbetet inneburit att förutsättningarna inför 2020 är betydligt bättre.

Processer

Elektroniska lås är installerade på försök i Alafors hemtjänstområde, med ambitionen att fortsätta i resten av kommunen efter utvärdering. ESF-projektet Modig pågår och bidrar till kompetensutveckling för de av sektorns medarbetare som behöver förstärkt digital kompetens.

Lagstiftningen som trädde i kraft 2018 gällande trygg och säker utskrivning efter slutenvård kräver fortsatt bearbetning och förfining, i samverkan med primärvård och sjukhus. Närområdessamverkan mellan regionens primärvård och kommunen har utvecklats positivt under året och ett konkret resultat av detta är att en ny stödprocess vuxit fram som innebär att aktuell vårdcentral och läkare snabbt efter den äldres flytt till äldreboendet erbjuder hembesök där kontaktperson och anhörig kan delta, vid besöket skapas grund till vårdplan och medicinska insatser i samråd med den äldre. Det nya arbetssättet har hittills fått fina resultat med tydlighet och trygghet för både brukare, anhöriga och personal på boendet.

Under 2019 har förberedelsearbetet framskridit för ytterligare ett boende med driftsform intraprenad och nämnden har fattat beslut om start i januari 2020.

Individ- och familjeomsorgen ingår i ett SKR-projekt om automatisering av ekonomiskt bistånd. En sådan utveckling kan frigöra tid för handläggare att möta klienter i ett förändringsarbete. En fortsatt utveckling av digitala tjänster för de sökande är nödvändig. E-ansökan testas nu vid försörjningsstöd.

Hållbart arbetsliv

En viktig del av ett hållbart arbetsliv är möjligheten att leva på sin lön och att så småningom kunna få en pension som går att leva på. Införandet av heltid som norm är genomfört i sektorn och under hösten hade medarbetarna ånyo möjlighet att förändra sin tjänstgöringsgrad.

Aktivitetssamordnaren i sektorn har under våren kunnat erbjuda yoga, avslappning, föreläsningar inom hälsa och även hälsofrämjande tävlingar för all sektorns personal. Uppdraget har förändrats under hösten med större fokus på det systematiska arbetsmiljöarbetet inom sektorn. Under hösten får alla sektorns chefer gå utbildning i hälsofrämjande ledarskap, en utbildning som hänger väl ihop med implementeringen av det salutogena förhållningssättet.

Inom särskilda boenden och hälso- och sjukvård har nattpassens längd kortats. Risk- och konsekvensanalysen som gjordes inför förändringen förordade en utvärdering under hösten. Utvärderingen är genomförd men dessvärre var svarsfrekvensen relativt låg. Ytterligare en uppföljning kommer att ske under 2020.

Under våren och sommaren arbetades en modell för kompetensstegen för undersköterskor och sjuksköterskor fram. Stegen innehåller tre nivåer per yrkesgrupp; bas-, fördjupad- och specialistnivå. I september beslutades kompetensstegen på sektorns Informations- och förhandlingsmöte och låg till grund för medarbetarsamtalen under hösten 2019.

Medarbetarenkäten som alla medarbetare svarar på vartannat år genomfördes under hösten. Resultatet av enkäten kommer att användas i arbetet med ökad frisknärvaro som behöver få fokus under 2020, särskilt mot bakgrund av att sjukfrånvaron ökat under 2019.

2019 har präglats av att många medarbetare upplever sina arbetsvillkor som försämrade, något som Ale delar med flera andra kommuner. Avgörande för vilka resultat som uppnås förefaller vara att lyckas kombinera nödvändiga förändringar med en dialog om hur medarbetarna ska prioritera i sin dagliga gärning och vad som faktiskt bibehåller eller ökar kvaliteten. I dessa frågor har arbetet bara börjat.

Investeringar

Investeringsanalys

Av årets budgeterade investeringsmedel om 8 660 tkr har 4 748 tkr nyttjats under 2019. En större del av reinvesteringsanslaget har använts till att byta ut del av grundutrustningen vid särskilda boenden enligt liggande plan. Årets reinvesteringsanslag har även nyttjats till ombyggnation och upp- rustning vid Björklövsvägens gruppboende, ifo-hu- set i Nödinge, ny fastighet på Göteborgsvägen i Äl- vängen samt passagesystem till Skepplanda hem- tjänstlokal. Mindre investeringar har också gjorts i form av ljudabsorbenter vid Fyrklövergatans

boende, AV-utrustning vid biståndsenheten respek- tive arbetsmarknadsenheten samt inköp av diverse möbler till verksamheterna. Fordon till transport- gruppen har köpts in enligt plan, negativt utfall för denna investeringspost är avhängigt kostnader för ej avdragsgill moms. Investeringsposterna avseende Inredning nya äldreboenden (Garverivägen) samt Markberedning Krokstorp har slutförts under året. Investeringar avseende E-hälsa samt Digital agenda har ej nyttjats enligt plan men projekten pågår och sektorn ämnar äska överföring av dessa till kom- mande budgetår.

Investeringar, belopp i Tkr	Utfall 2019	Budget 2019	Årsavvikelse
Reinvest / Rat.invest	1 781	2 000	219
Utbyte grundutrustning	947	750	-197
Inredning nya äldreboende	252	700	448
E-hälsa	139	1 500	1 361
Nya boenden FH inventarie	0	800	800
Markberedning Krokstorp	320	460	140
Fordon FH/skolskjuts	1 321	1 250	-71
Digital Agenda (ATO)	26	1 200	1 174
Totalt:	4 786	8 660	3 874

Ekonomisk översikt

Resultaträkning nämnd

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
3 Intäkter	205 136	215 590	10 454
4 Material/Bidrag/Köpt vht	-98 926	-104 054	-5 129
5 Personalkostnader	-444 457	-462 033	-17 576
6 Övr. verksamhetskostna- der	-109 726	-96 251	13 475
7 Övr. verksamhetskostna- der	-106 623	-111 328	-4 705
8 Övr intäkter och kost- nade		-39	-39
Netto	-554 596	-558 115	-3 519

Besluts/ verksamhetsområden	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget	Avvikelse 2018
Tkr				
ATO Sektorchef	38 431	22 351	16 080	16 903
Individ- och Familjeomsorg	127 321	133 288	-5 967	8 189
Äldreomsorg	74 710	75 080	-370	-7 282
Funktionshinder	157 853	171 480	-13 627	-10 351
Särsk. boenden & hemsjukvård	156 281	155 916	365	-19 986
Nettokostnader	554 596	558 115	-3 519	-12 527

Analys och förslag för framtiden

Samtliga verksamhetsområden har, i olika utsträckning förbättrat sitt resultat mot senast lagda prognos. Inom verksamhetsområde särskilda boenden och hälso- och sjukvård var resultatet 2018 - 20 Mkr och i år gör verksamhetsområdet ett litet överskott. Äldreomsorgen prognosticerade i februari 2019 ett underskott på 5 Mkr och resultatet är ett underskott på knappt 400 tkr. Individ- och familjeomsorgen lämnade inför 2019 ifrån sig en del medel till förman för verksamhetsområde funktionshinder vilket innebar en utmaning. Omställningen av HVB-verksamheten Spinneriet tidigt under året var en av förutsättningarna för att lyckas men det arbetet blev mer tidsödande än planerat. Samtidigt har övriga enheter lyckats väl med sina föresatser och i princip hela underskottet förklaras av omställningen av HVB-verksamheten, ökade kostnader för nyanlända som lämnar etableringen utan egen försörjning samt avslag på ansökan om ersättning från Migrationsverket. Denna utveckling var väntad men ökningen kom tidigare och i något större omfattning än förväntat. Verksamhetsområdet har vidtagit åtgärder för att jobba långsiktigt med frågan om egenförsörjning för de som lämnar etableringen, vilket beskrivits redan i denna rapport. Även funktionshinder förbättrade sin prognos, om än i lite mindre omfattning. Verksamhetsområdet arbetar med att använda de tillsvidareanställda medarbetarna i så hög utsträckning som möjligt och mot slutet av året börjar resultaten av arbetet kunna skönjas.

Semesterlöneskuldens storlek har under flera år inneburit en osäkerhet i prognosarbetet och så även i år. En utbetalning på cirka 1 Mkr gjordes i början av året då regelverket kring hur många semesterdagar medarbetare kan ha sparade förändrades från 40 till 30 dagar.

En hypotes var då att det skulle minska semesterlöneskulden vid slutet av året vilket det också gjorde. Budget för semesterlöneskuld inom sektorn är 600 tkr och utöver det genererades ett överskott på 1,8 Mkr. Exklusive de medel som kommunstyrelsen beslutade tillföra sektorn för 2019 har resultatet förbättrats med nästan 5 Mkr mot prognos.

Bedömningen är att i verksamhetsområdena särskilda boenden och hälso- och sjukvård, äldreomsorg och individ- och familjeomsorg finns en solid grund för ekonomi i balans 2020. Stora omställningar har genomförts under 2019 och mot slutet av året ligger kostnaderna i nivå med budget. Inom verksamhetsområde funktionshinder har medel tillförts å ena sidan och verksamhetsområdet har i uppdrag att göra anpassningar för ett kostnadsläge i nivå med budget å andra sidan. Mot slutet av året hade detta arbete framskridit relativt långt men sannolikt återstår en del arbete. Även med budget i balans 2020 kommer ett fortsatt arbete att vara nödvändigt eftersom kostnaden per brukare i många avseenden är alltför hög. Detta arbete kommer sannolikt att sträcka sig över flera år.

Risker inför 2020 är ökat behov av köpta platser inom individ- och familjeomsorgen samt funktionshinder. Dessutom att de som lämnar etableringen fortsatt i alltför låg utsträckning har egen försörjning. Ökat antal betaldagar på sjukhus för patienter med såväl somatiska som psykiatriska besvär är fortsatt en risk eftersom varje dygn på sjukhus kostar avsevärt mer än ett dygn i kommunens egna verksamheter. I viss utsträckning kommer ökade kostnader att kunna hanteras av sektorns buffert, som också är något större än den av kommunfullmäktige beslutade nivån.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande och resultat

Ordförande:	Tyrone Hansson (FIA)
Årets resultat:	1 561 tkr
Nettokostnad:	51 234 tkr

Nämndens uppdrag

Nämndens uppdrag

Plan och bygg Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet enligt plan- och bygglagen samt övriga uppgifter som enligt annan lag skall fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggväsendet. Huvuduppgifterna är bygglovsgivning, detaljplanering och kommunens kartverk. För detaljplaner som upprättas med enkelt planförfarande, samt detaljplaner som inte är av principiell beskaffenhet eller av större vikt (PBL (2010:900) 5 kap § 27) och överensstämmer med översiktsplanen delegeras antagandebeslutet till samhällsbyggnadsnämnden. Beslutanderätten i dessa planfrågor innefattar även beslut om planbesked.

Färdtjänst Nämnden ansvarar för individuella beslut om rätt till färdtjänst inklusive riksferdtjänst.

Bostadsanpassningsbidrag Nämnden ansvarar för individuella beslut om bostadsanpassning samt parkeringstillstånd för rörelsehindrade.

Miljö- och hälsoskydd Nämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning och/eller samordningsansvar inom livsmedel, hälsoskydd, miljöskydd, avfall, kemikalier, förorenad mark, strålskydd, smittskydd, tobak, naturvård, strandskydd, kalkning, producentansvar och foderkontroll. Nämnden ansvarar för att pröva frågor som,

förutom lag, följer av kommunens renhållningsordning, föreskrifter till skydd för människors hälsa och miljö eller vattenskyddsföreskrifter. Nämnden ansvarar för att upprätta förslag till åtgärdsprogram och svara för provtagning med anledning av miljökvalitetsnormer samt EU:s vattendirektiv.

Vatten och avlopp, renhållning och avfall

Nämnden är kommunens samordnande och verkställande organ för vatten och avloppsverksamhet samt renhållnings- och avfallsverksamhet.

Gata och park Nämnden ansvarar för gatu- och parkverksamheten där kommunen har kommunalt huvudmannskap enligt detaljplan. Nämnden är även trafiknämnd med ansvar för lokala trafikföreskrifter, trafiksäkerhetsfrågor, trafikillstånd, trafikskyltning och parkeringsövervakning.

Natur- och miljöarbetet Nämnden ansvarar för och samordnar kommunens översiktliga strategiska natur- och miljöarbete. Nämnden ansvarar för och samordnar kommunens övergripande energiplanering och främjandet av energihushållningen.

Övriga uppgifter Nämnden ansvarar vidare för drift och skötsel av kommunens markinnehav, skogsförvaltningen, kommunens odlingslotter. Nämnden ska särskilt samverka med kommunstyrelsen i samhällsbyggnadsfrågor.

Sammanfattning

Periodens verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Kommunens projekt, Ale 360, är ett bra exempel på försök till att öka medskapandet inom samhället. Centralt är att alla perspektiv ska komma fram, även de obekväma. Sektorn medverkar i projektet.

En viktig del i arbetet med utvecklingen av kommunens orter, för närvarande med fokus på Nödinge och Älvängen, är att skapa trygga och attraktiva småstäder med ett ökat folkliv genom att öka antalet

gående och cyklande samt ökad närhet mellan funktioner. Fler människor som vistas och möts skapar också en större trygghet. För att skapa en fungerande och trygg miljö även för de som har en variation i sin funktionsförmåga behövs riktade insatser. Sektorn kommer under året att påbörja tillsyn på kommunens tillgänglighet.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Reningsverket i Älvängen är nedslitet och Länsstyrelsen har förelagt kommunen/verket krav om ytterligare rening i form av kvävereduktion. Verket

måste vara ombyggt och driftsatt senast 1 jan 2021. Sommaren 2015 togs i stället ett avsiktsbeslut i samhällsbyggnadsnämnden om att Älvängens avloppsvverk skall läggas ned och att även norra delen av kommunens avloppsvatten skall pumpas till Göteborg fr o m 2022. Detta är ett omfattande projekt och kräver en stor investering. I dec 2017 beslutades att bygga upp en investeringsfond för detta projekt, baserat på de senaste årens överskott. Tidsplanen kommer inte att klaras pga att Lilla Edet vill gå med i projektet, vilket kräver samprojektering och utredning/samarbete med ekonomiska och juridiska aspekter kommunerna emellan. En hemställan om förlängd tid avseende Länsstyrelsens krav på reningsverket har lämnats in till myndigheten under vintern 2019. Ett arbete med förprojektering pågår där såväl teknisk genomförbarhet som kostnader och tidsplan kommer att klarläggas. Resultatet av förprojekteringen kommer att presenteras för politiken.

Dagvattenfrågan är kritisk och måste lyftas och förankras övergripande i samband med planering och markanvändning i Ale kommun. Vatten är, och skall betraktas, som en resurs i den hållbara staden och kan skapa attraktivitet genom grönska och trevnad. Rätt placerade kan grönområden, vegetation och öppna bäckar ta hand om regn och avlasta avloppssystemen. En trevlig och säker stadsmiljö kan skapas parallellt med att översvämningar undviks och vattenkvalitén förbättras genom mindre utsläpp av dåligt renat avloppsvatten. En arbetsgrupp har under 2018 genomfört ett omfattande arbete med framtagandet av en dagvattenhandbok för Ale kommun. Handboken är färdigställd och lanserades i juni 2019. Handboken kommer att utgöra ett viktigt verktyg/styrdokument för kommunens handläggare inom MEX och Samhällsbyggnad.

Matavfall och fastighetsnära insamling av pappers- och plastförpackningar har införts i kommunen för en- och tvåbostadshus under de två senaste åren och är nu infört i hela kommunen.

Ekonomisk hållbarhet

Den skattefinansierade delen av sektorn beräknar ett överskott på 1,6 miljoner jämfört med budget för 2019. Under året beslutades det om en ramjustering för samhällsbyggnad vilket innebar att sektorn överlät fyra miljoner.

Intäkterna är hittills lägre än budget och prognostiseras förväntas bli lägre än planerat. Detsamma gäller kostnaderna som troligtvis kommer att bli fler miljoner mindre än budget och prognosen. Den största kostnadsavvikelsen står personalkostnaderna för. Överskottet beror på låg bemanningsgrad och

medför stor belastning på personalen samt att delar av planerat arbete inte kommer att utföras. Det resulterar troligtvis i ökat behov kommande år.

En belysningsstrategi kommer att tas fram och vara till hjälp vid nyanläggning och utbyte i framtiden.

Med de underlag renhållningen hade att förhålla sig till främst kostnadskalkyler från Renova, konstaterades att en betydande taxehöjning krävdes för att klara budget. Kommunfullmäktige beslutade om denna för 2020. Under årets sista månader fann Renova att deras kostnadsberäkning för 2019 inte stämt och 2019 års kostnadsberäkning blev lägre. Det innebär att kostnaden för året kommer att redovisas först i slutet av samma år. För att bemöta denna osäkerhet har förvaltningen fått i uppdrag från samhällsbyggnadsnämnden att utreda alternativa arbetssätt. Förväntningen var att renhållningen skulle hamna på ett minusresultat under 2019, men den förändrade kostnadsbilden leder till att renhållningen klarar av att hålla ett nollresultat.

Fullmäktige beslutade under 2019 även om en ny va-taxa. Ett arbete har påbörjats inom va-enheten för att göra en totalöversyn om va-taxans struktur.

Processer

Sektorn ser ett stort behov av att belysa samhällsbyggnadsprocessen, tydliggöra gränssnitt samt ta fram nya och uppdatera befintliga styrdokument, policys och riktlinjer m.m. för att få till ett mer effektivt, och för alla inblandade, tydligt flöde. Ett sådant arbete innefattar hela kommuns organisation såväl andra sektorer som stödfunktioner på kommunstyrelsen.

Ale kommun har ingått i en tjänst/webbsida som heter Serverat. Tjänsten drivs av Tillväxtverket, Bologsverket i samarbete med Statens kommuner och landsting (SKL). Syftet med Serverat är att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande och förenkla kontakterna med myndigheter. Serverat bidrar även till att handläggningen av ärenden blir effektivare.

Arbetet med den digitala verksamhetshandboken i processform har återupptagits under 2019. Planprocessen, som är kartlagd samt analyserad, kommer att justeras och sjösättas under 2020. Inom kommunen pågår ett projekt att kartlägga alla huvud- samt stödprocesser. De ska med, planprocessen som utgångspunkt, läggas in i motsvarande system som använts vid sektorns utvecklingsarbete. På sikt kommer det att generera ett kraftfullt redskap och ökad förståelse för processer men också mer likformiga standardprocesser.

Hållbart arbetsliv

Alla inom sektorn erbjuds att arbeta heltid och ges möjlighet till påverkan av sina uppgifter. Arbetsbelastningen är fortsatt hög inom och rekryteringar pågår för att avlasta vissa enheter. Fler medarbetare

Investeringar

Investeringsanalys

1. Infrastrukturenheten önskar överflytta 1,8 Mkr till 2020 för att utföra en ny sträcka mellan Ale vägen och Aspvägen i Alafors plus några mindre åtgärder. Dessa åtgärder hanns inte med under 2019. Enheten har byggt en ny gång- och cykelbana på följande platser: längs Keillers väg och bakom båtklubben i Älvängen.
2. Infrastrukturenheten har slutfört ett projekt med att bygga en felande länk med gång- och cykelbana förbi Vadbacka men har inte fått fakturan ännu. Enheten har även byggt om en gångbana till gång- och cykelväg längs Gamla vägen i Älvängen. Vidare har ett arbete med att bygga en gång- och cykelbana längs Danska vägen i Surte påbörjats. Enheten har inte hunnit med att slutföra rapporten om säkra busshållplatser på landsbygden men avser göra detta under 2020 därför önskas resterande investeringsmedel flyttas till 2020.
3. Infrastrukturenheten har bytt ut stolpar runt om i kommunen under året men till större delen i västra Skepplanda och Älvängen. Entreprenören har inte hunnit med att utföra det som är avropat under 2019, enheten önskar flytta över resterande medel till 2020.
4. Infrastrukturenheten har avvaktat med att använda denna investering tills en ny belysningsstrategi är klar. Avvakten beror också på inväntan av ett besiktningsprotokoll från Ale El avseende rötskador på stolparna. Därför önskar infrastrukturenheten att få flytta med dessa medel till 2020.
5. Det har under 2019 funnits en investering under Kommunstyrelsen (KS) avsedd för att bygga ut busshållplatser. Infrastrukturenheten har varit osäker på var kostnaderna skulle hamna och då har denna investering varit en reserv. Inför 2020 finns det förslag om att bygga ytterligare två till tre nya hållplatser inom tätort samt att kommunen kan

är troligen en del av lösningen men sektorn behöver också se över arbetssätt och tänka mer innovativt vid framtagande av nya processer. Sjukskrivning på grund arbetsrelaterad ohälsa finns och hanteras av respektive chef.

komma att bygga om hållplatser på landsbygden. Infrastrukturenheten önskar flytta över resterande medel till 2020 då kostnaderna för dessa åtgärder inte är fastställda.

6. Infrastrukturenheten har byggt ut två vändplatser; en vid Vadbacka och en på Vassvägen i Surte men har inte fått fakturor på dessa projekt och önskar därför att resterande medel flyttas till 2020.

7. Investeringen blev något dyrare än beräknat.

8. Infrastrukturenheten har inte haft tid att ta fram förslag till denna investering under 2019.

9. Parkenhetens fordonsbyten blev billigare än beräknat. Önskar överflytta 400 tkr till ett bilköp där leveransen är i februari 2020.

10. Infrastrukturenheten har slutfört byggnationen men gått över budget med 500 tkr som tas från investering utbyggnad av gång- och cykelnät.

11. Hela budgeten är använd till att lägga ny toppbeläggning och infrastrukturenheten har gått över budget med 100 tkr som får dras från 2020 års investeringsanslag.

12. Infrastrukturenheten har inte på flera år haft tjänsten bredbandssamordnare och det har inte uppkommit några kostnader på denna investering under 2019.

13. Infrastrukturenheten inväntar förtydliganden från politiken i denna fråga.

14. Upphandling av fiskeåtgärder och kontrollprogram har slutförts. Jämfört med tidigare beräkningar kommer själva fisket vara mindre kostsamt men uppföljningen som krävs för att utvärdera effekten av fiskeåtgärderna kommer ta längre tid och bli dyrare än vad som tidigare beräknats. Möjligheten att söka LONA-bidrag (Lokala Naturvårds projekt) kommer att utforskas.

Investeringar, belopp i Tkr	Utfall 2019	Budget 2019	Årsavvikelse
1. Utbyggnad av GC-nät	2 666	5 480	2 814
2. Utbyggnad busshållplatser/säkra skolvägar	201	1 500	1 299
3. Utbyte gatubelysning	7 505	10 861	3 356
4. Utbyte gatubelysning, landsbygd	0	300	300
5. Utbyggnad enligt K2020	-11	3 100	3 111
6. Åtgärder pga ej utbyggda planer	285	500	215
7. Lekplats Älvängen	1 254	1 044	-210
8. Attraktivare älv	0	100	100
9. Fordonsbyte parken	2 352	3 271	919
10. GC-bro Hålldammsbäcken	3 307	2 810	-497
11. Just toppbelägg gator GC	2 498	2 400	-98
12. Bredbandsutveckling	0	100	100
13. Ändrat huvudmannaskap ensk al	0	5 000	5 000
14. Reduceringsfiske Vimmersjön	132	3 607	3 475
Nämnd-/årsanslag SBN	1 418	2 700	1 282
Totalt:	21 607	42 773	21 166

Ekonomisk översikt

Resultaträkning nämnd

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
3 Intäkter	25 937	21 855	-4 082
4 Material/Bidrag/Köpt vht	-2 106	-1 798	308
5 Personalkostnader	-47 092	-37 830	9 262
6 Övr. verksamhetskostnader	-5 614	-11 458	-5 844
7 Övr. verksamhetskostnader	-23 920	-22 003	1 917
8 Övr intäkter och kostnade			
Netto	-52 795	-51 234	1 561

Besluts/ verksamhetsområden	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget	Avvikelse 2018
Tkr				
Skattefinansierad verksamhet				
Nämnd och stab	-2 062	-3 955	-1 893	2 246
Plan och bygg	-10 333	-10 457	-124	- 1 283
Teknik	-29 783	-28 125	1 658	536
Miljö	-7 912	-7 066	846	862
Färdtjänst och bostadsanpassning	-2 705	-1 630	1 074	1 896
Nettokostnader	-52 795	-51 234	1 561	4 258

Sektorstaben och byggenheten överskrider budget. För sektorstaben pga en senkommen ramjustering och för byggenheten pga tuff intäktsbudget.

Analys och förslag för framtiden

De skattefinansierade verksamheternas positiva budgetavvikelse uppgår till 1,6 Mkr.

Resultatet för **nämnd och sektorstab** är 1,9 Mkr sämre än budgeterat. Detta då den ramjustering som beslutats för sektorn i sin helhet (4 Mkr) fått belasta sektorstaben. Utan denna budgetjustering hade staben uppvisat en stor positiv budgetavvikelse. Detta bland annat på grund av vakanser, utnyttjad buffert m.m. Nämndverksamheten följer budget.

Infrastrukturenheten visar ett överskott på ca 1,8 Mkr, vilket utgörs av ej utnyttjade kapitalkostnader och lönekostnader samt högre intäkter på skogen.

Ej utnyttjade kapitalkostnader och lägre lönekostnader än budgeterat beror på att enheten inte har haft full bemanning till att utföra investeringar. Enheten har förslag på att anställa ett flertal nya medarbetare under 2020 så att enheten hinner med att utföra planerade uppdrag.

Resultatet för **gata/park** är något sämre än budgeterat. Intäkterna är högre och personalkostnaderna är lägre än budgeterat men vissa verksamhetskostnader har varit högre än budget. Enheten låg på ett stort överskott tidigare i höst men under senhösten har enheten utfört många arbeten som varit eftersatta. Som exempel kan nämnas asfalteringar, staketarbeten, schaktarbeten lekplatsupprustning samt uppfräschning av det offentliga rummet.

Överskottet på **miljö** beror på vakanser. Tidigare år har detta balanserats av minskade intäkter. Under 2019 har dock samma balansering inte skett då de tjänster som innebär högst intäkt från timavgifter ej varit vakanta.

För **planenheten** är både intäkter och utgifter väsentligt lägre än budgeterat på grund av för få planarkitekter. De nya planarkitekterna som börjat har fått lägga mycket tid på inläsning av påbörjade

projekt och övrigt bakgrundsmaterial. Enheten går in i 2020 med en i stort sett full bemanning och med en förhoppning att kunna driva fler projekt i hamn och påbörja eller återuppta andra.

För **byggenheten** har den lagändring, som sedan årsskiftet begränsar handläggningstider krävt förstärkning med konsulter för att hantera ärendeflödet. Förstärkning har även krävts pga ansträngt personalläge med två längre sjukskrivningar orsakad av utmattning. Konsultkostnader är avsevärt högre än fast personal vilket inneburit stora utgifter.

Dessutom är en stor mängd av inkommande ärenden ansökningar utanför plan, för vilket taxan idag inte täcker den tid som krävs för handläggning.

Inflödet av ärenden har minskat vilket inneburit lägre intäkter, även sammansättningen med några enstaka större ärenden och en majoritet små men resurskrävande innebär att intäkt inte motsvarar nedlagt arbete.

Det uppstartade systematiska arbetet med tillsyn har initialt krävt mer resurser än vad som kunde förutses.

Uppdragsvolymen för Geodatas mätverksamhet är kopplad till ärendeflödet för bygglov/startbesked vilket innebär en minskad ärendemängd även här.

Bygglovsprocessen behöver effektiviseras samtidigt som taxan behöver utredas så att kostnadstäckning nås. Förhoppning inför året är att ärendefördelningen ska förändras i takt med att nya detaljplaner färdigställs, så att en mindre andel ärenden kräver lokaliseringsprövning

Affärsverksamheten

Affärsverksamhetens (Va och renhållning) redovisar ett årsresultat på -46 tkr respektive -5 528 tkr. Se vidare årsredovisning 2019 för affärsverksamheten.

Överförmyndarnämnden

Ordförande och resultat

Ordförande:	Christer Mörlin (KD)
Årets resultat:	-33 tkr
Nettokostnad:	2787 tkr

Nämndens uppdrag

Nämndens uppdrag

Överförmyndarnämnden är en myndighet med rättslig särställning enligt föräldrabalken (FB).

Överförmyndarenheten tillsätter gode män och förvaltare. Nämndens primära uppgift är att utöva tillsyn över gode män, förvaltare genom att bland annat granska årsräkningar. Överförmyndarnämnden ansvarar för att rekrytera lämpliga ställföreträdare. Överförmyndarnämnden utövar också tillsyn över förmyndare i vissa fall.

Överförmyndarnämnden har även i uppgift att efter föreläggande från tingsrätten eller vid anmälan om behov av ställföreträdarskap, inhämta yttrande från huvudmän, anhöriga och externa aktörer såsom sjukvård och socialtjänsten samt företräda nämnden vid eventuell förhandling vid rättsinstans.

Nämndens politiska ledning består av fem (5) förtroendevalda ledamöter och tre (3) ersättare. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet som årligen via besök kontrollerar verksamheten.

Sammanfattning

Periodens verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Överförmyndarnämnden ansvarar för att såväl rekrytera som utöva tillsyn över ställföreträdare; gode män och förvaltare. Ett av överförmyndarnämndens mål är därför att möjliggöra att fler kommuninvånare ställer upp som ställföreträdare för de personer som behöver en företrädare vad gäller förvalta egendom, bevaka rätt och sörja för person. Detta är samtidigt verksamhetens stora utmaning, i synnerhet då allt fler ärenden är mycket komplexa, ibland med hot om våld, missbruk och samsjuklighet, bostadslöshet eller överlag socialt utmanande livsöden, som kan kännas övermäktigt för många intresserade. I några fall har det därför dröjt med att finna lämplig ställföreträdare till personer med stort hjälpbehov.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Vid nämndsammanträden och utbildningstillfällen erbjuds Fairtrade-certifierat kaffe och te samt förbrukningen av engångsartiklar begränsas. Vid tjänsteresor väljs om möjligt miljövänliga alternativ.

Ekonomisk hållbarhet

Årets resultat uppgår till -33 tkr, vilket är bättre än vad som uppskattades vid antagande av verksamhetsplan och budget i början av året.

Överförmyndarnämndens verksamhet är slimmad och dess budget är liten sett i relation till flera andra likvärdiga kommuner. Kostnaderna härrör i mycket hög grad från lagstadgat arvode till ställföreträdare i det fall huvudmannen har låga inkomster och tillgångar under det belopp som anges i Föräldrabalken för när kommunen ska betala arvodet.

Uppdraget som ställföreträdare har ett starkt ideellt inslag och ställföreträdare tar inte uppdrag för ekonomisk vinning, men detta till trots så är arvodet ett sätt att locka lämpliga ställföreträdare att åtaga sig uppdrag och kvarstanna som resurs, både för den hjälpbehövande som för kommunen. Ställföreträdare avlastar i många fall socialtjänsten i frågor som annars får hanteras där utifrån att de har de yttersta ansvaret för de som vistas i kommunen. Ställföreträdare kan i vissa fall vara avgörande för att en person ska ges rätt stöd och förutsättningar och på så vis blir självförsörjande.

Genom Länsstyrelsens nationella överförmyndarstatistik som samlats in sedan 2015 kan jämförelser göras såväl nationellt som med andra kommuner. Nationellt sett uppgår den totala kostnaden för verksamheten per kommuninvånare till 123 kronor, jämfört med Ale 121 kronor (2018). Ur ett ekonomiskt perspektiv är ställföreträdarskap en billig, men för flera av våra medborgare en ovärderlig insats.

Processer

De mest förekommande ärendeprocesserna finns upprättade vilket ökar förutsättningarna för en rättvis och rättssäker handläggning. Revidering görs löpande. Översyn av vilka möjligheter till digitalisering som finns inom verksamheten har initierats och görs tillsammans med IT-avdelningen.

Hållbart arbetsliv

Två tjänstemän, 1,8 årsarbetare (delvis föräldraledighet innebär i praktiken 1,65 årsarbetare) driver verksamheten. Bemanningen är för närvarande tillräcklig då handläggarna har lång erfarenhet inom området,

gott samspel och starkt förankrade rutiner för det löpande arbetet. Tiden för större utvecklings- och förbättringsarbete är knapp, men mindre förbättringar och justeringar görs löpande. En förändring i sammansättningen av arbetsstyrkan skulle troligen, åtminstone inledningsvis, påverka möjligheten att bedriva verksamheten i likvärdig omfattning med samma bemanning.

Till stöd i arbetet finns det verksamhetsanpassade ärendehanteringssystemet Wärna. Avtal för nödvändig uppgradering till WärnaGo med möjlighet till digitala lösningar gentemot ställföreträdare har tecknats och beräknas gå i drift september 2020.

Ekonomisk översikt

Resultaträkning nämnd

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
3 Intäkter	67	51	-16
5 Personalkostnader	-2 702	-2 706	-4
6 Övr. verksamhetskostnader	-38	-47	-9
7 Övr. verksamhetskostnader	-81	-85	-4
Netto	-2 754	-2 787	-33

Personalkostnaderna innefattar förutom lönekostnader för överförmyndarhandläggarna 1041 tkr, arvodeskostnader för gode män och förvaltare 1547 tkr samt nämndledamöternas arvode.

Analys och förslag för framtiden

Årets resultat på -33 tkr är bättre än väntat vid årets början.

Vid antagande av verksamhetsplan och budget 2019 uppgav överförmyndarnämnden att tilldelad budgetram var otillräcklig för att driva verksamheten i det fall ärendemängden och dess tyngd stod oförändrad. Uppskattat resultat för året var då -59 tkr vid uppskattat intäkt om 67 tkr.

Verksamhetens enda möjlighet till intäkt är del av statlig schablonersättning från Migrationsverket i samband med att ensamkommande barn anvisas till Ale, alternativt får beslut om uppehållstillstånd. Endast tre barn har under året anvisats till Ale, varav två har avslutats. Intäkterna stannade därför på +51 tkr då färre barn än budgeterat anvisades till Ale. Dock avslutades de ärendena för vilken ersättning utgår väldigt snabbt, varför påföljande kostnad uteblev.

I det fall ensamkommande barn kvarstannar i kommunen, ger ersättning från migrationsverket kostnadstäckning för knappt 8 månader. Därefter bär verksamheten kostnaden själv. Då anvisningar av ensamkommande barn ligger utanför kommunens

kontroll, finns det uppenbara svårigheter med att sätta prognos för dessa kostnader, vilket kommer vara fallet även framöver.

Angivna personalkostnader utgör förutom lön till verksamhetens tjänstemän och arvoden och ersättningar till förtroendevalda, huvudsakligen kostnader för lagstadgat arvode och ersättningar till förordnande ställföreträdare (gode män och förvaltare) vilket uppgår till sammanlagt 1547 tkr.

En ny mandatperiod har inneburit en del nya ledamöter i överförmyndarnämnden för vilka utbildning erbjudits. Bland annat har två nyvalda ordinarie ledamöter genomgått SKLs, Sveriges kommuner och landsting, grundutbildning för överförmyndare. Förändringen av nämndens sammansättning har också inneburit att det nu finns fler yrkesarbetande som vid tjänstgöring har rätt till ersättning för förlo-rad arbetsinkomst.

En av tjänstemännen har varit delvis föräldraledig, med lägre lönekostnader som följd. Under de närmaste åren förväntas inga större förändringar, men inför återgång till full tjänstgöring, troligen 2022, behöver detta beaktas vid tilldelning av budgetram.

Överförmyndarnämndens verksamhet är liten, liksom dess budget, jämfört med kommunens övriga nämnder. Överförmyndarnämnden har sedan en tid tillbaka blivit synliga och mer delaktiga i budgetdiskussionerna och har i dag bättre förutsättningar att framöver kunna bedriva en verksamhet som närmar sig möjligheten att hålla budget.

Verksamheten bedrivs i en mycket slimmad organisation med ett fåtal utgiftsposter. Den klart största kostnaden är lagstadgat arvode till ställföreträdare. Möjlighet till intäkter, utöver schablonersättning från Migrationsverket i samband med mottagande av ensamkommande barn, saknas.

I jämförelse med en del likvärdiga kommuner har överförmyndarnämnden en förhållandevis liten budget. Verksamheten bedrivs på få årsarbetare och klarar att hålla en hög nivå vad gäller kärnverksamheten då de båda tjänstemännen har lång erfarenhet inom verksamhetsområdet och jobbat länge tillsammans. De har därför kunnat effektivisera processer

och återkommande delar i arbetet utifrån såväl verksamhetens behov, dess specifika förutsättningar utifrån kommunens storlek och utbredning, liksom utifrån tjänstemännens personliga egenskaper.

Framöver är det viktigt att den dialog som nu finns mellan politiken, ekonomienheten och tjänstemännen bibehålls för möjlighet att få till en välgrundad ekonomisk planering för överförmyndarnämndens verksamhet. Särskilt viktigt är detta inför februari 2021 när den utredning regeringen beslutat om i juli 2019, Ställföreträdarutredningen (JU 2019:3), presenteras. Resultatet kan, genom ny lag eller förordning, ställa krav på förändrat arbetssätt eller ytterligare arbetsuppgifter för överförmyndarnämndens verksamhet. Om så sker vore det tacksamt om det redan finns en stabil grund, för att enklare och mer korrekt kunna göra en analys av hur nya krav kan komma att påverka verksamheten såväl ekonomiskt som vad gäller personal.

Jävsnämnden

Ordförande och resultat

Ordförande:	Mikael Berglund (M)
Årets resultat:	152
Nettokostnad:	8

Nämndens uppdrag

Nämndens uppdrag

Jävsnämnden bestämmer om rättigheter och skyldigheter för kommunen i ärenden där samhällsbyggnadsnämnden eller annan nämnd är förhindrad att fullgöra uppgiften på grund av att de företräder kommunen som part.

Jävsnämndens beslut ska expedieras till den nämnd som i andra fall har att bestämma i motsvarande ärende mot annan än kommunen.

Under år 2019 har nämnden inte haft några sammanträden.

Ekonomisk översikt

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
3 Intäkter			
5 Personalkostnader	-140		140
6 Övr. verksamhetskostnader	-7		7
7 Övr. verksamhetskostnader	-13	-8	5
Netto	-160	-8	152

Valnämnden

Ordförande och resultat

Ordförande:	Stefan Ekwing (L)
Årets resultat:	-125
Nettokostnad:	625

Nämndens uppdrag

Valnämnden är den lokala valmyndigheten med ansvar för genomförande av val till Riksdag, Lands-ting/Region, Kommunfullmäktige, folkomröstningar samt val till Europaparlamentet.

Under år 2019 genomfördes valet till Europaparlamentet.

Sammanfattning

Periodens verksamhet

Brukare/Social hållbarhet

Från och med valet till Europaparlamentet var det mer långtgående lagkrav att skydda väljarens integritet, vilket ställde nya krav på hur lokalerna möbleras och hur röstbås skärmas av.

Brukare/Ekologisk hållbarhet

Valnämnden försöker i sina inköp utgå ifrån ekologisk hållbarhet med målsättningen att materialet skall kunna användas i flera val. Exempel på detta är de skärmar som köptes in, vilka beräknas att användas i minst 3 val.

Transporter planeras utifrån samordnade leveranser så långt som möjligt

Ekonomisk hållbarhet

Valnämnden har arbetat aktivt med att kostnads-kontroll och effektiva lösningar för att uppnå en budget i balans. Prognosen visar på ett underskott. Valnämnden har erhållit ett bidrag från staten till avskärmningar med syftet att skydda väljarens integritet

Processer

Val till Europaparlamentet genomfördes den 26 maj i Ale kommuns 17 valdistrikt samt genom förtidsröstning.

Inför valet har effektiviseringar genomförts med syfte att få fram kostnadseffektiviseringar, med bibehållen servicenivå.

Främst har åtgärder gjorts inom förtidsröstningen, då öppettiderna har anpassats samt antal röstningslokaler justerats. Avskärmningarna som köpts in uppfyller behovet att skydda väljarens integritet, både på kort och långt håll.

Hållbart arbetsliv

Sedan valet i september 2018 har valförrådet flyttats, vilket har inneburit betydligt bättre arbetsmiljö jämfört med tidigare. I det nya förrådet finns bättre förvaringsutrymme, mer bärhjälpmedel, personalutrymme samt upplevd tryggare omgivning vilket främjar en bra arbetsmiljö.

Ekonomisk översikt

Resultaträkning nämnd

	Budget tkr	Utfall tkr	Avvikelse budget
3 Intäkter	500	664	164
5 Personalkostnader	-960	-1 145	-185
6 Övr. verksamhetskostnader	-40	-123	-83
7 Övr. verksamhetskostnader		-21	-21
Netto	-500	-625	-125

Analys och förslag för framtiden

Valnämnden redovisar ett negativt resultat. Inför valet gjordes ett grundligt arbete för att ta fram en budget, kartlägga kostnader och upprätthålla en bra kostnadskontroll. Avvikelsen har flera orsaker men de främsta är att nämnden behövde ha fler möten än vad som budgeterades samt utförda tjänster från

internservice blev dyrare än beräknat.

Inför kommande val så kan troligtvis en viss effektivisering ske i antal röstmottagare per distrikt samt en större samordning av lokaler ske.

Ord och begrepp

Anläggningskapital

Utgör skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder, det vill säga eget kapital placerat i anläggningstillgångar.

Anläggningstillgångar

Tillgång som avses att stadigvarande innehas, det vill säga i flera år.

Avskrivningar

Fördelning av anskaffningskostnaderna för en anläggningstillgång på fler år.

Balansräkning

Visar kommunens ekonomiska ställning vid bokslutstillfället. Visar det bokförda värdet av kommunens tillgångar och hur dessa har finansierats med egna medel och lån.

Eget kapital

Kommunens totala kapital bestående av anläggningskapital och rörelsekapital. Utgörs i balansräkningen av skillnaden mellan tillgångar och skulder. Förändringen av eget kapital redovisas i resultaträkningen samt i balansräkningen genom att jämföra årets och föregående års bokslut.

Finansnetto

Skillnaden mellan finansiella kostnader och finansiella intäkter, det vill säga i huvudsak räntekostnader minus räntetäkter.

Generella statsbidrag och utjämning

Generella statsbidrag utgår med ett bestämt belopp per invånare. Utjämningen består av inkomstutjämning och kostnadsutjämning.

Kapitalkostnader

Är en intern kostnad mellan kommunens finansförvaltning och övriga förvaltningar. Kapitalkostnaderna består av avskrivningar och intern ränta på gjorda investeringar.

Kassaflödesanalys

Visar hur kommunens investeringar och löpande kassaverksamhet har finansierats och hur det har inverkat på kommunens likvida ställning.

Komponentavskrivning

Vid tillämpning av komponentavskrivning delar man bokföringsmässigt upp en anläggningstillgång, t ex en byggnad, i olika komponenter med olika avskrivningstider istället för att låta anläggningstillgången i sin helhet ha samma avskrivningstid.

Kortfristiga fordringar eller skulder

Fordringar eller skulder med en förfallotid om ett år eller mindre.

Likvida medel

Kontanter eller andra tillgångar som snabbt kan omsättas till pengar till exempel medel på bank.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt.

Långfristiga fordringar eller skulder

Fordringar eller skulder överstigande ett år.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter minus investeringsbidrag.

Nettokostnader

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag (riktade stats- och landstingsbidrag), avgifter och ersättningar. Verksamhetens nettokostnader (exkl. kapitalkostnader) återfinns i resultaträkningen.

Omsättningstillgångar

Likvida medel plus kortfristiga fordringar.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Personalomkostnader

Arbetsgivaravgifter, pensionskostnader med mera. Belastar verksamheterna med procentuella påslag på utbetald lön.

Resultaträkning

Visar kostnader och intäkter under året och hur dessa påverkat eget kapital.

Rörelsekapital

Omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder.

Självfinansieringsgrad

Visar hur mycket av årets investeringar som finansierats med egna medel.

Skuldsättningsgrad

Relationen mellan skulder och eget kapital, det vill säga hur stor del av tillgångarna som har lånefinansierats.

Soliditet

Andelen eget kapital av de totala tillgångarna, det vill säga hur stor del av tillgångarna som har finansierats med eget kapital. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsförmåga utvecklats.

Revisionsberättelse

Kommunrevisorerna i Ale kommun

Revisionsberättelse 2019

Till fullmäktige i Ale kommun

Org nr: 212000-1439

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder samt genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i kommunens företag under 2019. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträtt oss revisorer. Vi har även biträtt med administrativt stöd från kommunledningskontoret. Under året har stödet bestått av flera olika tjänstemän. Detta har inneburit att uppdragsadministrationen inte har kunnat bedrivas på ett kontinuerligt sätt, vilket vi anser inte har varit tillfredsställande.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit de resultat som redovisas i bilagan "Sammanfattning över avlämnade rapporter".

Kommunen redovisar ett resultat om 95,0 mnkr, vilket är 54,9 mnkr bättre än föregående års resultat om 40,1 mnkr och 17,0 mnkr bättre än budgeten om 78,0 mnkr. Årets balanskravsresultat är positivt och uppgår till 94,1 Mkr.

Största avvikelserna från budget visar kommunstyrelsen om + 9,6 mnkr, omsorg- och arbetsmarknadsnämnden om -3,5 mnkr och servicenämnden om -3,5 mnkr. Vi vill poängtera vikten av att det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna fortsätter inom nämndernas verksamheter.

Kommunstyrelsen bedömning är att kommunen som helhet lever upp till god ekonomisk hushållning då de finansiella målen uppfylls med god marginal tillsammans med att flertalet av de verksamhetsknutna målen når upp till uppsatta målvärden eller visar en positiv utveckling gentemot 2018.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Ale kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelse och nämnders interna kontroll har varit tillräcklig.

Kommunrevisorerna i Ale kommun

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelse, nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2019.

Vi återoppar i övrigt bifogade redogörelser och rapporter.

Nödinge 2020-03-26

Iréne Hellekant

Iréne Hellekant

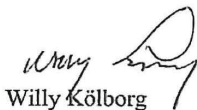
Daniel Höglund

Leif Andersson

Leif Hansson

Willy Kölborg

Mika Kojo

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Sammanfattning över avlämnade rapporter
Granskningsrapport från lekmannarevisorer i AB Alebyggen
Redogörelse för revisoreernas förvaltning under år 2019

Protokoll från kommunfullmäktige

Kopiens likhet med originalet
bestyrkes.

41(74)

PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2020-04-06

På tjänstens vägnar
Amra Muminhodzic

KF § 70

Dnr KS.2020.1

Årsredovisning Ale kommun och dess bolag 2019

Ärendet

I **Årsredovisning 2019** finns förutom den ekonomiska redovisningen med förvaltningsberättelse, uppföljning av KF:s mål och uppdrag i Verksamhetsplan 2019, personal- och social- och ekologisk hållbarhetsredovisning samt nämndernas kortfattade beskrivningar av verksamheten under året.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, 2020-03-02
Årsredovisning för Ale kommun och dess bolag 2019
Affärsverksamheten 2019
Kommunstyrelsens beslut § 52 2020-03-24

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att godkänna Årsredovisning 2019 för kommunen och dess bolag.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att inga över- eller underskott ska överföras till nämnderna 2020.

Yrkande

Monica Samuelsson (S) och Mikael Berglund (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens beslutsförslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på kommunstyrelsens beslutsförslag och finner att kommunfullmäktige beslutar detsamma.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Årsredovisning 2019 för kommunen och dess bolag.

Kommunfullmäktige beslutar att inga över- eller underskott ska överföras till nämnderna 2020.

Justerandes sign.			Utdragsbestyrkande
			<i>Amra Muminhodzic</i>

Kopians likhet med originalet
bestyrkes.

42(74)

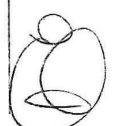
PROTOKOLL
Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum: 2020-04-06

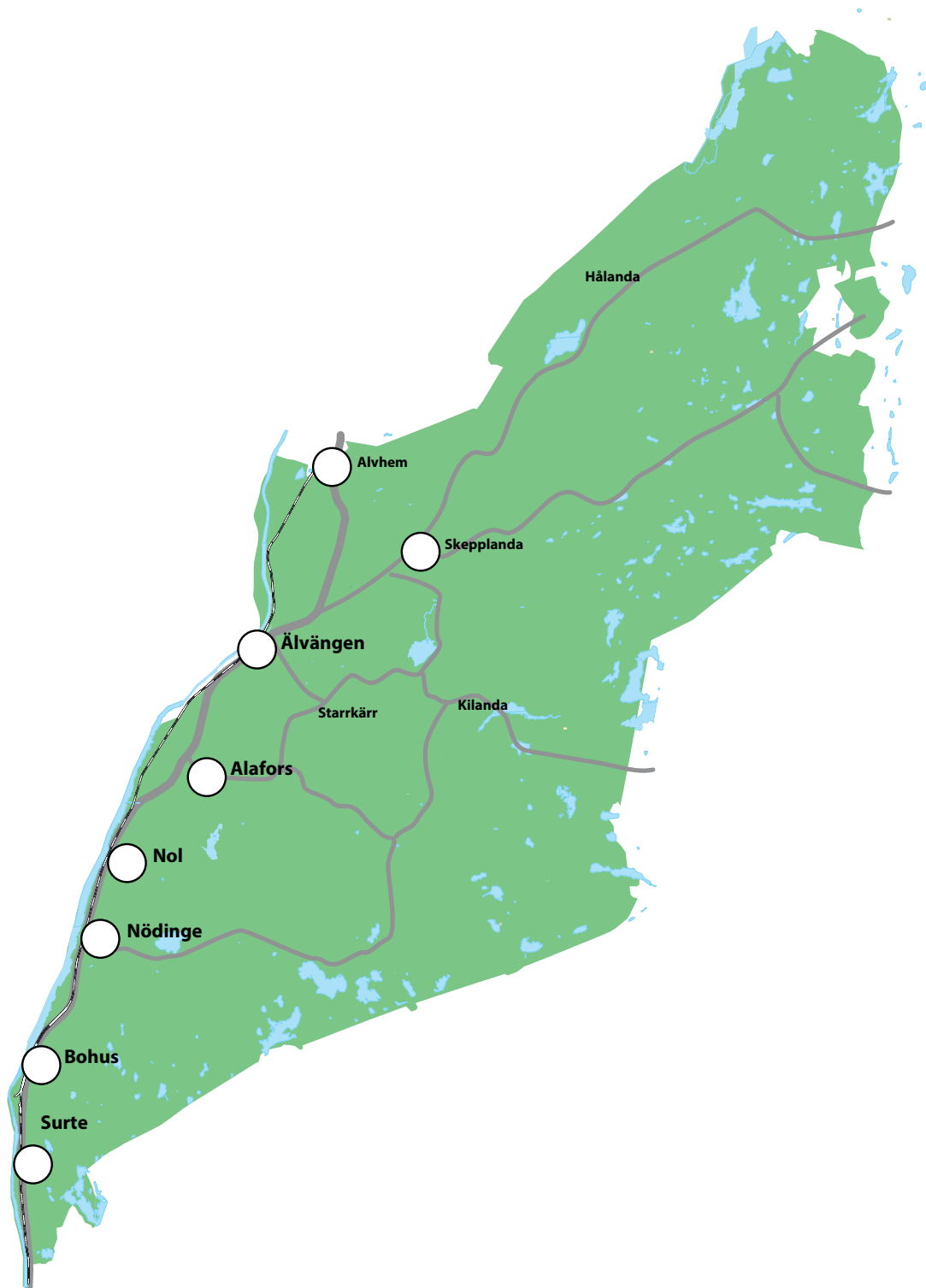
På tjänstens vägnar:
Amra Muminhodzic

Beslutsexpediering

För kännedom
Samtliga nämnder
Ekonomichef
Redovisningschef

Justerandes sign. <i>Stilo</i>		<i>MS</i>	Utdragsbestyrkande <i>Amra Muminhodzic</i>
-----------------------------------	---	-----------	---

Ale kommun Årsredovisning 2019

